

Brassói Lapok

XL. évtolyam
10. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Vasárnap
1934. évi január 14

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, póstautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszédési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 6 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király utca 56-58. Telefon-zámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK GYULAFEHÉRVÁRT!

Higgadtanban

A kormányzat, a politikai élet és a közvélemény már felocsudott abból a döbbenetből és borzalomból, amelyet az egyaránt meglepő és lesújtó színai merénylet felidézett. Az ország minden öntudatos és tisztán látó polgára, tekintet nélkül nemzetiségére, hitvallására, átéltette és megfontolta magában a Romániában páratlanul álló, galád politikai orgyilkosság jelentőségét, horderejét. Felismerte ennek az elszomorító és aggasztó megnyilatkozásnak a háttérét, úgy általános, mint sajátos vonatkozásait, azt az egész baj-komplexumot, amelynek eredője a gyilkos Constantinescu revolvére s annak halálos golyói voltak.

Az átmeneti Anghelescu-kormány még csak a közvetlen rettenet és gyász jegyében állott s cselekedett. Hamarjában megtette az ilyenkor szokásos és kellőnek mutatózó szükségintézkedéseket, majd átadta helyét a Tatarescu-kabinetnek, a kontinuitás, a tulajdonképpeni jog- és programfolytonosság kormányának, amelynek feje tegnap megtette első nyilatkozatát. Ez a kormány már nemcsak, hogy átkapta a Duca kezéből kiesett gyeplőt, hanem alkalma nyílt arra is, hogy higgadtanban áttekinthesse a terepet és az utat, amelyen a tragikus zökkenő viszonyosságainak a figyelembe vételével tovább kell vezetnie az ország fogatát. Ebből a szempontból csak üdvösnék látszik így utólag az a vajadás, amelyet a Tatarescu-kormány első napjaiban a pártelnökség problémájának és Titulescu kikötéseinek a megoldása okozott. Az új kezdetnek ezek a nehézségei minden bizonnyal jobban ráeszmélhetették a kormányt a tényleges tanulságokra, az igazi teendőkre és feladatokra. Erre mutat az új miniszterelnök első nyilatkozatának egész lényege.

Az erőszakot minden formájában ki kell küszöbölni az ország közéletéből, — ez a nagy okulás hangzik ki főmotívum gyanánt egy a külügyminiszter, mint a tisztult határozottsággal felvilágosított miniszterelnök nyilatkozatából. Igen, ez a felismerés legértékesebb része, de csak akkor, ha a gyakorlatban megfelelő módon érvényesítik, ha bátorságot vesznek a valóban demokratikus elvek által való gyógyításhoz.

A homeopátiás módszer, az „ebmarást szörnyű” kezelést sokkal egyszerűbbnek, könnyebbnek, kényelmesebbnek látszik ugyan, de tartós eredményre sohasem vezetett. Mert csupán a tünetek, a megnyilatkozások kiküszöbölésében áll. A gennyes keleteket nem elég külsőleg kezelni, hanem türelmet kell venni az odaadó, szíves és figyelmes belső gyógyításhoz.

Azokat az egyre veszedelmesebb erőszakbuccilusokat, amelyeket a hitlerista reakció és sötét indulatok terjesztenek világszerte, úgy lehet a legbiztosabban leküzdeni, ártalmatlanná tenni, ha ellenállóképessé teszik velük szemben az állam szervezetét, ha elejét veszik és megállítják az organizmus zuhlását a belső, eredeti bajok, gyengeségek és hibák orvoslásával.

Nem titok senki előtt, hogy az ország közléte az utóbbi időkben átkosan könnyelmű, felület és felelőtlen lett. A pártok nem a sajátos, a világválságtól többé-kevésbé független helyi bajok megszüntetése, vagy legalábbis komoly enyhítése terén vetélkedtek, versengtek egymás között, hanem a felelősség áthárításában, a kölcsönös hibáztatásban és rágalmazásban, a demagógiában, a népszédítésben, az alkalmi választási és más pillanatnyi siker felmutatásában. Elvadt a politikai élet, s ahelyett, hogy a tényleges népi és társadalmi erők játéka lett volna, a tömegektől eltávolodott pártok marakodásával lett, a hatalmi koncert. S esoda-e, ha felhorult már régebben a politikai és társadalmi élet lelki egyensúlya, biztossága, amikor maguk a kifejezői, a pártok követtek el mindent, hogy ne juthasson nyugalmi és bizakodó hangulathoz.

„Apellálni akarunk minden lelkiismeretes emberhez”

— mondja Tatarescu miniszterelnök

Az ostromállapot átmeneti intézkedés

Milyen törvényjavaslatokat hoz a kormány

Bukarest, január 13

Mintán Tatarescu kormánya Titulescu belépésével végleg megalakult, a miniszterelnök, aki hosszú időn át maga is a toll embere és újságíró volt, csüörtökön este — amint röviden jelentették — magához kérte a sajtó képviselőit s részletes nyilatkozatban tájékoztatott az új kormány szándékairól.

Olyan kötelesség ez — mondotta a miniszterelnök — amelyet szívesen teljesítek — majd felolvasta nyilatkozatát, amelynek szövegét azután kézhez is adták az újságíróknak.

Mindenekelőtt azt hangoztatta Tatarescu miniszterelnök, hogy kettős érzület hatása alatt fogadta el a kormányzás nehézségét: egyrészt kegyeleiből a

kötelesség áldozatául esett vezér iránt, másrészt a liberális párt munka- és alkotóerejébe vetett bizalomból. Bratianu Constantinnak pártelnökké való megválasztása nemcsak a dicsőséges múlt méltó politikai jelképezése, hanem kezesség arra is, hogy a liberális párt most is meg fog felelni hivatásának és a várakozásoknak.

Ezután kiemelte, hogy kormánya folytatása a Duca-kormányhoz s annak programját igyekszik megvalósítani fokozott erőfeszítéssel és meggyorsított ütemben.

— E program végrehajtását a társadalmi megbékélés és a politikai felenyhülés légkörében óhajtjuk eszközölni, amelyben egyiket látjuk az adott zord viszonyok diktálta lényeges szükségleteknek.

Tántoríthatatlan politikát akarunk folytatni a rend fenntartása, a veszélyes és anarchikus izgatások megfékezése érdekében, de egyben mérsékelt és kiegyensúlyozott politikát is a megvédett lelkek megbékéltetésére, mert az a meggyőződésünk, hogy csakis így teremthetők meg a kedvező feltételei és kellő légkör az építő tevékenységnek, amelyet az ország a vezetőktől megkövetel és elvár. Ettől a gondtól vezettetve

apellálni akarunk minden lelkiismeretes emberhez, hogy támogasson bennünket e nehéz feladat teljesítésében s egyidejűleg elhatároztuk, hogy a többi politikai párttal való kapcsolatainkba beleviszük az összhang, a szolidaritás és felelősségérzet tónusát.

Az ostromállapot csak ideiglenes

— Az ország néhány centrumában bevezettük az ostromállapotot. Ez csak ideiglenes intézkedés, amely meg fog szűnni azzal a súlyos helyzettel együtt, amely szükségessé tette. Átmeneti áldozat, amelyet a kormány a közjó érdekében mindenkitől kér.

Súlyt helyezek azonban már most annak a kijelentésére, hogy

az ostromállapot bevezetésével nem akarjuk elfojtani a közéletet, vagy megbénítani a rendpártok működését.

Az ostromállapot szigorával csak az erőszak diktatúrájának uralomra jutását és az ország anarchizálását akarjuk meggátolni. Védelmeznünk akarjuk az államnak az élethez való jogát a polgárjogok elnyomása nélkül s védelmeznünk akarjuk a rendet a szabadság elfojtása nélkül.

Az új parlament megnyitásával elhalasztásával kapcsolatban kijelentette a miniszterelnök, hogy ezáltal a kormány időt kívánt nyerni az ország életének a normalizálására, a nyugalom és a bizakodás megzavart légkörének helyreállítására s hogy a halasztást pótolni fogják a törvényhozó tevékenység fokozásával a kedvezőbb és termékenyebb körülmények között.

Ezzel összefüggésben a nyilatkozat újra felsorolja azokat a törvényjavaslatokat, amelyeket a kormány sürgős jelleggel a parlament elé terjeszt:

A teljessé lett és tekintélyben megszilárdult Tatarescu-kormány az államélet normalizálása, egyensúlyának a helyreállítása a legfőbb célkitűzése. Ez korántsem olyan nehéz feladat, amilyennek látszik, ha a helyzet helyes felismeréséből indul ki a teljesítés. Teremtse meg a méltányosságot, az igazság uralmát a közelében, minden tekintetben, minden állampolgárra vonatkoztatva egyaránt. Lásson neki mindezoknak az okoknak, jogcímeknek, sőt ürügyeknek a megszüntetéséhez, amelyekre a vetélkedő pártok és áramlatok, mint érvek

törvényjavaslatokat az adókönyvitésekről, a konverzió végleges rendezéséről, a hitelélet és az ország gazdasági újjászülése érdekében, az autonómpénztárak megszüntetéséről, a szakkamarák számának csökkentéséről, valamint az általános és helyi közigazgatás egyszerűsítéséről és normalizálásáról, végül pedig az állam hatályosabb védelméről.

Külpolitika

A külpolitikát illetően a következőket mondotta a miniszterelnök:

— Románia külpolitikája a szerződések és szövetségek tiszteletbentartásán alapszik.

— Szilárd folytatásáról kezeskedik az,

Más politikai éghajlat megteremtése

Nyilatkozata felolvasása után a miniszterelnök arra a kérdésre, milyen eredménnyel tárgyalt a pártvezérekkel, a következőképpen válaszolt:

— A helyzet megértésére és a politikai felenyhülés szükségességének belátására találtam a pártvezéreknel, úgyhogy remélem más politikai éghajlat megteremtését. Még azok sem, akik nem akarnak igent mondani, nem mondtak nekem nem-et.

Befejezésül a miniszterelnök biztosította a sajtót, hogy mindenkor készsége-

hogy Titulescu áll a külügyminiszterium élén. Nagy munkatársunk neve, amelyhez külpolitikánk fényes győzelmei fűződnek, magában véve is program.

— Elérkezett a határozott cselekvések és gyors megvalósítás órája — fejeződik be a nyilatkozat.

— Az uralkodó szolgálatában állunk, aki gondnal, bölcseséggel és hazafiassággal örökdió Románia sorsa fölött, s szolgálataiban állunk az országnak, amely bizakodással várja a megmentés művét. Latba vetjük minden odaadásunkat, minden munkorónket és ádoztakészségünket, hogy teljesítsük hivatásunkat s megfeleljünk annak a bizalomnak, a mellyel az uralkodó és az ország megtisztelt bennünket.

sen áll rendelkezésére, mert jó egyetértésben kíván együttműködni a közvéleménnyel.

Tatarescu és Mihalache tárgyalásai

A belpolitikai kiengesztelődes ügyében Tatarescu miniszterelnök ma tárgyalt valamennyi pártvezérrel, kivéve Filipescu Grigorét, aki külföldön tartózkodik s csak a hónap vége felé tér vissza az országha.

A legnagyobb fontosságot természetesen a nemzetiparasztpárt magatartásának

síthatja meg azokat az ideálokat, amelyekért Duca Jon elesett. A fontos csak az, hogy jól szemmel tartsa a tényleges demokratikus szükségleteket, azok után igazodjék politikájában, adjon lehetőséget a jogos és teljesíthető kívánalmak kifejezésre juttatására s ugyanakkor ne tulozza el a veszélyek méreteit sem, mert ebbe a szintén kárhozatos hibába csak az eshetik, aki nincs eléggé közvetlen kapcsolathoz a széles néptömegek alapjában békére, nyugalomra és rendes megélhetésre szomjazó életével.

Tessék kivágni és eltenni!

5. sz. SZELVÉNY

a B. L. januári
regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 darab januári szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregényjének 1934. január havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszedéshatárolók Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sf. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10); Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában; mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizeték az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

Január 25-én érkeznek a külföldi szakértők

Assan ipar- és kereskedelemügyi államtitkár, aki tudvalevőleg azért utazott Párisba, hogy a hitelezőkkel a szakértők kiküldését illetőleg befejezze a részlet-tárgyalásokat, szombat estére várják vissza Bukarestbe.

A Bratianu Dinu által december 13-ikán aláírt egyezmény értelmében a pénzügyi szakértők január 25-ikén érkeznek az országba azzal a megbízással, hogy felülvizsgálják az állam fizetőképességét.

Ezek a szakértők maguknak az állami kölcsöntővények tulajdonosainak a képviselőjében jönnek s nem a Népszövetség pénzügyi bizottsága részéről.

HÖLGYEIM!

takarítsák meg a fodrászköltséget, használják a külföldön kitűnően bevált és elismert

ONDULA

FÉSÜT

Ezen cikkünk bevezetésére 10.000 darab **ONDULA** fésűt áldozunk drbként 55 lej reklám árban

Automatikusan ondulál úgy hosszú, mint rövid haját, egyszerű fésülés által. Nélkülözhetetlen a hölgyek, mint urak számára. Hajja mindig szépen ki lesz ondulálva. Rendelje meg még ma.

„COSMA” București, Str. Gramont No. 10.

Utcai zavargásokat váltott ki a Stavisky-botrány

Aparlament nyugalmasabb tárgyalási módja sem csillapította le a kedélyeket

Páris, január 13.

A Stavisky-botrány tegnap még nagyobb hullámokat vetett. A képviselőházban viharos viták, az utcákon pedig hatalmas arányú tüntetések zajlottak le.

A kamarában óriási érdeklődés mellett indult meg a Stavisky-ügy interpellációs vitája. Chautemps miniszterelnök felszólalása vezette be a vitát. Chautemps kérte a házat, gyorsan tárgyalják le az ügyet, hogy a közönség a kamara megvilágításában láthassa az egész ügyet, majd kijelentette, hogy a vizsgálat kiméletlenül fog eljárni az összes bűnösökkel szemben. A képviselők eddig, — ugymond, —

főleg a rendőrség felelősségét firtatták, de lényegében semmi újat sem mondtak.

Monet szocialista felszólalásában kitért a sajtóra és azt a lesújtó megállapítást tette, hogy független francia lap nem is létezik. Javaslta, hogy állítsanak fel állami sajtóhivalt, amely kellő ellenőrzést gyakoroljon az egész sajtó fölött.

Lagrange képviselő szerint Stavisky valószínűleg kapcsolatban állott Hitlerrel. Követelte, hogy terjesszék ki a vizsgálatot ebben az irányban is és állapítsák meg, hogy micsoda Hitler-befolyás érvényesült Stavisky közvetítésével a francia sajtóban.

Később Dalimier, a lemondott gyarmatügyi miniszter emelkedett szólásra és igyekezett tisztázni magát a gyanúsítások alól. Kijelentette, hogy sohasem járt közben a bayonnei ügyben, sőt elutasította Dubarryt, a Volonté letartóztatott főszerkesztőjét, mikor az ilyen irányban befolyásolni akarta. Különben is az egész ügy a kereskedelmi miniszter s nem az ő hatáskörébe tartozik.

— Miniszteri tárcánál is többre becsülöm azt, hogy barátaim megbecsüljenek és tiszteljenek, — fejezte be védbeszédét patetikus hangon a bukott miniszter.

Lámpavasra vele!

Utána Bonauret képviselő, Stavisky volt ügyvédje, — aki annak idején magyarországi útjára is elkísérte a világesalót, — akart mosakodni. Ekkor azonban kirobantak a szenvedélyek. A jobboldali ellenzék és a kommunis-ták tomboló tüntetésben törtek ki:

Előbb tisztezzék ki a szabóját! Lámpavasra vele!

Bonauret szabószámláját, korábbi jelentések szerint, ugyanis Stavisky fedezte.

A zaj lecsillapultával és még több felszólalás után ismét Chautemps miniszterelnök beszélt. Rámutatott a legfőbb hibákra, amit a hatóságok elkövettek, nevezetesen, hogy Stavisky régi bűntényeinek a tárgyalását nem kevesebb, mint tizenkilenc ízben rejtélyes módon elhalasztották. A rendőrséget, a miniszterelnök szerint, nem terhelte mulasztás, mert jelentéseiben többször is felhívta a figyelmet Stavisky gyanús üzeneteire. A gyanúsítottak üldözését és letartóztatását azonban akkor nem lehetett végrehajtani.

A miniszterelnök ezután újabb szenzáció és eddig ismeretlen részleteket sorakoztatott fel Stavisky sötét múltjából. Így például 1925. évben kizárták több kaszinóból és játéklubból, 1931. évben azonban ismét felvették a tagok közé és engedélyt adtak neki, hogy játszhas-sék. Sőt, ugyanaz a rendőrbiztos adta át neki az engedélyt, aki 6 évvel azelőtt kizárta a szó-

banforgó klubhelyiségekből.

Chautemps felemelkedett végül egy rendőri jelentést, amelynek alapján valósággal előre meg lehetett jósolni az egész botrányos bayonnei ügyet.

— A rendőrséget és az igazságszolgáltatást, — fejezte be beszédét a miniszterelnök, — rövidesen újja fogjuk szervezni. Különben pedig javaslatot fogok benyújtani, amelynek értelmében mindazok, akik nem hisznek Stavisky ügytelenségében s arról beszélnek, hogy agyonlőtték, kötelesek legyenek állításukat be is bizonyítani.

— Kérem a parlamentet, álljon most a kormány mellé, hogy a parlamentáris kormányzatot és az ország becsületét megmentsük.

A kamara ülése a késő éjszakai órákig tartott. Utána a folyosókon a képviselők egyrésze azon véleményének adott kifejezést, hogy a Stavisky-ügy hullámai nemcsak a lecsillapodnak. „Alighanem eltussolják ezt is az érdekeltek, mint az előző panamákat”, — mondogatták.

Másrészt azonban kialakult az a vélemény, hogy Chautemps ügyesen kezeli az ügyet és felszólalása nem keltett rossz hatást. Sőt, majdnem biztosra veszik azt is, hogy a miniszterelnök, — aki még a pénteki napon fel akarja vetni a bizalmi kérdést, — meg is kapja a bizalmi szavazatot.

Tüntetés az utcán

Mig a kamarában a Stavisky-ügyet tárgyalták, a rendőrség sűrű kordonnal vette körül az épületet. A kordonon kívül a jobboldali Action Française hívei, a St. Germain-úton viharos tüntetésbe fogtak.

Fákat és korlátokat téptek ki és azzal hadakoztak a rendőrség ellen, majd a kiszakított vaskorlátokból dombot raktak, amelyet összeköttetésbe hoztak a villamosvezetékekkel, hogy így rövidzárlatot és forgalmi zavart idézzenek elő.

A dombokat lebontani akaró rendőrökre kövek zápora és vízesfizek tartalma zúdult. A rendőrség végül gumibottal ment neki a tömegnek, de ez sem használt. Ekkor rohamra vezényelték a lovasrendőrséget.

Közben a tüntetők teherautókat borítottak fel és barrikádok építéséhez láttak.

A lovasroham azonban végére is szétzórta őket. Számosan megsebesültek, köztük sok rendőr is. Százötven embert őrizetbe vettek.

HETSZÁZ TÜNTEZŐT FOGOTT LE A RENDŐRSÉG

A csütörtök esti tüntetésről érkező újabb jelentések szerint összesen hetszáz embert állítottak elő a rendőrség.

A sebesültek számát még nem lehetett pontosan megállapítani, de kétségtelen, hogy igen sokan kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedtek, köztük nagyszámú rendőr is.

a nagy fezőr szinte koldusszegényen halt meg legalábbis életmódjához és a keze közt elfolyt pénzekhez viszonyítva. Barátai és „munkatársai” óriási összegeket emésztettek fel a rengeteg pénzt költött pazar ajándékokra is, amelyeket fejedelmi bőkezűséggel osztogatott mindenfelé.

Stavisky után mindössze néhány száz ezer frank vagyoni maradt, ami nevetséges összeg a százmilliókhoz képest, amelyek megfordultak a kezén. Hátramaradt feleségének csodás ruhátára van, amely méltán keltette fel a párisi társasági nők irigységét, végül pedig némi ékszere is akad.

Stavisky napi költségvetése tízezer francia frank volt, átlag ennyit költött el naponta saját személyére. Feleségének havonta százezer frank „zsebpénzt” adott.

ESŐ UTÁN KÖPENYEG

A radikális párt tegnap délután újabb ülésén követelte, hogy a kormány vasszigorral járjon el a Stavisky-ügyben. Raynaud pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett be a kamarába, amely az eddigi törvényeknél súlyosabb büntetésben részesíti a panamákat. A törvénytervezet szerint a jövőbeli panamázókra egytől öt évig terjedő börtönbüntetés és tízezer frankig terjedő pénzbüntetés vár.

Meghalt Kuna P. András, az ismertnevű magyar kiscgazda-politikus

Budapest, január 13.

Csütörtökre virradó éjszaka kunszentmártoni birtokán, rövid szenvedés után meghalt Kuna P. András, közismert kiscgazdapárti képviselő. A magyar politikai közélet egyik legtehetségesebb és legtehermentesebb alakja volt, aki a magyar politikai életben a legtehermentesebb szerepet játszotta. A magyar politikai életben a legtehermentesebb szerepet játszotta.

Kuna P. András négy cikluson keresztül volt képviselője a kunszentmártoni választói kerületnek, ahol általános köz szeretetnek örvendett.

A kisantant prágai tanácskozásai

Prága, január 13.

A kisantant gazdasági konferenciájának tegnapi ülésén a közlekedésügyi és a kereskedelem-politikai bizottság tanácskozásai között, Ma a vasut és a postaügyek bizottságai ültek össze, továbbá a pénzügyi bizottság tagjai és ezek folytatnak megbeszéléseket.

Fey államtitkárt az osztrák kormány miniszterré és diktátorrá léptette elő

Materna építésszt és társait Magyarország kiutasította

Német náci-belőrésekről beszéltek
tegnap Salzburgban

Budapest, január 13.

Huszonegy óra múltán sincsenek még megbízható jelentések arról, hogy volt-e éppen az utolsó két nap alatt mi is történt Ausztriában. A pozitívum mindössze annyi, hogy

az internáló táborokban kitört zavargások és lázadások országszerte megmozdították a nemzetiszocialisták földalatti szervezeteit és azok napfényre merészkedtek.

A Magyarországra átszökött 144 nemzetiszocialista ügyében érdekes fordulat történt. Vezéruket, a régebben Magyarországon tartózkodó Materna építésszt ma a magyar kormány kiutasította az ország területéről. A magyar kormány ezt az intézkedését azzal indokolja, hogy Materna

tiltott politikai tevékenységet gyakorolt, amely magában véve is bűn, de különösen az, ha ilyen tevékenységet a menekült jogot élvező politikai menekült követ el. Materna ma reggel Csehszlovákián át Münchenbe utazott. Tizenkilenc osztrák emigráns csatlakozott hozzá és ezek is elutaztak.

Ami a többi osztrák és Magyarországra menekült nemzetiszocialistákra illeti, azokkal a magyar hatóságok közölték, hogy munkát és segélyt részükre nem adnak és így ezek is előbb-utóbb elhagyják az ország területét.

Egyik részük Németországba gravitál, másrészt ellenben vissza akar térni Ausztriába és vállalja, hogy elszenvedi azt a büntetést, amelyet az osztrák bíróságok szökésükért rájuk kiszabnak.

A salzburgi rémhírek

Ausztriában egyébként igen izgatott a hangulat.

Salzburgban tegnap este az a hír volt elterjedve, hogy a bajor határon a német nemzetiszocialisták fegyverrel betörték.

Altalános pánik keletkezett, amelyet az sem csendesített el, hogy a kormány azonnal cáfolatot adott ki, amelyben közölte, hogy ezekből a hírekből egy szó sem igaz.

A hangulatot még az is idegesítette, hogy ennek a hírnök felbukkanásával egyidejűleg Bécs különböző részein petárdák robbantak.

A Dollfuss-kormány nem hagyja magát. A fogólyszökésekkel és a betörési hírek-

kel kapcsolatban azonnal ellenrendszabályokhoz nyúlt.

Rendkívüli minisztertanácsot hívott egybe a kormány, amelynek során úgy döntöttek, hogy

a jelenlegi biztonsági államtitkárt, a híres és erőskezű Feyt miniszterré léptetik elő és szinte teljes hatalmat adnak neki, hogy olyan eszközökkel, amilyenekkel csak jónak látja, a rendet ismét állítsa helyre.

Fey hozzá is kezdett a rendesinálási munkához és akik intézkedéseinek módosítását ismerték, azt állítják, hogy egy-két napon belül Ausztriában ismét „teljes” rend lesz.

Nagy baj, hogy így van

Mindenki gyanus Gyergyóban, aki él...

Az újabb „borszéki kavargás” társadalmi és politikai vonatkozásai. Ez az az örült gyergyói szövetség, amely mellé ember kell, hogy összekuszált fonálait rendbehozza

Mikor kerül elő már ez az ember?!

Gyergyószentmiklós, január 13.

A B. L. legutóbbi számában foglalkoztunk a borszéki közbirtokosság körül keletkezett vihar jogi részével. Főbb pontjaiban ismertettük az újonnan kötött bérleti szerződést, amely a vezetőség hivatalos álláspontja szerint jobb, mert gyakorlatibb, mint a régi megállapodás volt, az ellenzék véleménye szerint viszont aggasztó és veszedelem azért, mert tömeges jogfeladást jelent. Ezzel a kérdés jogi részét mi le is zártuk. Tovább már csak a szakértők és jogtudósok vitatkozhatnak érdemben felette.

Jeleztük azonban, hogy vannak a kérdésnek társadalmi és politikai rugói, vonatkozásai, határai. Ezekről is írni kell, mert vannak jelenségek, amelyek arra utalnak, hogy a bérleti szerződés körül keletkezett kavargás tulajdonképpen okai azok a kocolódások, összezorrenések, és ellentétes érdekek, amelyeknek összeütközése még egy ilyen nagyon fontos köztudatú kapcsolatban is kicsi hólyag a duzzadóbb összefüggésre, a verekedésre való hajlamot és vágyat. Az alaptétel ma már ez minden gyergyói kérdésben: mindenki gyanus, aki él! Az, aki a magánérdekek túlzott hajlásában eddig nem találta magát még bűnösnek, az gyanus politikai, vagy társadalmi összeköttetésénél fogva, vagy gyanus azért, mert barátságát tart X. Y.-al, aki viszont barátságátalan viszonyban van velem. Ez az oka annak, hogy a legfontosabb kérdésekben is pártoskodási alapon megy minden s kevés olyan ember akad Gyergyóban, akinek elhiessük, hogy minden érdek nélkül, tisztán csak becsületes meggyőződése alapján szól a tárgyalás alá kerülő közérdekű kérdéshez.

A pártoskodás érvényesült a borszéki közbirtokosság új bérleti szerződésének a megkötésénél is. A közbirtokosság hivatalos vezetősége azzal a meggyőződéssel indult neki ennek a nagyon fontos közérdekű kérdésnek, hogy azt, amit ő akar, mindenáron elgáncsolni

igyekszik majd az ellenpárt, tehát fel kell készülnie a harcra.

Fel is készült!

ÉS SÜLYÖS BAKLÖVESEKET
KÖVETETT EL

Nem állítjuk, hogy elmaradt volna ez a keserves harc, ha a vezetőség tapintatosabban és főként nyitabban jár el. Lehet, hogy ebben az esetben az „ellenzék”, vagy inkább ellenpárt, más módon és más utakon kezdi meg a támadást. Az elmaradhatatlannak látszó harcra való felkészülés hevében azonban a vezetőség olyan könnyelmű fegyvereket használt, hogy ezzel az ellenpártnak biztosított súlyos előnyöket. Az ellenpárt azon a híres december 27-iki közgyűlésen, a legutóbbi aggodalom és a közérdekért való becsületes talpraállás jegyében indulhatott harcba, mert a vezetőség szinte mindent elkövetett, hogy kitegye magát a gyanúsításoknak.

A közgyűlésre kibocsátott meghívóban nem azt tüntette ki, hogy új szerződéskötésre készül, hanem azt írta, hogy a régi egyezség módosításáról van szó. Aztán gondolt arra is, hogy javaslatát, jobban mondva a szerződéstervezetet a közgyűléssel minden áron megszavaztassa. Nem akart közvetítő javaslatokat, indítványokat megvárni s ezért a közgyűléstől elmaradó közbirtokossági tagoktól megszerezte a megbízásokat, illetve a szavazatokat. Természetesen ezekkel az emberekkel sem közölte azt, hogy a szavazatokra neki azért van szüksége, mert új szerződést akar elfogadtatni, ellenben a közgyűlésen magán nagyon nyomatékosan, kihívóan hangoztatta, hogy ezt a szerződést pedig ezen a közgyűlésen meg kell szavazni. Gyorsan, azonnal, minden töprengés, okoskodás nélkül.

Az ellenpártban azonnal és jogosan merülhetett fel a kérdés: miért kell ezt ilyen meghekkent gyorsasággal kiereszkölni? A közbirtokosság már évek óta vajdák a szerződés módosításának a kérdése körül. Ha évekig le-

hetett tárgyalni, kioldni, „okoskodni”, miért nem lehet még várni néhány napig, vagy hétig, legalább addig, amíg az új szerződést — s nem a módosítást — áttanulmányozhatná, átérthetné az is, aki okkal, vagy ok nélkül, elégedetlen és gyanakvó? Az a közbirtokosság előtt nem lehet indok, hogy a bérlet követeli a szerződéstervezet sürgős megszavazását. Sőt, ez újabb gyanakvásra ad jogot és alapot.

Aztán maga a felolvasott szerződéstervezet! Az, hogy jogfeladások történtek, az első pillanatban látszik. Miért kell feladni a közbirtokosság eddig biztosított jogait? És miért siet a jogfeladást éppen a közbirtokossági vezetőség keresztül erőszakolni.

Ne felejtjük el, hogy annak idején még Pál Gábort is meggyanúsították!

Most ne támadna gyanu? Vagy most ne volna könnyen gyanu támasztható?

CAMPIANU MAX DR. AZ ELEN

Soha még ellenzéknek könnyebb dolga nem volt, mint ebben az esetben. Szelider, méltóságteljesen, okosan és határozatosan léphetett föl.

Campianu Max „lépett föl”, Gyergyó új képviselője, akit, román ügyvéd léte, a gyergyói székelyek küldtek be a képviselőházba. Az új képviselő, a román ügyvéd, egészen pontosan: a székelyektől megválasztott román nemzetiségű „magyar képviselő” vette a kezébe a székely közérdek ügyét a hivatalos közbirtokossági vezetőkkel szemben. Ezek a hivatalos közbirtokossági vezetők pedig nagyrészt, vagy egészen elkötelezett, magyarpárti emberek.

Lám, így, ilyen furán keveredett bele a közbirtokossági ügybe a napi politizálás. Ilyen szerencsétlenül. Ilyen egészen buta módon. Ezt a helyzetet a vezetőségnek mindenképpen el kellett volna kerülnie. Viszont, nemhogy kerülte volna, hanem még kiélezte. Pedig meg kellett volna gondolnia, hogy Campianu Maxot mégis csak a székelyek küldötték a par-

A LEGJUTÁNYOSABB 3 LÁMPÁS RÖVID
HULLÁM-VEVŐKÉSZÜLÉK

A 15—2000 m hullámhossz legválogatottabb
rádióteljesítményeit hallja. Különösen nappal
élvezheti a rövid hullámu legszínesebb mű-
sorokat

A 938-as szetektőló jutályos és felülmúlhatat-
lan teljesítményű

PHILIPS

R A D I O

Körzetképviselő

brassói körzetre: „ELIMA”-cég, Brassó, Sütő-u. 2

lamentbe. A köznép azért, mert fut, fárad, dolgozik érte, a nadragos választók egyrésze pedig azért, mert becsületes és tisztakezű embernek ismeri, ennek pedig, nemzetiségi kérdésen felül emelkedő értéke van ma Gyergyóban. Max Campianu jobban benne él ma Gyergyószentmiklós és az egész Gyergyó társadalmi életében, mint a Magyar Párt vezetői, akik más magyarokkal annyira összerugták már a patkót, hogy nem mehetek el például a Katolikus Leányklub nagyon sikerült estélyére, mert hátha a „másik” is ott lesz. Max Campianu mindenütt ott van, mindenütt ott lehet és mindenütt melegen fogadják, még politikai ellenfelei is, mert jó embernek ismerik.

A vezetőségnek számításba kellett volna vennie ezeket a tényezőket. Számításba kellett volna vennie, hogy Max Campianunak egész sereg helyzeti előnye van és esetleg lesz olyan okos és ügyes, hogy ezeket a helyzeti előnyöket, — könnyű helyzeténél fogva, — ki is használja. A vezetőség egészen más szempontokat érvényesített. Többek között azt, hogy az „új gyergyói képviselőnek” a közgyűlésen csak azért se legyen pillanatnyilag igazá. Még akkor sem, ha okos dolgokat mond, ha nem támad, ha higgadt és előkelő lesz is.

ÉS MAX CAMPIANU VALÓBAN
HIGGADT ÉS ELŐKELO VOLT

Campianu Max nem támadta a vezetőséget, nem támadta még a szerződéstervezetet sem. Módjában volt okosnak, higgadtnak, előkelőnek lenni. Azt mondotta, hogy ilyen nagyfontosságú jogügyi kérdést nem lehet kutyafutásban letárgyalni. Ő ügyvéd, de még sem tudja tökéletesen átérteni és áttekinteni a szerződéstervezetet, egyszeri felolvasás után. Hogy érthetné meg tehát a falusi emberek, azok, akik a közbirtokossági tagok javarészt teszik ki? Az új szerződés 20, esetleg 25 további esztendőre szabályozza a közbirtokosság és a bérlet közötti jogviszonyt, illik tehát jól megrágni. Javasolja, hogy küldjön ki a közgyűlés egy 10 tagból álló bizottságot. A bizottságban legyenek jogászok, értelmes gazdák, szakértő erdészek. Dolgozzék ez a bizottság díjtalanul, tárgyalja meg a szerződéstervezetet s aztán tegyen jelentést záros határidőn belül. Azt is kéri, sőt ezt már követeli, hogy ebben a bizottságban föltétlenül legyen benne Pál Gábor dr. képviselő, aki az eddig érvényben levő, peren kívüli egyezséget létrehozta és legyen benne Barabássy József főerdőmérnök, a közbirtokosság ügyeinek legalaposab bismérője.

Campianu Max jó neveket mondott. Pál Gábort tisztelik, Barabássy Józsefet is nagyon

becsülik. És Max Campianu nem törődött az-
zal, hogy Páll Gábor politikailag ellene, a
esikmegei Magyar Párt elnöke. Max Cam-
pianu csak a közbirtokosság ügyével törö-
dött.

A javaslat után az elnök járásbíró feltette
a kérdést: kik vannak a szerződéstervezet el-
fogadása mellett? A jelenlevő közel ezer em-
ber közül a törpe kisebbség emelte fel a ke-
zét. Erre az elnök névszerinti szavazást ren-
delt el. Campianu Maxnak erre is megvolt a
felelete. Ezt mondotta:

— Tudom, hogy az igazgatóság tagjai fel-
készültek erre a közgyűlésre. A szerződés át-
erőszakolása érdekében egész csomó birtokos-
tól szereztek megbízást, más birtokosokat vi-
szont megfosztott az igazgatóság szavazati jo-
gaiktól, hogy ne alakulhasson ki erős ellen-
zék. Figyelmeztetem az elnök járásbíró ar-
ra is, hogy az alapszabályok 12. szakasza sze-
rint megkövetelt és a névszerinti szavazáshoz
szükséges fejszám nincsen jelen. Ha ennek el-
lenére is szavaznak, én, anélkül, hogy valakit
befolyásolnék, kivonulok a tárgysorozatnak
erről a pontjáról...

Ki is vonult. És követte őt a közgyűlési ta-
goknak szinte a fele.

A szavazás azért megtörtént. A szerződést
megszavazták. Max Campianu tehát gyakorla-
tilag és pillanatnyilag vereséget szenvedett.
Erkölcileg azonban ő győzött. És győzelme
kihangsúlyozódott akkor, amikor, — nem tud-
ni, honnan, — hírlapközleményeket helyeztek
el, hogy „Max Campianu felsült Borszéken”,
mert „kizavarták a közgyűlési tereméből”.

A baklövésüket betetőzte a „gyakorlati
győzelemnek” ilyen otromba kiaknázása. Sok
ember volt azon a közgyűlésen jelen, tudták,
mi történt. Ferdíteni haszontalan, sőt káros
dolog volt, mert ezzel is elevenebb harcra aj-
zították csak Max Campianu tagadhatatlanul
sok hívét. A megszavazott, de felebbeszett ha-
tározat elleni támadásokat pedig elkeseredet-
tebbé ingerelték. Pedig az ügyes, gondos, át-
tekintő viselkedésnek lett volna tere. A békés
meggyőzés olyan eszköznek bizonyulhatott
volna, ami esetleg elejét veszi a kavargás-
nak. Az ellenzék egyik kimagasló egyéniségét
például sikerült meggyőznie az igazgatóság-
nak arról, hogy a jelenlegi körülmények kö-
zött jobb szerződést nem tudott elérni. Hátha
ez a módszer bevált volna másoknál is.

PÁLL GÁBOR DR. SZEREPE

A támadások során az ellenzék dolgozik
Páll Gábor nevével is s így szükségesnek lát-
szik rávilágítani arra, hogy Páll Gábornak
mennyi köze van ehhez az új szerződéshez.

Azt a peren kívüli egyezséget, amely eddig
szabályozta a bérlo és a közbirtokosság kö-
zött a viszonyt, Páll Gábor hozta létre annak
idején. Az ellenzéknek az a követelése tehát,
hogy az új szerződést Páll Gábor is tanulmá-
nyozza át, indokolt volt. Igen ám, de erre
gondolt a közbirtokossági vezetőség is. A ter-
vezetet elküldötte Páll Gáborhoz, aki adott is
véleményt, ez a vélemény, — kissé megkésve
ugyan, — a közgyűlés napjára meg is érke-
zett, a vezetőség azonban jobbnak tartotta el-
hallgatni.

Ez megint csak súlyos hiba volt. Ertesülé-
seink szerint ugyanis Páll Gábor nagyon ren-
desen és tárgyilagosan mondotta meg a véle-
ményét. Megállapította, hogy az új szerződés
az ő régi egyezségéhez viszonyítva, valóban
jogfeladásnak látszik, ő azonban állást a kér-
désben nem kíván foglalni, mert 8 év óta nem
ismeri a birtokosság helyzetét, nem ismeri jól
a közben történt eseményeket, leváltásokat
a közbirtokosság és a vállalat között s így
nem tudja megállapítani azt, hogy az új szer-
ződés elfogadása, a jelenlegi körülmények kö-
zött, mennyire szükséges és hasznos.

A vezetőség nem olvasta fel ezt a véleményt,
mert attól tartott, hogy „a jogfeladás” kitétel
nagyon megüti majd a közbirtokossági tagok
fülét. Ugyanakkor viszont nem számolt azzal,
hogy a Páll Gábor levele nem maradhat ti-
tokban s hogy azzal az ellenzék majd sikere-
sen és nyomosan érvelhet.

Ebben a pillanatban az a helyzet, hogy az
ellenzék felelőse akarja a határozatot. A
törvény nem nyújt lehetőséget az érdemi fe-
lelőzésre, csak az alaki kifogások megtéte-
lére. Alaki kifogás pedig elég van a vezetősé-
g hibájából s így felelőse nem nehéz.

A felelőzés pedig visszalökheti az egész
dolgát néhány hónapra s új harcokra ingerel-
heti azt a Gyergyót, amelyben a politikai,
gazdasági és társadalmi kérdések kusza össze-
visszaságát a folytonos harci kedv s pártosko-
dási hajlam egyre csak növeli, növeli, növe-
li...

Az lesz a győztes, aki ezekben a harcokban
higgadtabb, ügyesebb azoknak a fegyvereknek
a használatában, amelyek tisztáknak és becsü-
leteseknek látszanak. A székelyek, urak és
harisnyások, már nem bíznak egymásban, nem
hisznek egymásnak s a sötét gyánu ott ál-
kodik mindegyiknek a háta mögött.

Max Campianu már learatta az első győzel-
mét, amikor Gyergyó székely népe képviselő-
nek választotta.

A meggyőztört népnek ugyanis nagyon kell
már valaki, akiben bizni tudjon, akire nem
kell gyanakodnia, hogy vagyonát valamelyik
közbirtokosságon szerezte.

Kacsó Sándor

Tisztelettel értesítjük mélyen tisztelt brassói
vevőköriünket, hogy megnyitottuk fióküzletünket a

SZABADSÁGTÉR 3 SZ. ALATT

PIAȚA LIBERTAȚII (Tanácsházzal szemben)

Uj üzletünk fel van szerelve mindazon anyagokkal és minősé-
gekkel, amelyek központunknál kaphatók — és mindent eredeti
gyári árban árusít.

GALLIA MODERN
SELYMEK

ASZTALOS SÁNDOR:

Kreppel Simon két élete

A szerelmes tanító utolsó sétája a gazdag ideállal

Temesvár, január 13.

Sohol a világon nem öröm — de Ős-
csanádán legkevésbé az, tanítónak lenni.

Őscsanádán — nyáron fulasztó por, a
sikság reménytelen sivársága fejfájós
nappalok, télen egy rossz korcsma, min-
dig társatlan éjszakák és soha senki, aki
mellett embernek érzé magát az ember —
lövészárokszenvedések, négyévi halifog-
ság után, vágódással egy elkallódott élet
kései örömei után, a férfikor alkonya
előtt. Ez volt Kreppel Simon Őscsanádi
tanító egyik élete. Kreppel tanító, aki
ölt. Megölte Hinckel Magdát, aki, ellen-
tétben Kreppel Simon alkonyba hajló
férfiasságával, virulóan szép, fiatal — és
gazdag is volt.

★

A másik élete, amelyre csak a re-
volverlövés fényénél vetődött világosság:
szakadatlan küzdelem kikerülni az Ősca-
nádi nyomorúságból. Megragadni az élet
eliramló szekerének küllőjét. Felkapasz-
kodni. Egy kis örömet. Egy kis gondta-
lanságot. Ha később is. Megöregedetten
is. Rossz külsővel, amellyel fiatalon sem
lehetett hódító jelenség. De hogyan? Ta-
nítónak nincs alkalmja vagyont szerezni.
Azt hiszem, havi 1900 lejjel honorálták
havonta Kreppel tanító ur azon igyekeze-
tét, hogy, a kölykök minden ellenállásá-
val szemben, megpróbálja beléjük verni
az írás-olvasás tudományát.

Évekig úgy nézett ki az ügy, hogy az
őcsanádi tanító hiába próbál kilendülni
a sárból. Mig egyszer aztán felragyogott
a remény. Hinckel Magda elvált asszony
lett. Kedves, életvidám, de sokkal könny-
nyebb fajsúlyú annál, hogy vállalja a
gazdálkodás gondját. Kreppel tanító ur
jelentkezett bérloének.

Nem, Kreppel Simon igazán nem egy
leányálom, dehát — édes Istenem! — Ős-
csanádán nem sok válogatni valója van
egy városi nevelési hölgynek: Kreppel
Simon ottragadt udvarlónak is. Hogy
meddig terjedt ez a barátság? Kreppel
Simon nem bizonyult diszkrét udvarlón-
nak, de ez oly mindegy már. Bizonyos
csak az, hogy Hinckel Magda nem akarta
életét Kreppel Simon rokkantságához kö-
tni, mert már szóba került az is, hogy
más bérlo kerül a birtokra. És ezzel össze-
omlik minden. Nincs pénz, nincs föld,
még ha bérlet is, ha a másé is, de amely-
ből mégis remény sarjadhat valami kései
boldogságra. Hiába volt a kétségbeesés li-
hegő tempója megszerezni mindazt, amit
eddig elmulasztott. Csak a fogcsikorgató
düh marad. A reménytelen öregség. És
egy revolver.

★

A tanító ur amellet egy költői lélek.
Legalább is ilyen erővel festi, milyen szép

szomoru őszi alkony volt, amikor ők el-
mentek utolsó sétájukra Hinckel Magdával
az Őscsanádi határba. Sétálni, amely-
ről csak Kreppel Simon jött vissza: Hin-
ckel Magda fiatal élete ott vérzett el egye-
dül az őszi tarlón. Csend volt, csak a dar-
vak húztak el fölötté a magasban. Ezt
nem én mondom, — már mint a darva-
kat — Kreppel Simon mondta, mikor ar-
ról beszélt, milyen szerelmesen sétáltak
ők ketten Magdával és Magda, ugy egy-
szerre, előrántotta a revolverét és megölte
magát.

A csendőrség más véleményen volt. A
revolver az övé volt, nem is tagadta. Arra
sem tudott válaszolni, miért hagyta ott a
határban az asszonyt és ment haza nyu-
godtan, mintha semmi sem történt volna.
A törvényszék szította a vizsgálat véle-
ményét és életfogytiglani kényszermun-
kával oldotta meg Kreppel Simon két
életének problémáját. Ezzel a karmadik-
kal, amelyet nem vett számításba, mikor
célzott a revolverrel, míg „odafent húz-
tak a darvak”.

★

Öt év múltán Londonban letartóztatták a galaci banksikkasztót

Galac, január 13

Még 1929-ben történt, hogy a hatalmas
Chrissoveloni Bank galaci fiókjának
pénztárnoka Tamvakis Nicolae, a bank
pénztárából 4 millió lejt ellopott s azzal
külföldre szökött.

A lopás annakidején óriási feltűnést
keltett, mert Tamvakis a galaci görög
kolónia legelőkelőbbjei közé tartozott.

A megindult nyomozás nem tudta
megállapítani a sikkasztó pénztárnok hol-
létét és így az ügy hosszú ideig tartó iz-
galmak után elcsendesedett.

Igy aztán a napokban óriási feltűnést
keltett Galacon az a hír, hogy

Tamvakist öt évvel a tett elkövetése
után, Londonban elfogták.

A hír nem volt alaptalan. A londoni rend-
őrség detektívjeinek egyik éjszakai mu-
latóban feltűnt Tamvakis. Legazottatták
majd a rendőrségre kísérték. Tamvakis
itt mindent bevallott.

Az angol rendőrség a londoni román
követésen keresztül megkereste a ro-
mán igazságügyminisztériumot és meg-
kérdezte, hogy a román hatóságok ké-
rik-e Tamkavis kiadatását.

A román igazságügyminisztérium által
megindított vizsgálat megállapította, hogy

Most itt áll három orvos között, kicsi
torz figura, menekülni a sóbánya rémsé-
geiből a tébolyda rémségeihez. Három or-
vos próbálja a zavart szemekből, tétova
mozdulatokból megállapítani: nagy komé-
diás vagy szálnalmas beteg lelke lakozik
ebben az élőhalott itélben? Epilepszia
Háboru? Fejseb? (háboru alatti önsönki-
tás — jegyzi meg halkan az egyik volt
katonarvos). Nincs bizonyíték: nagy ko-
mediás is lehet, megrögzött bűnös is.

Es holnap ezzel az itélettel áll ismét a
bírósal elé az Őscsanádi tanító, hogy meg-
hallgassa: van-e menekülés a sóbánya elő-
l a tébolydába. Mert ugy lehet, ez utóbbi-
ba kevésbé rikoltóan kísért a Hinckel
Magda véres teste fölött elhúzó darvak
kárógása.

— Aki friss és egészséges akar lenni
és nem akarja, hogy kemény legyen a széké-
folyton fájjon a feje és bőre tele legyen minden-
féle pattanással, az igyek hetenként egyszer-ké-
szer reggelizés előtt egy pohár természetes „Fe-
renc József” keserűvizet. Közközházakban
végzett orvosi megfigyelések szerint a Ferenc
József vizet különösen a gyomor-, bél- és
májbetegség használatát szívesen, mert ez minde-
kellemetlenség nélkül, biztosan hat.

a galaci bíróság Tamvakist, távollétében
2 évi fogházra ítélte, azonkívül kötelezte
arra is, hogy a bank kárát megtérítse.

Ezen megállapítások alapján az igaz-
ságügyminisztérium megindította a ki-
adatási eljárást.

Svájci időjárás Brassóban

Brassó, január 15.

Brassó város telisport-bizottságának hi-
vatalos jelentése szerint a Pojánán és a
város területén a 10 centiméteres régi hó-
rétegre újabb 15 centiméter magasságú
friss hó esett. A hótakaró pompásan al-
kalmassá szűsre. A hőmérséklet 9 fok Cel-
sius a fagyponat alatt, de sehol sem olvadt.
A Schulleren ugyancsak 15 centiméteres
friss hóréteg esett, a hőmérséklet pedig
szintén minus 9 fok Celsius. A város és a
Pojáná között megépített szánut ugy szű-
zésre, mint szánkózásra teljesen alkalmas.

Egyébként vasárnap délel 1 órakor
avatják fel ünnepélyes körülmények kö-
zött az új Brassó—pojánai „családi sa-
utat”. Az avatási ünnepségen a város ös-
szes telisport egyesületei, valamint a vá-
ros megbízottai is részt vesznek, anna-
keretein belül pedig si- és szánkóverseny
is rendeznek.

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szoktak fizetni és előfizetésük f. hó 15-én lejár, a mai napon postautalványt küldünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, szíveskedjenek ezen postautalvány felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folytatatlagos küldésében megszakítás álljon elő.

GÁBOR ISTVÁN:

MARGÓ

MI HOVA ALLJUNK?

Az egyik francia közgazdasági lap azt írja, hogy a francia gazdasági helyzet, így egyedül megfigyelve, szomorú. De ha gazdasági képünkkel, — írja a lap, — oda állunk más országok mellé, a kép azonnal megváltozik s mindjárt azt látjuk, azok rosszabb helyzetben vannak...

Ez ügyvel kapcsolatban szeretnénk néhány román közgazdászt megkérdezni, hogy vajon gazdasági képünk derjesebb meglátása érdekében, mi hova álljunk?

EGY ŐSI CÉG

„Alapítva 1923-ban.”
Hatalmas betűk az egyik cégtáblán. Bemelegít az üzletbe s megkérdelem a főnököt, miért írták ki ezt, ilyen iromba betűkkel?

— Uram, — felelte a főnök, maga elé nézve, — tíz éve áll már fenn az üzletem, s azóta sem kényszerre győztem nem kértem, sem csődbe nem voltam, nagy dolog ez, kérem, tíz éve...

A SZERENCSE

André Maurois sorait olvastam a napokban a Paris soir 100% rovatában. Azt írja: Vanak a szerencsének kiválasztottjai s végeredményben, ha valaki el tudja kerülni végzetét, az feltétlenül megusztja a bajokat. „Volt egy barátom, aki másik két barátjával sétált a boulevardon. A barátom középen ment, majd cigarettáért tért be az egyik trafikba. Mikor kijött a trafikból, nem középre ment vissza, hanem bal oldalra. Pár perc múlva revolverdöbbenés hasított bele a sétáló boulevardba s néhány pillanat múlva a középben levő és csak pár perccel azelőtt barátommal helyet cserélő fiatal ember, holtan rogyott össze.

Erről az ügyről annak idején nem sokat írtak a lapok. Párisban a feltételezési drámák napirenden vannak s tisztán abból a szempontból foglalkoztak az ügyvel, hogy a véletlen következtében a gyilkos golyó nem a férjet találta, akit felesége le akart löni, hanem egy közömbös idegent.

Ugyanez a barátom, ki ilyen ragyogóan a véletlennek köszönve mentette meg életét, pár hónap múlva Spanyolországba utazott s ott feleségével együtt végignézt egy bikiadatot. Már nem kaptak egymás mellett helyet és így a férj az első, míg a feleség a második sorba került. A bikiadival megkezdése előtt a barátom állandóan hátra beszélt feleségéhez, mire egy udvarias spanyol, ki barátom felesége mellett ült, felajánlotta helyét a férjnek. A helyesre megtörtént és körülbelül tíz perccel később a feleség a férj mellett ült, amikor a bika hatalmasat ugorva, szívdöfőte azt a spanyolt, akivel pár perccel azelőtt barátom helyet cserélt.

Maurois ezután még hosszan fejtegeti antifatalista felfogását.

Amikor pár héttel ezelőtt a francia lapok kolonnás kétségteljeséskben számoltak be a Páris melletti borzalmas vasúti katasztrófáról, két sor megemlékezett arról is, hogy milyen szerencsés volt Staviskynek, hogy lemaradt arról a vonatról, hogy lekészt.

Quelle chance! — vetette oda könnyed felületességgel a katasztrófáról beszámoló riportér, quelle chance, írta oda, mondata végére a francia újságíró, azzal a nagyszerű kedveskedéssel, amivel akkor még nem is derengett botránya a Stavisky-ügynek.

Micsoda szerencse, — írták Staviskyról és három hét múlva Stavisky halott.

S ahogy ezeket olvasom, eszembe jut Remann, ez a nagyszerű ember, s úgy érzem, hogy noha Maurois-t olvasom, mégis csak Remannban bízom, Remannban, aki azt írta, hogy a sors rendjele névre szól.

— Sarlach-járvány Lupényban. Tudósítónk jelenti: A zsilvölgyi Lupényban egyelőre kisebb méretűnek látszó sarlach járvány lépett fel. A hatóságok megtették a szigorú intézkedéseket, hogy a járvány továbbterjedését megakadályozzák. Az iskolákat további intézkedésig bezárták.

— Elűzött aranytolvajok. Dévai tudósítónk jelenti: Január másodikán éjszaka, a Déva melletti Gurabárázán, ismeretlen tettesek be akartak hatolni a „Mica” nevű aranybánya egyik aranylerakó helyiségébe. A zajra a bánya őre figyelmes lett, egy lövést adott le, mire a betörők elmenekültek. Az ügyben a csendőrség bevezette a nyomozást.

— Gyilkosságért öt évi börtönbüntetés. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Kuti József marosjárai gazdálkodó még 1929-ben meggyilkolta Demeter György odaváló lakost. A két haragos egy korcsmai mulatozás után az utcán találkozott és Kuti, miután az áldozatot az utcán végig üldözte, több fejcsapással agyonütötte. A marosvásárhelyi törvényszék nyolcévi fegyházra ítélte Kuti, amit a marosvásárhelyi tábla öt évre szállított le. Az ítéletet most hagyta helyben a Semmitőszék.

★ Eljegyzés. Biók Manyi, Kovászna és Torjay László, Kovászna, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Csak a ragyogó fehér fogsor tetszik...

Tudományos eljárás, amely gyorsabban és alaposabban eltünteti a fogakon levő sárga foltokat, megfehéríti fogsort... Egy kísérlet meg fogja győzni. Rövid időn belül látni fogja, hogy a KOLYNOS fogkrémtől olyan ragyogó fehérséget kapnak fogai, amilyent egyetlen más közönséges fogpasztával sem tud elérni.

Finom habja behatol a legszűkebb foghézagokba is, eltünteti a sárga fogakat és a fogzománccon látható lerakódást, anélkül, hogy a zománcot megtámadná. Kezdje meg azonnal a KOLYNOS fogkrém használatát, — egy centiméter nagyságú darab száraz kefére, kétszer naponta, — és azonnal észlelni fogja hatását: fehér, egészséges fogak, rózsaszín foghús. Vegyen még ma egy, tubus KOLYNOS fogkrémet.

ABLAK

Dr. Schacht Soájcban előadást tartott. Előadásának, már csak annál is inkább nagy jelentőséget tulajdonított, mert ezt a címet adta: Felhívás a világhoz! A cím kissé túlméretezett, mert az előadás nem az egész világnak szólt, csak azoknak s csak azokat is nyugtalanított, akik hitelezői Németországnak. Schacht ugyanis azt fejtette, hogy krízisben minden szerződés elveszti érvényét, a krízis ugyanis olyan vis major, mint a háború. Schacht a Reichsbank elnöke és a marka őre. Vajjon, mint bankár, mint pénzügyi tekintély, vagy mint közgazdász mondja ezeket? Krízis? Egyes közgazdászok szerint, krízis minden hét évben van. Tchék minden hét évben hatálytalaníthatók lennének a szerződések? Ezt komoly közgazdász nem mondhatja. De, ha arra gondolunk, hogy ez a hétevenkénti adósságengedezés ősi zsidó szokás, akkor csak még jobban megrémülhetünk. Az Istenért, csak nem akarja Schacht dr. a zsidó palláson keresztül megmenteni Németországot?!

Borzalmas vasúti szerencsétlenség Oroszországban 300 halottal

A katasztrófáról nem adtak ki hivatalos jelentést

Varsó, január 13.

Lengyel lapok magánértesülései szerint Oroszországban, Stalingrád közelében, súlyos vasúti szerencsétlenség történt. Egy személyvonat összeütközött egy tehervonattal. A két mozdony és több kocsi pozdörjává tört s a magas töltésről a mélységbe zuhant.

Hírlik, hogy az áldozatok száma a háromszáz körül jár.

Biztosat nem tudni, mert hivatalos jelentést a szerencsétlenségről nem adtak ki és a szovjetlapoknak egy szót sem szabad írniok a dologról.

— Megalakult Marosvásárhelyen a Színházbarátok Egyesülete. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Immár három hónapja működik szép erkölcsi és anyagi sikerekkel Marosvásárhelyen a Bat-tyán Kálmán-féle színtársulat, amely elősorban jól szervezettségének és nívós műsorának, másodsorban olcsó helyárai miatt prosperál ily hosszú ideig a székelly fővárosban. A színtársulat most a Magyar Párt és a marosvásárhelyi sajtó segítségével Salgó Andor színházi titkár kezdeményezésére megalakította a Marosvásárhelyi Színházbarátok Egyesületét, amely négy előadásért száz lejes bérletszelvényeket bocsátott ki. Az egyesület tagszerzése szép eredménnyel folyik és a színtársulat sorsa tavaszig biztosítottnak tekinthető.

— Rémdráma. Berlinből jelentik: Offenbach am Main németországi kisvárosban borzalmas kettős gyilkosság és öngyilkosság történt. Braun Augustus 35 éves munkásasszony örültségi rohamában megfojtotta két kis gyermekét, majd éppen hazatérő tizenkétéves leányát torkon ragadta s törülközővel fojtogatni kezdte. A gyermek kitépte magát eszelős anyja kezei közül és sikoltozva az utcára rohant, Segélykiáltásaira a ház lakói a szerencsétlenség színhelyére siettek, de segíteni már nem tudtak, mert a megtévelyedett asszony időközben harmadik emeleti ablakából az utcára vetette magát és szörnyet halt. A szerencsétlen asszony idejét súlyos anyagi viszonyai tették tönkre.

— Kettős halál a határon. Belgrádból jelentik: Kotor, zalamegyei kisközség határában szerb csendőrök két embert, a kik a magyar határ felé igyekeztek, igazolásra szólították fel. A felszólításra az emberek futásnak eredtek, mire a csendőrök utánuk löttek. A golyó mindkettőt halálosan találta. A bujkáló határátlépők valószínűleg csempészek voltak, mert bőröndjeikben nagymennyiségű csempészárut találtak.

— A marosvásárhelyi villamosüzem sikkasztója a bíróság előtt. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Beszámolt annakidején a B. L. arról, hogy a maros-

vásárhelyi villanyüzemnél Pop Lupu Aurel pénztáros mintegy 227 ezer lejt sikkasztott. Az azóta felfüggesztett tisztviselő most 17 rendbeli sikkasztás és okirathamisítás bűncselekményével vádolva áll a törvényszék előtt. A főtisztviselő tagadja a rá rótt bűncselekményeket és azokat könnyelmű hibáknak tulajdonítja, azt állítva, hogy a közpénzekből egy banit sem fordított saját céljaira. Ezzel szemben már elhangzott Dezső Jenő központi könyvelő vallomása, aki a pénztárost a hivatalos kimutatások meghamisításával és a befolyt összegek elsikkasztásával vádolja. A tárgyalást a törvényszék a tanukihallgatások kiegészítése céljából január 23-ikára halasztotta el.

— Ismét működik a marosvásárhelyi tanítóképezde. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Beszámolt többször a B. L. arról, hogy a marosvásárhelyi tanítóképezdét, amely az erdélyi oktatás egyik legfontosabb intézménye volt, a parasztpárti kormány többszöri halogatás után megszüntette. A liberális kormány most újból elrendelte az oktatás megkezdését a marosvásárhelyi tanítóképezdeben és annak igazgatójául Dascievici Eugen tanárt nevezte ki. Az iskola megnyitása általános örömet keltett a székelly fővárosban.

Január 20-án Belgrádban lesz a kisantant-értekezlet

Bukarest, január 13

A külügyminisztériumból származó értesülés szerint Titulescu külügyminiszter abban állapodott meg a cseh és jugoszláv követ útján Benes és Jętics külügyminiszterrel, hogy az eredetileg Zágrábba 8-ikára tervezett kisantant-értekezletet január 20-ikán tartják meg, minden valószínűség szerint Belgrádban. A délszláv uralkodó ugyanis időközben visszaérkezett Belgrádba, az értekezletet pedig a program szerint Sándor király nyitja meg.

— Elhalasztották Renoiu kapitány lefokozását. Bukarestből jelentik: Az egyik fővárosi lap értesülése szerint a bukaresti hadbírósg bizonytalan időre elhalasztotta a kémkedésért 20 évi kényszermunkára ítélt Renoiu kapitány lefokozásának ceremóniáját, amelyet vasárnapra tűztek ki. Az elhalasztás oka ismeretlen.

Kétszeres házasságért letartóztattak egy budapesti gyógyszerészt

Budapest, január 13

A budapesti rendőrség pénteken délelőtt letartóztatta Láng Lajos budapesti gyógyszerészt. Lángot bigámiával vádolják. A gyógyszerész nem is tagadja a terhére rótt cselekményt. Elmondta, hogy évekkal ezelőtt feleségül vette Garay Erzsébetet, egy nyugdíjas százados leányát. Feleségétől azonban rövidesen elhidegült, mert annak édes apja 25 ezer pengő hozomány helyett csak 2500-at adott neki.

A csalódott drogista elhagyta a feleséget és visszaköltözött szülőfalujába. Felesége ellen a válpórt nem adta be, — hogy miért nem, azt eddig nem tudták megállapítani — azonban, valamelyes uton módon a feleségéről halotti bizonyítványt állíttatott ki. Ezzel a bizonyítvánnyal megjelent Mander Margit fiatal leánynál, első szerelmével és azt feleségül kérte. A leány igent mondott és így megtörtént az esküvő. A második feleség jobb partinak bizonyult mint az első, mert a drogista mostanig vele élt.

Most a budapesti ügyészség vette pártfogás alá a bigamista gyógyszerészt.

— Ischiásnál egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz reggel éhgyomorra véve előmozdítja a gyomor és a belek működését s könnyű székletet biztosít.

Mussolini elmondja, hogy mennyire akarnak fegyverkezni a németek

London, január 13.

A Daily Mail ma nagyon érdekes nyilatkozatot hoz, amelyet a lap munkatársának Mussolini adott. A Duce ebben a nyilatkozatában a német fegyverkezési követelésekről beszél és kifejti, hogy Németország hajlandó lemondani arról, hogy bombavetőket gyártson, továbbá azt sem követeli, hogy 6 hüvelyknél nagyobb kaliberű ágyui legyenek, valamint, hogy 6 tonnánál nehezebb tankokkal rendelkezzen. Ezzel az „engedménnyel” szemben ellenben azt követeli, hogy mindazokat a védő fegyvereket gyárthassa, amelyeket a Népszövetség a többi államok részére is engedélyezett.

Mussolininek az a véleménye, hogy Hitler őszintén, békésebb mederbe akarja terelni a német ifjúság katonai hajlamait és a továbbiakban elmondotta, hogy tévednek mindazok, akik azt hiszik, hogy a megreformált Népszövetség a kisállamokkal szemben erőszakoskodnék.

Ingveny KAP SZERENCSE-TALISMAINT, ha megrendeli Horoszkopját, melyben utbaigazítást kap minden ügyére: üzlet, per, szerelem, válás. Küldje születési dátumát, mellékeljen 23 lej bélyeget postaköltségre. „GRAFOLOG”, Cluj, Piața Unirii 12 II. em. ajtó 27.

Vissza kell adni
a mőcvidék kedvezményes
szállítási tarifáját!

Kellemetlen újévi ajándékban részesültek mindazok, akik a mőcvidékeken Gyulafehérvár, Zalatna és Abrudbánya között gabonát szállítanak.

Az ókirályságból hozott és ezen a vidéken szállított tengeri eddig, a mőcvidék kedvezményezett ötvenszázalékos vasúti tehertarifáját élvezte, ami lehetővé tette azt, hogy ezen a vidéken egészségesebb gabonauzlet induljon meg.

Egy érthetetlen rendelkezés január 1-től kezdve megvonta ezt az ötvenszázalékos kedvezményt a gabonakereskedőtől és új rendszert vezet be. A vármegyei prefektusok hatáskörébe utalja át ezeket a szállítványozásokat és azoknak írásbeli engedélyektől teszi függővé az egyes gabonakereskedők kedvezményeit.

A rendszer káros, mert így könnyen üzletággá fajulhat a kedvezmény-kijárárs, amit végeredményben csak a fogyasztóknak fog kelljen megfizetnie.

Rögtön vissza kell állítani a régi rendszert, még mielőtt a mőcvidék gabonakereskedelme végleg kiszorítódna.

A gyulafehérvári kereskedelmi alkalmazottak és a ping-pong

A gyulafehérvári kereskedelmi alkalmazottak, mintegy százötven (meglepő szép szám) egyesületbe tömörültek. Balázs László elnök, akinek ötletes kezdeményezéséből jött létre az egyesület, most aztán végre megmutathatta kiváló szervezői képességeit.

Az egyesületnek, amely alig tekinthet pár hónapos multra vissza, máris szép klubhelyisége van, kulturális továbbképző és sporttevékenységet fejt ki és ping-pong szakosztálya, amely már eddig is szép eredményeket ért el országos viszonylatban, most jólsikerült országos versenyt is rendezett. A gyulafehérvári kereskedelmi alkalmazottaknak nemcsak jó kereskedői érzékük van, de ping-pongozni is tudnak.

Gyulafehérvári jótékonyosság

Fehérmegye református társadalmának színe-javát a gyulafehérvári egyházmegye mintaszervezetei tömörítik magukba. Gyulafehérvár közszeretében álló református lelkesének Régeni Jánosnak felügyelete alatt működő ref. Nőszövetség, Leányszövetség és Fűszövetség különösen az ifjúság nevelésében és kulturális irányításában jutnak vezető szerephez, de jótékonyági akciói és kulturális rendezvényei is jelentős eseményei Gyulafehérvár társadalmi és jótékonyági életének. A gyulafehérvári református szervezetek példát mutatnak.

A gyulafehérvári Zsidó Nőegylet, a mely legutóbb is egy jól sikerült művészestély révén nagy összeget fordított jótékonyági akcióira, jelentős helyet tölt be a kisváros jótékonyági egyesületei között. Az egyesület, amely mintegy 300 tagot számlál, résztvesz anyagilag és erkölcsileg is a város összes jótékonyági megmozdulásaiban és vezetőisége igazán tiszteletreméltó munkát fejt ki. Az egyesület élén mind diszelnöknő Fuchs Nándorné áll, aki személyileg igen nagy súlyt ad az egyesületnek és anyagilag is méltán kiveszi részét az áldozatokból. Az egyesület elnöknője öv. Mendel Manóné, aki mintegy harminc éve vezet páratlan agilitással az egyesületet, mellette Lobstein Izidorné ügyvezető alelnöknő működik, mint tanácsadó. Társalelnöknő Glück Fülöpné és agilis főtitkár Löve Béla bankigazgató. Ez a vezetőség is csak elismerést érdemel.

Az a bizonyos hajszál...

Két üzlet, amely a Vajda-kormányval együtt megbukott

Az a bizonyos hajszál, amely ezalkalommal megakadályozta azt, hogy Alsó-Fehérmegye lakosságának megkérdése nélkül két olyan üzlet jöjjön létre az adózó polgárság terhére, amely semmiképpen sem lett volna előnyös: egy kontesztáció volt. Egy egyszerű felebbezés, amellyel csak piszkálni, szekírozni szoktak és amely ezalkalommal mégis jótétemény volt, mint ahogyan azt az események igazolni fogják.

Még a nemzeti-parasztpárti megyei tanács hosszú, hónapokig tartó tárgyalások és megbeszélések eredményeképpen november elején hozott határozatában két igen fontos ügyet tárgyal le és határozott el.

Hosszas vita után elhatározta a tanács azt, hogy a megye egy gyulafehérvári,

nemzeti-parasztpárti érdekeltségű könyvkereskedést és nyomdávalat szanal, gyanformában, hogy átveszi a vállalat részvényeit és aktiváit és természetesen vállalja a passzívait is.

Az üzlet semmiképpen sem látszott a megyére nézve előnyösnek, de ismeretlen és talán mégis ismerős okokból sikerült a határozatot kiszorgalmazni.

Ugyanakkor komoly formában merült fel az a terv is, hogy a megye megveszi a Gyulafehérvárhoz közel eső alsógáldi báró Kemény-kastélyt hétmillió lejért, hogy azt Mihály trónörökösnek, Gyulafehérvár nagyvajdájának ajánlja fel.

Mondanunk, illetőleg írunk sem kell róla, hogy ez az üzlet szintén nem látszott előnyösnek a megyére nézve, tekintettel a kastély horribilis árára és mivel

a megye amugy is pénztelen volt.

Ennek az üzletnek is különös és elgondolkodtató illata volt, amit azonban csak az érdekeltek, Alsó-Fehérmegye lakossága szagolt volna közelebből később, amikor már nem lehetett volna segíteni a dolgon.

A két üzlet azonban egy narancshéjra csluszott.

Lobontiu József gyulafehérvári mérnök mindkét határozatot megfelebbezte és mialatt a felebbezés a bürokratikus processzusok utvesztőjében tévelygett, megbukott a kormány és vele együtt a rezsim is és magával rántotta a két döntést is.

Gyulafehérvár fellelegzett, de mindenképpen szomorúnak találja, hogy ilyen kis véletleneken muljon jóléte...

Velencei kép a gyulafehérvári főtéren

A gyulafehérvári főtéren hosszú évek, mondhatni évtizedek óta, megnagyobb maga jellegzetessége...

A gyulafehérvári főtéren a legimpozánsabb épület, a Gizella-palota előtt, sok-sok kedvesen, ide-oda lépegető, magát gangosan riszáló és hangosan csevegő galamb talált magának otthont. A sok-sok színes galamb változatosan nyüzsgő csoportja különleges színt ad a kisváros Főterének...

A városnak ezt a részét egy kis jóakarattal és sok sok fantáziával, a velencei Szent Márk-térhez lehetne hasonlítani...

Mert még az obligát, a mézesheteket élő fiatal házaspár boldog üdözlétéről és az émejtő filmekből ismert jelenet és kép sem hiányzik...

A galambtetés... A gyulafehérvári főtéren, a napsütéses szép téli délelőttön, a galambok idegesen és izgatottan zajló tábora előtt egy férfi áll, aki időnként a zsebéből egy-egy marék kukoricát huz ki és a galambok reászállnak a vállaira, a karjára és a tenyerére és onnan csipegetik a kitünő eledelt...

És a férfi, aki ezt a megható funkciót végzi — azt mondják — megszokott, állandó jelenség a gyulafehérvári főtéren...

Napról-napra, délelőtt és délután az étkészések pontos idejében megáll a megtömött zsebekkel, a galambok napi adagjával és azt percek alatt elosztogatja mindennapi klienseinek. Akik már ismerik, körülhízelgik, reászállanak és megvannak sértődve, ha egyszer nem jelentkezik állandó jóakarójuk... Aki, ha egy napra elutazik, elutazása előtti napon dupla adagot ad... Kipótolja azt a napot, amikor hiányozni fog...

Friedmann Mór, a gyulafehérvári galambok mecénása boldog és megelégedett... Valaha „tőkepénzesnek” hívták a kisvárosban, mert jómódu ember hírében állott. A változott gazdasági viszonyok következtében ez a kifejezés is magától lekopott, nemcsak róla, hanem az egész világról... Friedmann Mór azonban most is támaszkodhatik egy tőkére... Ez a tőke a gyulafehérvári galambok légiójának hála és ragaszkodása, amelyet úgy sem tudna fellelni az embereknel... Még ha őket is a tenyerén hordaná és a tenyeréből etetné...

Romokban a nemzeti-parasztpárt legerősebb vára

A politikai szerencse is forgandó... Nem új, de mindig aktuális megállapítás.

Alsó-Fehérmegye és főleg annak székhelye Gyulafehérvár, a román impérium átvétele óta, de már azelőtt is az erdélyi nemzeti-parasztpárt vára volt.

Itt folytak le az egyesült románság nevezetes és történelmi jelentőségű találkozói... A gyulafehérvári főtéren mondotta ki az egyesülést a román nemzet, itt a gyulafehérvári várban és a gyulafehérvári utcákon sorakoztak fel sűrű és tömött embercsoportokban mindannyiszor, ahányszor hívták őket, akár ellenzékben, akár kormányon volt a nemzeti-parasztpárt, ennek a pártideológiának fanatikus rajongó hívei... A kik — valljuk be őszintén — sokan voltak... És mint egy ember imádták vezérüket, Maniu Gyulát, a románság történetének furcsa és jellegzetes figuráját, aki mindenkor, kormányon, miniszterelnöki székben és ellenzékben is a gyulafehérvári mandátumot tartotta meg.

Maniu Gyula a román impérium átvétele óta Gyulafehérvár képviselője, de már a magyar idők alatt is képviselte a magyar parlamentben ezt a vidéket. Maniu Gyulát a mostani választások alatt is megválasztották Gyulafehérváron

képviselőnek és Maniunak most már tényleg csak ez a címe maradt, az a titulus, amelynél többet nem volt hajlandó eltérni e sorok írójától már a nyáron, az emlékezetes szavatai politikai találkózón sem...

A nemzeti-parasztpárti listán azonban Gyulafehérváron, ennek a pártnak a legerősebb fészkeben azonban egyedül Maniu jutott be, míg a liberálisok három mandátumot nyertek. Ez az igazság és az igazságot nem lehet kendőzni.

A nacionalista-párt Gyulafehérváron csufos kudarcot szenvedett és a politikai intimpisták ezt a Vajda személye iránt érzett antipátiának és nem a Maniu személye iránt érzett politikai fanatizmus csökkenésének tulajdonítják.

Maniut még mindig bálványként imádják — a vidék népe — mondja egyhangúan a gyulafehérvári nacionalista pártszervezet és mi nem is akarunk kételkedni ebben a kétségtelenül tulzottan optimista nyilatkozatban, amelyet a választási eredmény azonban a legkategorikusabban megcáfol. A nemzeti-parasztpárt, amely gyulafehérvári harci lobogójára Maniu Gyula nevét tűzte ki, romokban hever és nem biztos, hogy a romok között sértetlenül maradt meg Maniu Gyula erkölcsileg érintetlen személye.

Az öreg Zelea-Codreanu gyulafehérvári látogatása

A merényleten, amely egy ország első férfinájának életét oltotta ki galádul és becstelenül és amely nemcsak az egész országot, de az egész világ közvéleményét is mélyen megrázta. Gyulafehérváron méltán el lehet gondolkozni és a gyulafehérváriak különösen nem kellemes reminiscenciákat fűznek az ügyhöz.

A választási kampány idejében, a miniszterelnöknek a Vagárdát hivatalosan is felosztató rendelkezése, az idősebb Zelea Codreanut Gyulafehérváron érte agitációs és választási köruton...

A gyulafehérvári hatóságok akkor rögtön teljesítették felettseik felsőbb rendelkezéseit és a többi vagárdistával együtt az idősebb Zelea Codreanut is elfogták és a gyulafehérvári várban internálták egy kellemes szobában.

Az internált vezér, akit itteni szabaddárbahelyezése után és éppen Gyulafehérvárról távozva tartóztatták le Brassóban, Gyulafehérváron — azt mondják — jólétesültek — kitünően élt és egyáltalán nem kíváncszott el innen. Barátai ismerősei, politikai szimpatizánsok sok-sok kitünő sültet, halat és a gyulafehérvári püspökségi uradalom jól ismert márkás, nehéz borait küldötték be a fogolynak.

Jobban élt a fogságban, mint künn a szabadságban.

Egész nap olvasott, evett-ivott és ügött, mintha nem törődne a világgal, az emberekkel és a szervezettel...

Amely pedig ezalatt lázasan dolgozott. És mialatt a Vezér nagyszerű falatoktól jóllakva és a nehéz boroktól mómósan hevert kellemes „fogság”-ban, Szijonájában eldördült négy golyó, amelyeket nek mindegyike halálos volt...

Gyulafehérváron nem fogják elfelejteni Jon Zelea-Codreanu látogatását. Örök emlékeztető marad...

Közgazdasági élet pár mondatban

Piaci árak: Buza: 380—400—420, búk: könymag 260—280, ujtengeri 1.80—2 lej, lőheremag 45—45.

*

Rozsban, árpában és zabban főleg importüzlet van. Nagy mennyiségben importálnak ótengerit is az ókirályságból a vármegyei prefektúra foglalkozik a községek ellátásával.

Gabonában általában lanyha üzlet van Gyulafehérváron, sem kínálat, sem kereslet nincsen.

A Gyulafehérvár mellett híres czelna és magyarigeni borok az idén minőségben és mennyiségben is gyengén sikerültek.

Az idei paraszthor ára 7—8 lej literenként, az óbor ára nagyon felszökött és a készletben levő mennyiség ára 30 lej körül mozog.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Kétésfél millió lej veszteséggel zárta mérlegét a Bánáti Szanatórium R. T. Két orvosi csoport tárgyal a szanatórium átvételéről

(Temesvár) A Bánáti Szanatórium r. t. az elmúlt évi mérlegét 7 millió 500 ezer lej alaptőke mellett 2 millió 500 ezer lej veszteséggel zárta. Az igazgatóság december 23-ikára közgyűlést hívott egybe, amelyet azonban határozatképtelenség miatt nem tudtak lefolytatni.

Januárban a részvénytársaság újabb közgyűlést tart, amelyen afölött határoznak, hogy likvidálják-e a részvénytársaságot, vagy alaptőke leszállítással fedeznék

az előállott veszteséget.

Addig is azonban két orvosi csoporttal is tárgyal az igazgatóság a szanatórium átvételéről. Az egyik csoport részéről Hoffmann Miklós dr. vezeti a tárgyalásokat, míg a másik élén Sugár Mihály dr. áll.

Amennyiben valamelyik csoporttal sikerül megegyezni, úgy a közgyűlés a fent említett módokat nem veszi tárgyalás alá.

Nagyváradon nemcsak a tojás-export, de a tojáskereskedők politikája is drágítja a tojást

Január elseje óta már nem lehet Németországba tojást exportálni

Nagyvárad, január 13.

Néhány nappal ezelőtt jelentette a B. L., hogy a tojás ára országsszerte drágult. Rámattunk arra, hogy ennek az az oka, hogy az előző kormány igen nagy mennyiségű tojáskivitelre adott engedelmet. Nem kevesebb, mint 700 millió darab tojásra szól ez a kiviteli engedelem és így természetesen, hogy a tojásexportőrök két fronton indították meg a harcot. Piacot akartak szerezni és tojást akartak vásárolni. A piacszerzés nagyjában sikerült is. Rengeteg tojást eladtak és igen sok üzlet van most is folyamatban.

A szükséges tojás-mennyiség összeszeredése is sikerrel járt. Falun van tojás és a falusi a megelégnéssel tojáskeresletet kihasználta, amennyiben a tojásért magasabb árat követelt. Ezellen az eladási ár ellen a tojásexportőrök átmeneti jellegű beszerzési kartellbe tömörültek és ma az a helyzet, hogy a nagy tojásvásárlók országosan egységes árakat fizetnek.

Igy is, a szabad forgalomban, a tojás ára egyre inkább emelkedik. Most Nagyváradról azt jelentik, hogy ebben a legolcsóbb országban is 3 lej 50 banira emelkedett a tojás ára.

Nagyvárad tudósítónk jelentése szerint ennek az áremelkedésnek helyileg különleges oka is van. A nagyvárad tojáskereskedők az ősszel jól felkészültek a téli szezonra és rengeteg tojást vásároltak össze, amelyet „meszelt” állapotban a rak- tárakban helyeztek el. A téli szezon folyamán azután ezt a „meszelt” tojást kiadták eladásra, de a közönség az ellett tojást nem akarta vásárolni, hanem inkább a falusiak által a városba behozott friss tojást kereste.

Ekkor a nagyvárad tojáskereskedők friss taktikához fordultak és a falusi kivitel teljesen felvásárolták és ugyan- csak beszállították — a rak- tárukba. A közönségnek tehát előbb meg kell venni a „meszelt” tojást, addig nem kap — friss tojást.

A közönség és a tojáskereskedők hada-

CSEHORSZÁG A VAJ VÁMJÁT ANNAK DUPLAJÁRA EMELTE

(Prága) Az állatszindikátus legutóbbi ülésén megállapodtak abban, hogy a legközelebbi időben a gabona, szarvasmarha és hus legmagasabb vámja változatlanul marad. A vajnál, a számítások alapján, 22,60 csehkoronás átlagárát állapították meg. A törvény értelmében ennél fogva, — minthogy a vaj ára nem éri el mászán- ként a 2,300 csehkoronát, — a vám auto- matikusan 420 csehkoronára emelkedik, ami az eddigi 210 csehkoronás vámnak pontosan a kétszerese.

Nehéz széklet elkerülhetetlenül

ARANYERET

Okoz és aranyér igen gyakran sebészi beavatkozást jelent!

SOKAN azt hiszik, ha enyhe székre- kedésben szenvednek, azt könnyen el- hanyagolhatják, holott ezt a könnyű indispozíciót a legerélyesebben le kell küzdeni.

Akik székrekedésben szenvednek, akár- milyen enyhe is legyen az, ki vannak téve annak, hogy aranyeret kapnak, — ezt a rendkívül kellemetlen betegséget, amelynek igen gyakran súlyos mütét a következménye.

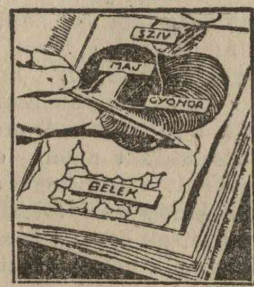

ARTIN — a biztos, ártalmatlan, természetes hashajtó- megelőzi az aranyeret.

A legkisebb tünetnél, ha nehéz a széklet, vagy nem ele- gendő, szedjen Artint.

Az Artin hashajtó hatása éppen annyira biztos, mint fájdá- lommentes. Nem okoz gyakori székletet, hasmenést, vagy görcsöket. Egyszerre és tökéletesen megtisztítja a beleket. A széklet teljesen normális.

Artin azonkívül megerősíti a beleket és idővel megszünteti renyheségüket — hozzásegíti őket, hogy feladatukat — ahogy azt a természet rendelte — normális uton végezzék.

ÁRA LEI 20.— 33.— 88.—

Dr. Wander r. t. üzemek készítménye.

A kormány szabaddá teszi a „belföldi” valuta- és devizaforgalmat

Külön belföldi hivatalos valuta-árfolyamokat állapítanak meg

Bukarest, január 13.

Bukarest gazdasági köreiben egyre in- kább terjed a hír, hogy abban a pilla- natban, amelyben a liberális kormány konszolidálódásában elérkezik oda, hogy valóban „kormányozzon”, a devizák és valuták kérdésében lényeges könnyítése- ket tesz. Arról, hogy a devizák szabad forgalmának jelenlegi megkötöttségeit teljesen feloldják, szó sem lehet. Szabad devizagazdálkodásról mindaddig, amíg a külföld felénk és mi a külföld felé fenntartjuk a kontingentálás rendszerét, beszélni nem lehet.

Éppen ezért a kormánynak az a terve, hogy a külföldi fizetésben továbbra is fenntartja a deviza-kényszergazdálkodást, ezzel szemben a belföldön a szabad de- viza- és valutakereskedelmet ismét beo- zetik.

A kormány ezt a belföldi szabad va- luta- és devizakereskedelmet nem akarja tovább monopolizálni, hanem engedelmet adna arra is, hogy ebben a szabad keres- kedelemben a magánbankok is részt ve- gyenek.

A bankoknak, a magánbankoknak, ed- dig még arra sem volt joguk, hogy a pia- con jelentkező idegen pénzeket hivatalos áron megvegyék és hivatalos kurzuson tovább adják. Így előállt azután az a

helyzet, hogy a piacon jelentkező valuta és deviza a Nemzeti Bankot kikerülte és a zúgforgalomban jelentkezett.

Az új rendszert a kormány úgy kép- zeli, hogy kétféle árfolyamot állapít meg. Az egyik árfolyam a valuták és devizák árát a külföldi forgalomban állapítja meg, ezekről azonban lesz egy belföldi hiva-

talos ár is, amelyen a magánbankok is köthetnek valutaüzleteket.

Az új deviza- és valuta-kereskedele- m szabályozásának rendelete — hír szerint — még január hó folyamán megjelenik és egészen bizonyos, hogy ez az új rende- let a belföldi bank- és hiteléletet jelenté- kenyen megélelteti.

A közgazdaság hirei

A JUGO-BUZANAK SEM
KEDVEZŐ A HELYZETE

(Belgrád) A mezőgazdasági érdekeltsé- geknek legutóbb Ujvideken tartott érte- kezletén javaslatot fogadtak el, amelyben más államoknak a gabonatermelés támo- gatására irányuló politikájának mintájá- ra állami intézkedéseket sürgetnek. A ja- vaslat szerint a jugoszláv buzatermelő gazdáknak ingyen kell átengedniük buza- feleslegeiket a belgrádi kormánynak, ame- lyet a kormány a külföldön elad és a be- folyt összegeket a földadópótlékok tör- lesztésére fordítja. Jelenleg Jugoszlávia- ban alig fizetnek 180—240 lej a buza mé- termázsáért. Jugoszlávia buza-kiviteli feleslegét mintegy 40 ezer székelyre becsü- lik kerek 200 ezer mázsás termés mellett.

A TEMESVÁRI MOLDOVAN TŰKÖR-
GYÁR — RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

(Temesvár) A temesvári Moldovan et Co tűkörgyár, amelynek tulajdonosa Fischer Ignác volt, átalakult részvénytársasággá. A társaság részvénytőkéje 1 millió 200 ezer lej. Az új részvénytársaság ügyve- zető igazgatójának az eddigi tulajdonost, Fischer Ignácot, az igazgatóság elnökének pedig Ágostont, a városi interi- márbiz... mőkét választották meg.

TERMÉNYÁRAK

(Szatmár) A hetivásáron buzában és tengeriben élénkebb volt a kereslet. „mi- att az új tengeri ára emelkedett. Buza ez- alkalommal nagyobb mennyiségben ke- rült a piacra és mind vevőre talált. Árak: Buz 370—380, rozs 220—230, zab 200, új tengeri 200—210, ótengeri 250—260, nap- raforgó-mag 560—570 lej métermázsán- ként.

A Motor Klub közgyűlése

Brassó, január 13.

A Brassói Román Motor Klub január 27-én, szombaton este 9 órakor a Gewerbeverein helyiségében rendes évi közgyűlést tart.

A közgyűlés napirendje a következő:

Évi jelentés.

Az ellenőrök jelentései.

A jelentések jóváhagyása.

Új tisztikar választása.

Esetleges indítványok.

Ha a gyűlésen a tagok nem jelennek meg kellő számban, úgy a közgyűlést február 3-án, ugyanazon a helyen és ugyanazon órai kezdettel tartják meg és ezalattal nem lesznek tekintettel a megjelent tagok számára.

AZ ASTRA VILÁGLÁGERE
BRIGITTE HELMEL

A mai naptól kezdve fut az Astra-mozgó világraszóló slágere, a Kalandorok királynője, címszerepében Brigitte Helmmel, a csodás szépségű szőke filmszínnyal. Méltó partnere Gustaf Gründgens, az elegáns, fölényes modoru, cinikus uri kalandor, a közönség régi kedvence.

A lenyűgözően érdekes kalandordráma izgalmas meséje gyönyörű fűrdőhelyekre és tájakra viszi a nézőt. A kalandorgrófnő már megelégedte az izgalmakat, egy rajongó fiatalember karján vissza szeretne térni a tisztességes életbe, de kalandortársa, az örökké fölényes és cinikus szintén beleszeret, nem engedi ki kezéből és a végén együtt ének a kalandortársaságot nyomon követő mesterdetektív kezébe. Az UFA újabb világlágere egyik legszebb alakítása az izgalmas mesék királynőjének, Brigitte Helmmelnek.

Brassó sportja

A BRASSÓI TURISTA EGYESÜLET Téli PROGRAMJA

A BTE a következőkben állította össze téli sportprogramját:

Versenyek: január 21-én Bolnokon, szenior-, junior- és hölgy-síversenyek. Január 24-én a Rakodóban tehetségkutató verseny 16 évig. Január 28-án a Nagykovácsán ugró, lesikló, szenior, junior és old-boy-verseny. A lesiklóverseny a 7 km-es 1000 méter magasságkülbségre jut az új uton lesz.

Kirándulások: Január 14-én iskolakirándulás Bolnokra, február 11-én kirándulás a Spitzbergre, február 18-án Nagykovácsán—Gárcsán—Türkös, február 25-én Remete-hegy, nagykirálykői kirándulás.

Sitanfolyam a Póstaréten már megkezdődött, minden hét kedden, csütörtökön és szombaton este 8 óráig 10 óráig. A tanfolyammal kapcsolatosan iskolakirándulásokat rendez a vezetőség.

Fenti programot a BTE benyújtotta a város klimatikus bizottságának is.

A SCHULLER
ÚJ UTJÁNAK AVATÁSA

Mint annakidején köztűnk, a Kronstädter Skiverein mult szombaton elhalasztotta a Schullerle vezető új családi lesiklóút avatását és azt vasárnap, január 14-én tartják meg. A program:

Délután 1 óra: Az avatás az Erdélyi Kárpátgyógyászati menedékháza előtt. 1 óra 45: Lesiklás Schullerkanzel—Schuller-menedékház—Höhenheim. 2 óra 30: A résztvevők közös indulása a Schullerlau (Pojana) felé. 4 óra: A győztesek üdvözlése a Höhenheimban. 5 óra: Közös visszatérés a Salamon-sziklától a Rezső-körutig (ski-jöring).

Az avatáson résztvevők gyűlekezése félgyakor az SKV menedékházánál a Schullerlen. A versenyzők indulása a starthoz 12 órakor a menedékháztól. A startszámok kiváltása az SKV menedékházában délután 11-ig.

A BIRÓK ÉS INTÉZŐK
NAGYGYŰLÉSE

A brassói futballbírók tervezetnek megvitására, amely a labdarugósport fellendítését célozza és amelyet annakidején részletesen ismertettünk, csütörtökön este, Enescu kerületi elnök elnökletével, hosszú és élénk gyűlésre ültek össze a helyi csapatok intézői és a futballbírók.

Az elhangzott érdekes felszólalásokról helyszíne miatt, legközelebb számolunk be.

ERTESÍTÉS A KISKERESKEDŐKHÖZ

Az Erdélyi Kiskereskedők Szövetségének elnöksége ezúton közli, hogy a január hó 14-ére összehívott igazgatósági ülés, technikai akadályok miatt, későbbi időre halasztott.

VALLÁSOS EST

A Brassói Magyar Ev. Jótékony Egyesület belmissziói szakosztálya vasárnap, f. hó 14-én este fél 7 órai kezdettel vallásos estét rendez a magyar evangélikus templomban, a következő programmal: 1. Gyülekezeti ének. 2. Előadást tart Nikodemusz Károly lelkes. 3. Énekel Gábor Eliseiné urnő. 4. Szavaltat. 5. Zene-szám, előadják: Szabó Piroksa és Deák Lajos. 6. Szavaltat. 7. Énekel Kiss János. 8. Ima és áldás. 9. Gyülekezeti ének. A vallásos est rendezői: Feder Adolfiné, Nikodemusz Károlyné, özv. Rácz Gyuláné és Szinte Ferencné urnők. Hívünk s egyházunk jóakaróit szeretettel hívjuk meg a vallásos estre, amelynek jövedelme iskolánk javára fordítatik. Az elnökség.

A munkanélküli segélyezés és a legújabb rendelet

A régi bizottság dolgozik tovább

Brassó, január 13.

A munkaügyi minisztérium két nappal ezelőtt átiratot intézett Brassó város vezetéséhez, amelyet felszólított, hogy sürgősen alakítsa meg a munkanélküliek segélyező városi bizottságát. A munkaügyi minisztérium átirata mellé egy szabályzatot is mellékel azzal, hogy ennek a központban kidolgozott szabályzatnak megfelelően állítsák össze a bizottságot és szervezzék meg a munkanélküliek segélyezését.

A munkaügyi minisztérium átirata ide elkérve érkezett, mielőtt még a minisztérium intézkedett volna — megalakította a munkanélküliek segélyező bizottságát, amely több mint két hónapja kifogástalanul folytatja működését.

Brassó város állandó választmánya leg-

utóbbi ülésén foglalkozott a munkaügyi és a belügyminisztérium megkötött intézkedésével. Az állandó választmány arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Bukarestből megküldött szabályzat alkalmazása szükségessé tenné a már működő munkanélküli bizottság feloszlását és annak teljes újjászervezését. Ez pedig a munkanélküliek már folyamatosan levő segélyezését jelentős mértékben hátráltatná.

Ezért Brassó város vezetősége úgy döntött, hogy a munkaügyi minisztérium szabályzatát nem teszi magáévá, hanem a már működő bizottságot és az egész akció felépítését minden módosítás nélkül meghagyja jelenlegi formájában.

Erről a határozatról ma délelőtti értesítették a belügyminisztériumot is, annak jóváhagyását kérve.

Erőteljes közművelődési mozgalmat indít a brassói magyar ifjúság

Előadás-sorozat, ingyenes tanfolyam, irodalmi estély szerepelnek a dus munkatervben

Brassó, január 13.

Az Országos Magyar Párt brassói ifjúsági tagozata lendületes munkába kezdett, hogy alakulásánál vállalt feladatának megfelelően. Figyelemre és kiemelésre méltó, hogy ez a munka közművelődési célokat szolgál, tehát erőteljesen hozzájárul ahhoz, hogy a brassói ifjúság megtalálja azt az utat, amelyet 15 éves keresés és tapogatózás után követnie kell.

A brassói ifjúság munkatervvezető dus. Megvalósítása nem csak egy erőfeszítést követel, a munkára való akarat azonban biztatást nyújt arra, hogy az adott körülmények között kielégítően és szép sikerrel oldja meg majd az ifjúság a kitűzött feladatát.

Rendezni akar a szakosztály egy 12 előadásból álló sorozatot, amelynek tárgysorozata a következő:

Január 17-én: A gyulafehérvári határozatoktól a párisi egyezményig, Dániel Antal. Január 24-én: A szexuális élet veszélyei, dr. Fekér Emánuel. Január 31-én: Az erdélyi magyar irodalom 15 esztendeje, Székely Géza. Február 7-én: Brassó kereskedelme és ipara magyar szempontból, Meisel József. Február 14-én: Kultúrseta Brassóban, Kolozsvári Sillye Béla. Február 21-én: A legsúlyosabbak és legveszélyesebbek, dr. Zakariás István. Február 28-án: Az erdélyi magyar egyházak és iskolák helyzete, Szakács Antal. Március 7-én: Az „Agisz” és a magyar gazdasági szervezkedés, Kacsó Sándor. Március 14-én: A lakás egészségügye, Szávai Aurél Béla. Március 21-én: Erdély néprajza, Szabó Béni. Március 28-án: Az erdélyi magyarság politikai szervezkedése, dr. Ambrus Imre. Az előadások este félkilenc órakor kezdődnek, az ifjúsági szakosztály Kut-utca 11. szám alatti helyiségében. Minden előadást vita fog követni, amelyben minden hallgató résztvehet. Január 15-től kezdődőleg utnak indít ezenkívül a szakosztály egy díjtalan tanfolyamot, amelynek keretében az alábbi előadások lesznek:

Magyar irodalom, — előadó Szemlér Ferenc igazgató. Magyar történelem — előadó Zsigmond György tanár. Német nyelv, — előadó Meisel Rezső igazgató. Római nyelv, — előadó Márza Miklós tanár. Gyakorlati könyvvitel és számtan, — előadó Tókes György tanár. Gép- és építőipari szakelőadások, — előadó Tuzson Gábor mérnök és Bert Péter építőmester. A tanfolyamokra jelentkezni lehet az ifjúsági szakosztály irodájában, (Kut-utca 11. sz., első emelet).

Tervebe vette az ifjúsági tagozat azt is, hogy a külvárosokban kultúrelőadásokat rendez. Körülbelül január végén kezdődnek meg ezek az előadások. Céljuk az, hogy magyar kultúrát vigyenek ki azok közé, akik távolabb élnek a város szívéből és leköltöztetésük miatt nem áll módjukban a belvárosokban rendezendő előadásokon megjelenni.

A munkaterv harmadik pontja egy brassói irodalmi estély megrendezése. Brassóban tekintélyes magyar írógárda él. Ezeket az írókat akarja az ifjúság egy külön estély keretében megszólaltatni. Az estélyt a jövő hónap elejére tervezi a szakosztály.

A BRASSÓI SZÖTTES-BÁL

A brassói Székely Társaság és az AGISZ szövetkezet háziipari szakosztályának szöttes bálja iránt az egész városban, sőt távolabb is rendkívüli érdeklődés nyilvánul meg. Hírek vannak arról, hogy a bálra fel akar vonulni a hétfalusi csángóság is, sőt Csikból is lesznek vendégek, hogy hozzájáruljanak a néprajzi felvonulás sikeréhez.

A belépőjegyek már elkészültek. Elővételben megszerezhetők az AGISZ szövetkezet háziipari szakosztályának Weisz Mihály-utca 5 szám alatti üzletében és a mezőgazdasági szakosztály Rózsa-téri boltjában.

Astra Mozgó, Brassó.

Január 13-ától fut az UFA idei első nagy szuperslágere:

KALANDOROK
KIRÁLYNŐJE

Főszerepben:

BRIGITTE HELM

Gustaf Gründgens, Wolfgang Liebeneiner, stb.

Ez a film 2 óra hosszat tartó felséges szórakozást jelent. Az izgalommal és szenzációkkal tele cselekmény Franciaország és Spanyolország legfestőibb vidékein játszódik le

Megjelenik előttünk Biarritz, Paris, Sevilla, Ronda, stb. csodálatos szépsége.

BRASSÓI PIACI ÁRAK

Marhahus, levesnek I. kg. 14, marhahus, keskeny II. kg. 9, marhahus, pecsenye kg. 34-36, sertéshus combja kg. 26, sertéshus karja kg. 32, zsirszalonna kg. 28, zsír kg. 36, tojás db. 1.80-2.50, csirke párja 40-90 lej — állatok, kilóra: Export ökör, élősúly kg. 8-10, sertés, élősúly kg. 15-18, ígás ökör dr. 3000-5000, ló dr. 2000-6000, ló luxus, dr. 10.000-16.000 lej. — Terményárak nagyban: Buza q 440-470, rozs 280-300, árpa, sör 280-260, árpa, takarmány 170-190, zab 200-230, tengeri, szemes 180-190, lencse, nagyszemű 500-650, bab, fehér 300-320, burgonya 90-110 lej. — Takarmányárak nagyban, per 100 kg.: Széna, préselt 140-150, széna, laza 100-110, szalma, laza 50-60, korpa 140-160 lej.

* LEGALABB 10.000 ASSZONY használna és dicséri naponta Biri néni szakácskönyvét, mert többszáz kitűnő konyha receptje alapján, mindenki könnyen vezetheti a legízesebb háztartást is: levesek, sülték, előétel, lekvár és tészták, befőttök és savanyúságok készítésére egyaránt szolgál kitűnő receptekkel. De nem hiányzik belőle a halak, fagyaltok, sem, amint hogy megtaláljuk benne azt is, mik a teendő a disznóölés körül, hogyan kell zöldséget aszítani, szappant főzni, kenyeret sütni, kávét főzni, veteményeket, káposztát télire eltenni, zsirt olvasztani és — puliszkát főzni. Egy szóval: felőleli a háztartás konyhai részének minden ágát, receptjei világosak, egyszerűek, mindenki számára érthetőek. A vaskos kötet ára tartós, kemény kötésben 100 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvtárában, Brassó.

Apróhirdetés

Szavanként 1 lej, vastag betűvel

2 lej. — Legkisebb hirdetés 20 lej

Atkötözés miatt áruaktáramat kibebítem. Ha olcsón akar vásárolni, keresse fel üzletemet. Révész József textilereszkedő, Lenor.

Eladó ház, tűzlehelységgel, nagy kerttel, mellék kis házzal. Érdeklődni lehet Paizs Árpád, Brassó, Fekete-utca 49.

Ovális, kerek és blondelrámák szaküzlet. Kóvári Leopold, Kut-utca 47. Szentképek mázva 45 lejtől.

Jutányos árban kapható keresztény háziipari és kvartély, Orosznánál, Brassó, Fekete-utca 6. sz., földszint, ajtó 6.

Sigarnitúrák, pulloverek kötését, horgolását, diszpárna montírozását, kelin kontúrozását és más vállalom. Hirscher-utca 23., II. em. jobb oldali szoba.

Teljes ellátással elvállalok egy urilányt, esetleg csak lakással. Egészséges helyen lévő villában, teljes komforttal, jutányos áron. Cím 1155. szám alatt a brassói kiadóban.

Ügynökök, fix- és jutalék-javadalmazással tűzifa eladásra felvétetnek. Unitas faraktár, Raktárház-utca 6-8.

Keresek használt, jókarban levő fűszerüzlet berendezést, fiókokkal, mérlegekkel, súlyokkal, stb. Ajánlatokat Lusztig, Fekete-utca 6. kerek.

Egy jó tűző- és ragasztó-lány állandó munkát kap. Papp György, Osernátfalu 523.

Vasárnapi Lapok

A B. L. VASÁRNAPI MELLEKLETE

KÖRÖSI SÁNDOR:

Megtérő tagadók

Ha a technika és a tudomány szédítően rohamos fejlődését tartjuk szem előtt, csigalassúságának tűnik fel az a folyamat, amelyben társadalmi és nemzetközi politikai viszonyaink evolúciója végbe megy. Az ugynevezett civilizált államok belső és külső élete látszólag inkább visszafelé alakul azokban a görcsös vonaglásokban, amelyeknek a világháború óta tanui vagyunk. Azt azonban ennek ellenére sem lehet nyugodt lelkiismerettel és higgadt ítélőképességgel elmondani, hogy az „idők nem változnak.” Dehogyan nem. Bizony, most is igaz, hogy: „tempora mutantur.”

Idestova tíz esztendeje lesz, hogy a sorok írójának nem éppen véletlenül egy akkori szigurancafőnök jelenlétében szenvedélyes vitája volt a szovjetről és a Szovjetszövetség nemzetközi szerepéről s a vita során azt a kijelentést közzétette meg, hogy lehet még idő, amikor Románia és Oroszország állami berendezkedésünk ellentétessége ellenére éppúgy egy frontba kerülnek, mint a világháborúban. Hogy a két ország, amely akkoriban ádáz viszályban állott, nem is nagyon sokára ismét tényleges, ha nem is formális szövetségese lehet egymásnak egyrészt a nemzetközi politika adottságainál, másrészt — hogy úgy mondjuk — nemzeti érdekeinél fogva. Ez a korántsem látnoki, hanem inkább csak realis megfontoláson alapuló feltevés akkoriban annyira vakmerőnek és állambiztonsági szempontból veszedelmesnek tetszett, hogy a tulbuzgó szigurancafőnök ajánlatosnak találta szabályszerű jelentést tenni róla felettes hatóságának, amely azonban — a dolog következményénekültségéből ítélve — nem tartotta érdemesnek kázust csinálni belőle.

A mult esztendő világpolitikájának fordulatai olyan helyzetet teremtek, amelyben a régi képtelenségek egyszerre valószínűek kezdtek válni.

A hitlerizmus uralomra jutása s ezzel a német militarizmus és neo-imperializmus újjászülése hamarosan két nagy táborra osztotta a világot. S a két tábor egyikében, abban, amely szembe helyezkedik a hitlerista módszerekkel, összevörösödnek most olyan államok, amelyeket még csak két esztendővel ezelőtt is nehéz volt egy kalap alatt elképzelni. Hirtelen olyan szerepcserék történtek, amiket alig akar elhinni a világközvélemény, vagy ha már hiszi is, nem bír hinni a valóságukban, a lehetőségükben.

Ez az újesztendő például már a Népszövetséget védelmező Franciaország és szövetségesei oldalán találta a Szovjetet, amely pedig létezése óta sohasem akarta komolyan venni a genfi világparlamentet, ezt a szó eredeti értelmében vett „beszélődét.” A Szovjetszövetség központi végrehajtóbizottságának, a Szovjet parlamentjének most lezajlott ülésén Molotov, Lenin utódja a népbiztosok tanácsának élén, világsszerte feltűnőskelő szavakkal emlékezett meg a Népszövetség szerepéről nagy megnyitó beszédében. A szovjetkormány elnöke többek között ezeket mondotta, amint a bukaresti sajtó is kiemelte:

„Ki tagadhatná, hogy 1933 folyamán különösen időszerű lett egy új háború veszélye, ha arra gondolunk, hogy ez év folyamán Japán és Németország elhagyta a Népszövetséget, Németország valószínűleg azzal a szándékkal lépett ki, hogy növelhesse fegyverkezését, miután a genfi ligához való tartozása feszélyezte ebben. Teljesen szabadkezelt akart. A Népszövetség ugyanis a fők szerepét játssza azokra az országokra nézve, amelyek igyekeznek ismét felidézni a háborút. Ezt pozitív ténynek kell elismernünk.

A szovjetkormány feje tehát csaknem úgy beszél, mint a Népszövetség leglegkisebb urai, akik egyébként maguk is elismerik ennek az intézménynek a nagy föltartósságait. A béke fenntartása tekintetében Molotov most már agyanugy hitet tesz a genfi világparlament létjogosultsága mellett, mint azok, akik a Léman-tó partján a szót viszik.

ESTONIA DOCET!

A kis Észtország, amely a nemzetiség bevallásának szabadságát büntetőjogi oltalomba részesíti

Ahogy Csekey István szegedi egyetemi tanár a kisebbségi kérdés megoldásának kérdését látja

Iria: KELEN GYÖRGY

Szeged, január 13.

Dr. Csekey István, dr. Móra Ferenc és dr. Szentgyörgyi István.

Ez a három név van felírva az újságíró noteszébe Szeged városával kapcsolatban, de sajnos, hamarosan megváltozhat arról, hogy a karácsonnyal megkezdődő munkaszünet beálltával ezek a nagyságok nyomban elmenekülnek ebből a tipikusan vidéki és halászlészagu városból.

A három elmaradt intervjuért dr. Csekey István egyetemi tanárnak, a nemzeti kisebbségi kérdés-komplexumok európai hírvudósának a könyvével kárpótolom magam addig is, amíg ez a kiváló professzor hazatér svájci tanulmányútjáról. A könyv címe: „Kisebbségi Kulturautonomia Észtországban.” Nagyon ajánlható azoknak az államférfiaknak, akiknek a kisebbségi kérdés komoly elintézése szinte szándékukban áll. Nálunk, Romániában az „illetékes körök” minden valószínűség szerint még nem olvasták.

*

— Keserű tapasztalatok árán tanulta meg Európa — írja könyvében dr. Csekey —, hogy minden kísérlet, amely a nemzeti kisebbségi kérdésnek megoldására hatalmi politikával törekszik, elvetendő, nemcsak azért, mert eddig soha semmi eredményt nem tudott elérni, hanem azért is, mert ellentmond az igazságosságnak. A hatalmi politika erkölcs-telen beavatkozási rendszerét tehát a nemzeti kisebbségi kérdés jogpolitikai megoldásának kell elfoglalnia. Ez utóbira két ut kínálkozik: Államjogi és nemzetközi jogi.

— Az első szerint az volna a legtermészetesebb megoldás, ha az állam alkotmányában teljes egyenlőséget biztosítana nemzeti kisebbségeinek a szabadság- és politikai jogok tekintetében és kötelezné magát, hogy közigazgatásában olyan rendszert alkalmaz, amely lehetővé teszi a nemzeti kisebbségekre nézve fiziológiai, gazdasági és kulturális életük szabad fejlődését. A háború után kelt alkotmánylévelek föl is veszik ezeket a követelményeket.

Még ékesszólóbban nyilvánul meg a Szovjet pálfordulása és új tájékozódása abban a cikkben, amelyet Radek, a Szovjet jelenleg legbeavatottabb publicistája, a moszkvai kormány hivatalos lapjában legutóbb írt s amelyben mintegy összefoglalja azokat a megállapításokat, amiket beszámolóikban Molotov és Litvinov tettek.

A német fasizmus és a japán imperializmus napirendre tűzte a világ újrafelosztásáért való harcot, — mondja Radek. Megállapítja ezután, hogy a német és japán törekvések egyaránt legfőképpen a Szovjetszövetség ellen irányulnak, majd azt bizonygatja, hogy egyben veszélyesen érintik Franciaországot, Csehszlovákiát, Romániát, a Balti-államokat, Kínát és az Amerikai Egyesült Államok létérdekeit is. Hivatkozik ezzel kapcsolatban s felhívja a figyelmet azokra a hitlerista dokumentumokra, amelyek szerint Németországnak Közép- és Kelet-Európában való uralma már csak a közeljövő kérdése, mert a német birodalom kiterjeszti fennhatóságát mindazokra az országokra, amelyekben német kisebbségek élnek, majd ezeket írja:

— Nem közömbös Oroszország szempontjából, hogy a vele szomszédos országok független államok-e, avagy német

ket a szép alaptételeket, de mit ér mindez, ha a gyakorlati megvalósítás tekintetében nem történik semmi? Egy szankció nélküli jogtétel a gyakorlatban teljesen értéktelen. Valamely kisebbséget érintő legmesszebbmenő védelmi határozatok sem használnak semmit sem, ha nem várható az államtól becsületos követésük, illetve megvalósításuk.

Igy merül fel a kérdésnek nemzetközi uton való megoldása.

A párisi környéki békék és a Nemzetek Szövetségének alkotmánya is annak az elvnek a keresztülvitelére törekedett, hogy a kisebbségi kérdésnek államjogi kezelését nemzetközi biztosítókkal egészítsék ki.

A gyakorlati megoldás — amint ezt az

események mutatják, — leküzdhetetlen akadályokba ütközik.

A MEGOLDÁS: AUTONOMIA

— A kisebbségi kérdés ideális megoldásának lehetősége — folytatja Csekey dr. — kétségkívül államjogi téren keresendő. Mialatt Európa legtöbb államában a kisebbségi védelem mikéntje fellet vitatkoznak és azt gondolják, hogy az elemi szabadságjogoknak a kisebbség részére való biztosításával már eleget is tettek az igazságosság kívánalmának, azalatt sikerült a modern államjogi elméletnek és a nemzeti kisebbségek kívánalmának egy egységes formulára jutniok, amely egyetlen szóba foglalható össze: autonomia.

Észtország példát mutat

— Az autonomia jellegét tekintve, két alakban jelentkezhetik: területi autonomia és kulturautonomia személyjogi alapokon.

— Amikor az önrendelkezés és önigazgatás gondolata először felmerült, megvalósításának útját a területi autonómiában keresték. A személyi alapelven fölépített nemzeti kisebbségi autonómiát a világon a magyarral rokon kis északi állam, Észtország valósította meg először.

— Már az 1918 február 24-én kiadott manifestum, amely az észt szabadállamot kikiáltotta, a következő alapgondolatot tartalmazta: „A köztársaság határain belül élő nemzeti kisebbségeknek, az oroszoknak, németeknek, svédeknek, zsidóknak és más népeknek biztosítatik a joguk a nemzeti kulturautonomiához.” Már az időközi észt kormánytól 1918 decemberében életbe léptetett tanügyi rendelkezések kimondják, hogy „az észt köztársaság határain belül lévő iskolákban a tanítás nyelvül a tanuló anyanyelve ismertetik el és azonnali alkalmazást talál.”

— Az 1920-ban megalkotott alaptörvény, amely mint az észt köztársaság al-

kotmánya lépett életbe, kimondja, hogy az állam minden polgárának szabadságában áll nemzetiségét megállapítani. A nemzeti kisebbségekhez tartozók nemzeti érdekeik biztosítására kulturális és jóléti célokból megfelelő önkormányzati intézményeket hívhatnak életre.

— Teljesen liberális szellem által diktált irányelvek szabályozzák a kisebbségek nyelvhasználatát is, amelyet nemcsak a magánéletben, de a hatóságok előtt sem kötnék semmi néven nevezendő korlátok.

— Az észt alkotmánynak ezekből a rendelkezéseiből kitűnőleg, a kisebbségi jog három alkotó elemből áll:

1. A nemzetiséghez való tartozás jogilag rendezett önmeghatározásából.
2. A nemzeti kulturális és jóléti érdekeknek a kisebbségek részéről való önkormányzatából és önigazgatásából.
3. A nyelvhasználat jogi rendjéből.

Bár kulturautonomián csak a második pontban jelzett jogintézményt értik, mégis világos, hogy annak az első és harmadik pontban feltüntetett alkotóelemek lényeges kiegészítő tartozékai.

— Az Észt Köztársaság alaptörvényének fenti rendelkezései köztörvényekkel

ben megváltoztak.

Vannak államférfiak, sőt komoly diplomata, akik könnyen lehetségesnek tartják ebben az évben olyan háború kitörését, elsősorban a japán-orosz viszályra gondolva, amely általános nemzetközi bonyodalmakat vonhat maga után, akár husz esztendővel ezelőtt. S ahogy az erő- és érdekvizonyok most állanak, kell-e most már különösebb képzelőtehetség ahhoz, hogy a kisantant államai egy frontba kerüljenek Franciaország mögött felsorakozva a Szovjetszövetséggé lett Oroszországgal, amely közvetlen érdekeit tekintve, őszintébb fegyvertárs lehet a cári birodalomnál?

A világpolitika is eljutott most már az einsteini relativitások korszakába, a vegytannak abba a szakaszába, amelyben már nem lehetetlen többé a víz és olaj összekeverődése sem. Igen, az idők változnak, még ha úgy látszik is, hogy csak vissza-visszatérnek s ismétlődnek. A helyzetek csupán hasonlóak, de távolról sem azonosak tartalmilag és jelentőségükben.

A tagadók közül igenlők lesznek és megfordítva. Molotov már pozitívumot is lát a Népszövetségben, Radek pedig szövetséges-jelölteket a Szovjet nyugati szövetségeiben, még Romániában is...

nem csorbíthatók, mert az alaptörvény eltérhetetlen zsinórmértékül szolgál a törvényhozás, bírósok és közigazgatás intézményei számára és mint a legfőbb bíróság — az Állambíróság — megállapította, a bíróságok kötelesek a törvények alkotmányosságát, vagyis az alaptörvényekkel való egyezőségét ellenőrizni. Mindezen jogoknak a csorbítása csak az alaptörvénynek népszavazás útján való megváltoztatásával történhetné.

— A nemzeti kisebbségek kulturautonómiaja közjogi test. Míg azonban a közigazgatási önkormányzati testnek az annak területén lakó állampolgárok a tagjai, tekintet nélkül nemzetiségükre, addig a kulturönkormányzathoz az illető nemzeti kisebbség tagjai tartoznak, függetlenül lakóhelyüktől. A kisebbségi kulturautonómia tehát kétségen kívül a személyi jog, nem pedig a területi jog az alapja, mert az nem helyi önkormányzatot jelent, mint például a törvényhatósági autonomia, hanem az illető nemzetiség országos önkormányzatát. A jelentősége éppen abban van, hogy a területileg nem tömörült, hanem szétszórtan élő nemzeti kisebbséget egyesíti kulturönkormányzatban.

— Ami most a nemzeti kisebbségek kulturautonómiajának a hatáskörét illeti, az pozitíve nyert megállapítást. Ide tartoznak az illető kisebbség nyilvános és magán-tanintézetének szervezése, igazgatása és felügyelete, továbbá gondoskodás az illető kisebbség többi kulturfeladatáról és az ebből a célból életrehívott intézetek és vállalatok igazgatása.

— A kulturönkormányzat tagjairól egy jegyzéket (nemzetiségi regiszter) vezetnek, melybe az illető nemzetiségnek minden északországi tagja felvételre kerül, aki legalább 18 éves. A regisztrált 18 éven aluli gyermekei szülei nemzetiiségét követik.

— Ebből nyilvánvaló, hogy a kulturönkormányzatba való részvétel önkéntes és a nemzetiségi jegyzékbe való felvétel útján történik. Ez felel meg az észak alkotmánytörvény ama rendelkezésének, hogy „Északország minden polgárának szabadságában áll nemzetiségét meghatározni.” A nemzeti kataszterbe való bejegyzésnél, vagy törlésnél semmiféle állami felülvizsgálati, vagy törlési jog nem érvényesülhet.

BÜNTETŐJOGI VEDELEM A NEMZETISÉG SZABAD BEVÁLLÁSÁRA

— Már a fentebb ismertetett elvek folytán is a nemzetiséghez való tartozás jogilag rendezett önmeghatározása teljesen szabadon érvényesül. Ennek kiegészítésül szolgál még a nemzetiség szabad bevállásának büntetőjogi védelme, amelyet az 1926-iki genfi nemzetközi kongresszus, mint egyhangú határozattal hozott kívánalmat fejezett ki s amelynek megvalósítása iránt az észak büntetőtörvénykönyv javaslatának tárgyalására küldött bizottság Haasleblatt képviselő indítványára egyhangúlag elhatározta, hogy mint új pontot veszi fel a javaslatba. Így az észak büntetőjog az első, amely egy olyan szent szabadságjogot, mint aminő a nemzetiség bevállásának a szabadsága, büntetőjogi oltalomban részesít.

✱

Egészen nagy vonalakban így vázolja fel dr. Csekey István a kisebbségi kérdés megoldását Északországban, amihez még hozzáfűzi azt, hogy a magyarság büszke lehet északi rokonára, a finn-ugor ezellen munkájára. *Estonia docet!* A kisebbségi kulturautonomia megvalósításával a kis Északország példát mutatott a világnak.

A magunk részéről azok számára, akik a földrajzi tudományokban csak kevés jártasok, annyit kívánunk megjegyezni, hogy Északország északon fekszik.

Ettől pedig mi — keleteurópai állam — még nagyon messze vagyunk.

De milyen messze...

Nagy adomány a sakkozó fiataloknak

Dupree angol milliós végrendeletileg 10.000 fontot hagyományozott a sakkjátéknak a portsmouthi és brightoni ifjúság körében való fejlesztésére. Ebben a két városban évente két saktornán mérkőznek meg a huszonegy évesnél nem idősebb fiúk. Az első díj mindenkor 100 font. A végrendelező nagylelkű hagyományát azzal okolta meg, hogy az életben való sikerét nagy részben a sakkjátéknak köszönheti, amely őt türelemre és előrelátásra tanította.

Bolár Béla (Székelyudvarhely):

T É L

A Telet is ki lehet birni,
Ha akad, ami melegítsen;
Beh könnyű annak, aki ülhet,
Álommal gyújtott rőzsekincsen.

Az nem érzi, ha hó csikordul,
Ha fák roppannak: vigan nevet;
Még akkor is mennyegzőt lát,
Ha a bus Tél temet... temet...

Annak nincsen felhő az égen
Neki rőzsakert a téli táj;
Álomtól átfutott léleknek,
A visszapillantás soh'se fáj...

Nekem ez fáj — mert nincsen álmom,
És belepett az Idők pora;
Lelkemen úgy huzódik a bu,
Mint sok-sok fenyőn a zuzmára.

Engem már nem melegít semmi,
En csak néha nevetek — furcsán;
Fogaim vacognak, mert kihűlt,
A régi-régi büszke vulkán...

Engem nem hívogatnak rőzsák,
Felém jég-cirádák intenek —
Ne várj oly soká, havas gödör,
Már megindultam:

megyek... megyek...

Nemcsak siruha kell, de színi is tudni illenék

A hó és jég birodalmában, korcsolyapályákon és hófödte hegyeken divat öfésége ugyanolyan szigorral uralkodik, mint a szalónokban és fényes báltermekben. Mindenféle sportnak, turának, kirándulásnak megvan a maga divatja, de általános a vélemény, hogy aki komolyan sportol, az nem lehet egyszersmind elegáns is. Aki gyakorlott mozdulatokkal, biztos fölényrel vág neki a tükörsima jégtáblának, aki nem törődik vele, ha ugrás közben sítalpaival a ropogó hószőnyegen meghempereg párszor, az rendszerint sajnál ilyen célra drága sportkosztümöt venni.

Idén végre fordult a kocka és a sportoló hölgyek nem kis öröme beköszöntött az elegáns sportruhák divatja. Megszűnt az szabály hogy gyakorlott sportoló csak régi és elviselt holmijait hordhatja.

Legmeglepőbb a siruhákban beállott változás. A fejeikről lekerültek a „micisapkák”, hogy helyet adjanak a merész színű és eredeti szabású bojtos szőött-sapkáknak. A sötétkék norvégruhákat sok esetben felváltja a tarka pullover golfnadrággal és mintásan szőött kesztyűkkel. Divatosak a széles vagy csokor-

ba kötött övek feltűnő színű, vagy kockás kabátok szővetből, jerseyből, vagy bársonyból. A gondosan felszerelt síelő a magasnyaku, pulloverhez kötött, a szövetkabáthoz kockás skótsálat hord, a meleg harisnya fölé vastag visszagyúrt sportharisnyát visel és hatalmas, majdnem könyökig érő kesztyűt, amely a csuklót melegen tartja. Gombolás helyett még mindig szívesen használják a cipzárat, diszítésül pedig élénkszerű lakk-kelmét. Az egyik záródásánál, a másik anyagánál fogva észszerű, mert kitűnően véd a nedvesség ellen. A siruhák vízhatlan kelméből készülnek, impregnált gabardenből, vagy düftinből.

A korcsolyázók részére kellemes meglepetés a trikóból készült nadrágkosztüm. Kantáros bricsesz nadrág, elütőszínű bluzzal, a nadrág színéből készült sapka és sál, a hetykén, fiúsan zsebre dugott kezek a sima jég tükrén elragadó látvány, különösen, ha viselője — korcsolyázni is tud. A nadrágruha rendkívül alkalmas jéghekkizáshoz, mert meleg, mindenütt szorosan záródik és semmiféle mozgásban nem akadályoz. A sport berkeiben pedig ez a főcél.

GYAPJUIPAR

R. T.

TIMIȘOARA

Románia legnagyobb női- és férfiszövet gyára

Románia egyetlen fésült-gyapju-gyára

Kártolt és vigognefonalak gyártása

Kötött- és kötszövöttáru-gyár

*hiülés,
influenza,
reumatisus
fájdalmak ellen*

**IV. Henrik szivbaja,
Csokonai Vitéz Mihály
tüdőgyulladás, Mimi halála
és Goethe medikusélménye**

Budapest, január 13.

Dr. Puder Sándor, az ismert nevű mesélő gyar orvos-író és kiváló tudósspecialista új könyvet írt. „Szépirodalom és orvostudomány” címmel azt keresi, hogy a nyelv és miben tükröződik vissza és csatlakoztatódik le az orvostudomány fejlődéstörténetének egy-egy felfogása valamely irodalmi korszakban, vagy egy-egy dalmi alkotásban.

Rámutat a történelemelőtti idők ázsiai eredetű magyar regős énekekre, amelyek az ártó rossz lelkeket, a bolygó manókat, a dsineket, tündelevevényeket regölik el mért házról és ének, vers tánc dobzó közbeapítva dobba csalogatják bele az orvos-sámánok az ártó lelkeket. Az érdekes, orvos és lekus számára egyformán élvezetes könyv végigvezet a keleti szépirodalom termékeny keín, ahol arab költők vitatják a bókávé, dohányélvezet körüli álláspontjkat. Aztán a középkori latin orvosi művek: komoly értekezések, párbeszéd formában, hexameteres tankönyvek.

Shakespeare, aki vejétől, dr. Hall strassburgi orvostól veszi át meglepően precíz orvosi ismereteit s ezért írja le döbbenetesen modern biztonsággal János király arzenmérgezésének, Falstaff agyhártyagyulladásának, IV. Henrik szivbaját tüneteit. A 17. század maró gunyverseny nyomdafestéket csak szakirodalomban tüntető pasquillusai, az erotikus orvosi szeszetek után ismerteti az orvoselleni irodalmi áramlatokat, Molière pellengéző figuráit a tudatlan, de a beteg haláláig csak disputáló doktorokról.

Goethe sajátkezűleg boncolt, amikor strassburgi egyetemen orvosi előadásokat hallgatott, — Murger Bohéméletében költői történeti precizitással írja meg Mimi halálát, — Zola, Dosztojevszkij, Zwerf, Werfel, Verona, O'Neill, — Csokonai Vitéz Mihály „Tüdőgyulladásomról” — mű verse, — Ibsen, Lagerlöf, Hauptmann, Schnitzler, Mann, G. B. Shaw, G. Wells, Lewis, Wallace, Munthe, Maupham, — Ady, Karinthy, Kosztolányi, mind sorra felvonulnak műveikkel az olvasó előtt s külön élvezet a bravúros letességgel összeállított fejezetek olvasása, amelyek orvosi szakonként vizsgálják az irodalmi műveket. Példátlannul gazdag az anyag. Heinétől Pitigrilli-ig, Stenhaltól Babitsig s közel háromszáz művein vezet végig dr. Puder Sándor könyve.

DR. MOLNÁR IMRE

az új kísérleti pszichológiáról és annak napi alkalmazásáról

„Csak azt fogadhatjuk el igaznak, amit be is tudunk bizonyítani”

A pszichoanalízis csak bebizonyítatlan hipotézisek tömege

Nagyvárad, január 13.

A pszichológia általános problémái, a pszichoanalitikához, az individuál pszichológiához és ezek egymáshoz való vonatkozásai ma nem csupán a tudományos harcok színtere. A lélektan kérdéseit a tömegérdeklődés homlokterébe kerültek.

Szociális, gazdasági, testi problémáink szervesen lélektani problémák is. Hol tart, merre mutat a pszichológia tudománya? Eltávolodott-e már teljesen a dogmatikus lélektantól? Melyek a célkitűzései, módszerei, mi lendítette előre? Melyek a gyakorlati alkalmazásai, hol működnek, hol élvezik előnyeit?

Megannyi feleletre váró kérdés, amelyekről a legzavarosabb fogalmak vannak forgalomban. Felvetésüket az a tömeghóbort is indokolta, amely napjainkban az olyan divatos lelki gyógymodok körül burjánzik.

Kérdéseimmel dr. Molnár Imrét, a dr.

Schnell János vezetése alatt álló Magyar Gyógytáborozási és Orvos-pszichológiai intézet Nagyváradon tartózkodó fiatal pszichológusát kerestem fel. Dr. Molnár Imre a következőkben szegte le tudományos álláspontját:

— Az új kísérleti pszichológia alapjában és lényegében más, mint a Sokrates előttről visszavezethető, megfigyeléseken és logikai okoskodásokon alapuló lélektan. Többé nem azt kérdezik: van-e lélek, van-e anyaga, létezik-e a testtől függetlenül is, vagy pedig csak a testtel összeköttetésben? Milyen viszonyban állnak egymással test és lélek? stb., hanem lelki folyamatokat vizsgál. Az kutatja, melyek a lelki funkciók, milyen törvényszerűségeket mutatnak fel és milyen variációs lehetőségeik vannak életkor, nem, egészségi állapot, társadalmi helyzet és sok más szempont szerint.

— A „kísérleti” szó nem jelenti azt, hogy az új pszichológia csak a lelki élet

kísérleti úton megközelíthető területeivel foglalkozik. Inkább azt a tudományos alapot jelenti, amelyet röviden egy mondatban foglalhatunk össze: „Csak azt fogadhatjuk el igaznak, amit be is tudunk bizonyítani.” Ahol kísérletezni nem lehet, vizsgálati eszközök a rendszeres, tudományos megfigyelés szolgál és azzal párosulva a törvényszerűségek tudománya, a statisztika. Azokat a vizsgálati módokat és eszközöket, amelyek a gyakorlati alkalmazásra szolgálnak, pszichotechnikának nevezzük.

— A tudományos vizsgálódás eredményei alapján „teszt”-eket (test-bizonyítás) állítanak össze. Ezek egyszerű kísérletek és próbák, melyekkel azt vizsgáljuk, mily mértékben van meg az egyénben bizonyos lelki készség, mint színekre, számokra, logikai kapcsolatokra utaló emlékező képesség, fénvtani és kombinatív fantázia, koncentráció és distributív figyelmesség stb.

lelő alkalmazkodásában, vagyis alkalmas neveléssel sikerül eredményt elérni. Ahol pedig a neurózis okai ténylegesen nevelési hibák, ott megfelelő felvilágosítás és a kapott kritikája, utmutatások betartása a legcélravezetőbb gyógy mód.

A DOGMATIKUS PSZICHOANALÍZIS

— Ami a természettudományi alapon álló kísérleti pszichológia és pszichoanalitika, valamint az individuál-pszichológia viszonyát illeti, a pszichológia, mint már említettem, az emberi élet minden területére kiterjed, míg a pszichoanalízis a neurotikus, idegbeteg ember lelkivilágával foglalkozik. Innen kiindulva akarják kiterjeszteni tételeiket a normális életre is. Kutatási módszerük azonban a tudományos pszichológia legélesebb kritikáját hívta ki.

Egyetlen tételük sincs tudományos alapon bebizonyítva, ugyanígy, hogy igazat kell adnunk Bumke-nak, aki szerint a „pszichoanalízis bebizonyítatlan hipotézisek tömege, amelyek számára általános érvényűséget követelnek.” Dogmatizmusukban annyira mennek, hogy minden egyes neurózist „szexuálkomplexe”, „Oedipus-komplexe” és „Verdrängung”-ra vezetnek vissza. Az a tételük pedig, amely szerint az elnyomott vágyak és élmények az álomban szimbólumok által helyettesítve jelentkeznek (pl. a ház jelentené az emberi testet, az ajtókat, ablakokat az emberi test különböző nyílásait, stb.) szintén minden bizonyítást nélkülöző állítás. De ettől eltekintve is helyekedhetnénk arra az álláspontra, hogy ha eredményt tudunk vele a neurózisok terén elérni, úgy másodrendű kérdés a tudományos megalapozottság. A tapasztalat azonban azt bizonyítja, hogy ez az u. n. „tudatossátevés” számtalan esetben még csak növeli a bajt, ahelyett, hogy megszüntetné. A pszichológia nem tagadja meg a pszichoanalízist, mint lehetőséget, de erős kritikával él minden túlzásával és dogmatizmusával szemben.

— Az individuál-pszichológia, bár eredetileg a pszichoanalízisből indult ki, ezt egy tudományos megalapozottságában, mint használatosságában fölülmulja. A „Minderwertigkeits-Komplex” és az ezzel összefüggő többi jelenségek kétségtelesen gyakoribbak és tudományosan elfogadhatóbbak, mint a pszichoanalízis tételei. Különösen a gyermekpszichológia területén az individuál-pszichológia sok esetben helyes utmutatást ad. A túlságos és a dogmatizmus vádját azonban az individuál-pszichológiával szemben sem lehet egészen elejteni.

— Végeredményben is azonban a pszichológia ma már olyan fejlett, önálló tudomány, amely nemcsak egyirányú, hanem a lelki élet egész területét felölelő képzettséget követel meg, ugyanígy, hogy a gyakorló pszichológusnak nem szabad egy szektára dogmatikusan feleltetni, hanem, ismerve az összes lehetőségeket a kellő képzettség mellett, egészséges, világos értelemmel, megfelelő kritikával mindig a vizsgált eset sajátosságai és körülményei alapján kell megválasztani a teendőit.

Erdélyi Agnes

A mai pszichológia elsősorban a normális ember mindennapi lelki megnyilvánulásával foglalkozik

PSZICHOLOGIA A GYÁRBAN

13. — Hogy milyen óriási szerepe van látványos külső, sőt testi megnyilvánulásokkaliban a lelki elemnek, az legelőször az ipari munkáknál derült ki. A nagyiparban, „Nyugaton és főleg Amerikában már a csilágháború előtt erős tempóban racionalizáltak. De rájöttek arra is, hogy nem elég a gépeket racionalizálni, mert ugyanahhoz a munkához a munkások sem alkalmasok egyforma módon. Kiderült, hogy valamely foglalkozás, vagy tevékenység folytatásához meghatározott pszichikai képességek kellenek, amelyek egyes emberekben különböző mértékben vannak meg. Ezeket a megállapításokat igyekeztek a nagyiparban hasznosítani. A világháború további lendületet ad az alkalmassági vizsgálatoknak, amelyeken kívül a pszichológia a köznyelvi munkakörülmények megfigyelésére és javítására helyezi a fókuszát.

— Nem tettünk eleget a munkás megvilágosításának a gyárhelyiség jó szellőztetésével és világításával, ha ugyanakkor figyelmen kívül hagyjuk, hogy egy-egy munkaszakasz tartalma nem meríti-e ki annyira a munkás munkaképességét, hogy ez a következő munkaszakaszban már csak idegrendszerére káros, nagyfokú megerőltetéssel képes munkáját elvégezni. Ilyen esetben a pszicho-technika feladata a munka sajátosságának és körülményeinek megvizsgálásával megállapítani az egyes munkaszakaszok és munkaszünetek időtartamát, hogy a munkás pszichikai és fizikai épségét, valamint a munkateljesítmény értékét megvédjük.

NAGY SZEREPE VAN A PSZICHO-TECHNIKÁNAK AZ IPARI BALESETEK ELLENI VÉDELÉSEBEN IS

— Természetesen, minden egyes üzemben külön vizsgálatra szorul, hogy az általános szabályok megállapított szabályon kívül milyen módon lehet és kell alkalmazni, anélkül, hogy az üzem munkamérőjét gyökerestől felfordítsuk.

Ezért a nagyobb üzemeknek saját pszicho-technikai laboratóriumuk, vagy legalább is egy állandó pszicho-technikusuk van.

A REKLAM PSZICHOLOGIAJA

— Ugyanilyen fontos szerepe van a kereskedelmi életben a reklám-pszichológiának is, amely az egyes reklámok hatékonyságát állapítja meg, megfelelő experimentalis úton. A nagy áruházak reklámozási osztályai, valamint reklámtervező irodákban Amerikában és Nyugat-Európában mindenütt találunk pszichológusokat. Csak közbetevőleg jegyzem meg — a németországi „Praktischer Psychologen Verband” (Gyakorlati Pszi-

hologusok egyesülete) kb. 2000 tagot számlál. Igaz ugyan, hogy Németországnak minden egyes egyetemén külön tanterv és jól felszerelt kísérleti laboratóriuma van a pszichológiának, amelyeken évente 80—100 pszichológus végződik.

NAGY FONTOSÁGA VAN A TÖRVÉNYSZÉKI PSZICHOLOGIAK IS,

amely megállapítja pl. a fontos és kétséges tanuvallomások megbízhatóságát, a tanu megfelelő emlékezőképességének, szuggesztibilitásának és szavahihetőségének vizsgálatát. Eppen így gyakorlati feladatai közé tartozik egy-egy bü-

A gyermeknevelés és az iskolai pedagógia

— Egyik legnagyobb területe azonban kétségtelesen a gyermeknevelés és az iskolai pedagógia. A gyermeklélek benyomásai, formálódása, az egyén egész életére a legfontosabb hatással van. Ennek alakítása, helyes irányu fejlesztése és megvédése nagy szakértelmet és speciális képzettséget igényel, amelyet a természetes anyai ösztön csak a legritkább esetben képes teljesen pótolni. Ma már ott tartunk, hogy a szülőknek pontos tájékoztatást tudunk adni a csecsemőkortól kezdve a gyermek táplálására és testi fejlődéséhez szükséges körülményekre vonatkozólag és elértük azt, hogy az ilyenirányú tájékoztatás szükségét már a szülők is belátják. Mégis jóformán semmi nem történik a gyermek pszichikai egészségének védelme érdekében. Csak a legutolsó időkben alakultak (állami kezdeményezésre) nevelési tanácsadók, amelyekben gyermek-pszichológusok a gyermek és a családi körülmények vizsgálata alapján a szülőknek megfelelő utmutatást adnak a további nevelésre vonatkozólag.

— Budapesten egy ilyenirányú intézet működik, a dr. Schnell János igazgatása alatt álló „Állami Gyógytáborozási, Nevelési és Pályaválasztási Tanácsadó”, amely orvosi, pszichológiai, pszichoterápiái, játékos és megfigyelő osztályaival, valamint a hatáskörén belül működő „Szülők iskolája”-val az egész országra kiterjedő tevékenységet fejt ki. Különös fontossága van a gyermek-pszichológiában a gyenge tehetségűek és fogyatékosak nevelésének. Ezek számára már majdnem mindenütt vannak „kísérleti iskolák”, amelyekben a normális iskola anyagát lassabb tempóban és intenzívebb foglalkoztatással végzik el. Hogy azonban egy gyermek szellemi képességei megfelelnek-e a kor átlagának és a megfelelő iskola-típus követelményeinek, ezt szintén csak egy előzetes pszichológiai vizsgálat tudja exakt biztossággal eldönteni.

tény indítókainak kivizsgálása és bizonyítéknélküli esetekben annak megállapítása, milyen mértékben teszi valószínűvé, vagy valószínűtlenné a vádolt pszichikai egyénisége a tett elkövetését.

— Foglalkozik a pszichológia azonkívül azon módokkal is, amelyekkel a legnagyobb valószínűség mellett a bűnözőt ismét helyes útra lehet terelni. A törvényszéki pszichológus azonban ma még szintén csak a nyugati államokban közismert fogalom, míg máshol még nem jutottak túl a törvényszéki orvoson, pedig a kettő egymással korántsem helyettesíthető.

— A pszichológiának a gyermeki idegességek és neurózisok területén is felbecsülhetetlen jelentősége van.

— A gyermeki idegességek néha alkati eredetűek, de legtöbbször, épp úgy, mint a gyermeki neurózisok is, helytelen nevelés következményei. Aránylag igen kevés az olyan eset, amely szervi okokra vezethető vissza s amelyet ezen okok megszüntetésével gyógyítani is tudnánk. Még az ilyen esetek nagyrésztben is csak a külső körülmények megfe-

Igy nőttünk fel

Irta:

PONGRÁCZ VILMOS

Arról a kisfiúról van szó, aki a metropolisok örült rohanásában, világvárosok fényében, kisvárosokban, uton-utfélen hiányos öltözetben, mezítelán mindig ott van az ember mellett, kitartóan halad vele és átfázott kicsiny kezét előretartva rmánkodik: „Kérek egy lejecskét!”

Párisban, a nagy világvárosban, patkányok ezrei lepik el a csatornákat s a kevésbé forgalmas utakon még nappal is kibujnak a bulevardra, hogy felhabzólják a hulladékok. Hiába a jólszervezett patkányirtás, ezt az undorító állatot amely talán Páris alapításakor az első alkalpól alatt lapult már, nem lehet kiirtani. Hasonlóképpen nem lehet ezt a kéregető, szegény kis patkányt sem semmiféle rendszabályozással eltávolítani. Ez a kis patkány csak ritka esetben jut el a társadalom szívéig és zsebéig. Komoly és koravén arcával mindig azt a benyomást kelti, mintha gyermekfokon elakadt férfi lenne. Aki pedig szót vált ezzel a kisfiúval, vagy kitartóan követi, arra a megállapodásra jut, hogy ez a kisfiú, aki olyan nevelésesen kapkodja lábait az aszfalton, okosabb és meggondoltabb, mint nagyon sok javakorában levő férfi. A kisfiú, mint rendesen, előretartott kéz-

zel haladt a jólöltözött uriember mellett és kéri a lejecskét. Amaz hirtelen megáll, a kisfiúnak felragyog a szeme, nyilván most kapni fog egy lejt. De nem kap.

— Nincs fiacskám! — mondja az ur.

Nincs, vagy csak nem akar adni? — motyogja a kisfiú szomorúan.

— Mondom, hogy nincs — idegeskedik az uriember.

Nincs! Hát akkor valami egyebet nem tud adni? Legalább egy falat kenyeret — rimánkodott tovább.

— De ha az sincs.

Nincs? — nézett rá keserűen a kisfiú. Miért nem tesz legalább egy darabot a zsebébe, hová megy egy falas kenyér nélkül?

Egy hideg őszi estén viszont ez történt. Didergő koldus panaszkodott egy utcá- sarkon, hogy ezt már tovább nem bírja, elindul még most és felakasztja magát. Meghallotta ezt a kisfiú és melléje húzódott.

— Higyje meg, bácsi, az emberek nem érdemlik meg, hogy megszabaduljanak magától. Maradjon csak itt a nyakukon! És neki van igaza.

Kőműves Géza:

HETI HIRADÓ

AZ ÖNGYILKOS LEÁNY

Hát így meg tudják mérgezni ostoba regények és filmek a fiatal leányokat?

Hogy történhetett ez meg ott, Ermi-hályfalván és még száz más helyen, hiszen tényleg elég gyakori az ilyen lehetetlen borzasztó tragédia — hogy egy leány, fiatal, szép, egészséges, van mit ennie és miből ruházkodnia, derékban vágatja magát ketté a vonattal, mert elhagyta, mert nem akarták feleségül venni? Talán gyermekalkadás, a „szégyen” fenyegette? Olyan jeges pletykaszellője fujdogál a kisvárosi utcákon? Nem volt senki ebben az állítólagos józan és gyakorlatias világban, aki megfogja a kezét, aki megmagyarázza, hogy azok a sineken nemcsak tetszelgő tragikus pózban keresztülborulni, hanem nevetve keresztülfekdni is lehet?

Boros Teréz, 19 éves szép, fiatal ermi-hályfalvai leány, a múlt héten keresztülfeküdt a sineken, mert azt hitte, hogy nincs más megoldás. Nem ismerjük a legapróbb részleteit az ügynek, bizonyos, hogy egyike a százszor és százszor lepergő hasonló tragédiáknak, éppolyan céltalan, szivbemarkoló és — felháborító. Ezek az esetek mintha roppant csodjót hirdetnének a közmorálnak, gyermeknevelésnek, elavult társadalmi felfogásoknak, a szerelmi életnek és az életviszonylatok korhadó berendezésének, ennek az egész világnak, ahol egy fiatal leány öngyilkoskötelest érz magától, eldobja az életet, az egyetlen és visszavonhatatlant, az előtte kitáruló, reá váró gyönyörű éveket, új embereket és tájakat, szülőket és ismerőseket, nem tud más megoldást, józanabbat és gyakorlatiasabbat, nem is keres, nem akar tovább menni, megáll és ottmarad a sineken, mert...

Mert oh, jaj, méltatlannak mutatkozott, elhagyta az első komolyabb szerelmét.

Telvé nagyszerű materiával az élet számára, kedvező és nagyszerű adottságokkal, fiatalossággal, szépséggel és egészséggel, még jó anyagi helyzettel is, mindennel, ami után milliók, öregek, betegek, koldusok, munkameklükiek, megrok-kantak hiába vágyakoznak, eldobni mindent — ezért?

A NAGY TOLVAJ ÉS A RENDŐRFÖNÖK

Ennek a sztratoszférabanyuló, Kreuger Ivar dicső emlékét is majdnem megszügyenítő franciaországi botránynak egyik bájos epizódja Chiappe ur, a világszerte ismertnevű, híres párizsi rendőrfőnök szereplése. Az első tudósítások egyike beszámolt arról is, hogy Stavisky és Chiappe urak jóbarátok valának, gyakorlatilag fogyasztották együtt Stavisky lakában a nagyurak és szélhámosok, mondhatnánk, a nagyuri szélhámosok dúszonóját. Chiappe, a rendőrfőnök ajánlóleveleket osztogatott Staviskynek. Chiappe, a rendőrfőnök bizalmas hírszerző ügynökévé, magyarán besugózáva avatta a sokféle bejáratos Stavisky. Sőt Chiappe, a rendőrfőnök carte blanche-t adott a csalóseni kezébe, mely szerint Stavisky, a szélhámos, bárhol, bármikor, bárkit letartóztatott, ha azt a rend és tisztesség érdekében szükségesnek tartotta. Ezért hirtelt, hogy Staviskyvel együtt bukott Chiappe is, mert barátja volt Staviskynek, ő, a rendőrfőnök, a rendőrfőnök, a rendőrfőnök!

Az emberben valóban halvány kételek ébrednek, hogy Chiappe ur ezen összeköttetése összefér-e a rend fő örök hangzatos címével. De mondjuk meg szintén: igen.

Bizony, igen. Chiappe ur nagy nevet szerzett magának kis tolvajok üldözésével, elégedetlen nyomorgók megrendszábelőzésekével, apró vadhajások nyesegetésével. Viszont jóban volt a Nagy Tolvajjal, mert úgy tudta, hogy ez a világ óreinek marsrutája ezer évek óta. Alkalmazkodott a fájdalommas ősi, meggyökeresedett szokáshoz. Hát mit bántjátok? Talán jobb jön helyette?

És tényleg, két nappal rá jött az újabb megnyugtató hír: a francia rendőrséget átszervezik, de Chiappe marad. Még tisztára is mosta magát, mondván: a francia rendőrség több mint egy évtizede figyel és ismeri Stavisky üzemeit, de semmit sem tehetett ellene. „Meg volt köve a rendőrség keze.”

Ki által? Mifajta kötelekkel?

A rendőrfőnök hallgat.

NEMES VETÉLKEDÉS

A világ fegyverkezését hivatalos titkolás és szigorú cenzúra leplei fedik a jámbor állampolgárok szeme elől. Csak olykor-olykor szivárog ki, hogy:

Franciaország újabb 50 bombavetőt épített, mire Németország Hollandiában

repülőgépelhárító ágyukat és új találmányokat fabrikál, amelyek röptükben gutaütés módjára simítják meg a bombavetőket. Viszont Anglia kétszeres légiflotta szervezését kezdte meg, hogy lépélpálja az összes európai hatalmakat. Vagy:

Franciaország három új tengeralattjárót bocsátott vízre. Anglia erre ötöt rendelt. Amerika viszont kétharmadával emelte flottaépítési költségvetését. Japán pedig gyorsan hadihitelt irányzott elő kettővel több páncélos cirkáló építésére, mint Amerikának van. Erre Anglia újfent hárommal többet rendelt, míg Amerika visszavágott azzal, hogy:...

És így tovább, a végtelenségig. A világ növekvő nyomora közepette.

Kétségtelen ügyebár, hogy a nemes vetélkedés, a férfias felülmaradniaakarás és a győző akarat acélos büszkesége ütközik ki ebből a beláthatatlan versengésből. Sőt gyermekeségünk cukros kor-szakára is emlékeztet.

— Nézd, Jancsi, nekem két üveg-golyóm van! Nekem három! Nekem holnap négyet vesz az apám!

Csakhogy akkor üveg-golyókról volt szó és gyermekekről. Viszont ezek...

Viszont ezek, ezek a hódító és világnyomorító kormányzatok, gyermekesen bájos, férfiasan büszke és kokottmódra hisztérikus vetélkedésükben háborúra készülnek, modern, hatásos, hatásosabb, leg hatásosabb fegyverekkel, új háborúra, olyan „eredményes” fegyverekkel, hogy azokat üzembe hozni örültség és lehetetlenség és mindenki tisztában van vele, hogy mi következik azután, ha a véres, felhízalt bestiait egyszer eleresztik szakadozó, gyenge láncáról.

HASZNÁLHATÓ VAGY NEM HASZNÁLHATÓ?

Még egy háborus jegyzet.

A francia és német sajtó az utóbbi hetekben egyéb szó-csetepaték között több

LAKBERENDEZÉSÉNEK

MEGVÉTELÉNÉL LEGYEN ÓVATOS! ÁLDOZZON TÖBBET, DE VEGYEN JÓT!

SZÉKELY & RÉTI

BUTORGYÁR RT.-TÓL, TG.-MUREŞ

FIÓKOK:

BUCUREŞTI,

BRAŞOV

cikket szentelt a francia gyarmati hadseregnek is. A néger katonaságról van szó, amely a gyarmatokról kerül át Európába s amelyet az európai civilizáció emberevő és lándzsázó, vad erkölceiről leszoktatva, a modern és kiadós tömeggyilkolás tudományának kulturáldásában részesít.

A vita akörül forog, hogy kellőképp használhatók és komoly támogatást jelentenek-e Franciaországnak a néger katonák milliói? A berlini Schönerer Zunkunft például kétli ezt s ijesztésül azt a perspektívát idézi a franciák szeme elé, hogy az elnyomott gyarmati népek, kitanítva az európai fegyverforgatás művészetére, majd saját mestereik ellen emelik fel azokat a fegyvereket. Amiben van is valami. A francia nagytőke, mint azt a nemzetiszocialista lap olyan rokonérzessel elpanaszolja, tényleg kizsákmányolja a gyarmati rabeszközöket. A német nagytőke viszont, jószívűen dicséretre váljk, nem tesz ilyesmit — legalább is, mióta elvették tőle a gyarmatokat. Ha egy kis profitot akar kisajtolni,

kénytelen saját fehér néptársainak tömegét felhasználni.

Magában a francia közvéleményben is megoszlanak a nézetek. Az illetékes körök maguk természetesen sok szószaporítás veszedelme nélkül, (ők igazán elengednék azt a sok bosszantó fecsegést a sajtóban a fegyverkezésről) csendben készülnek a négerk felhasználására, komoly mértékben, nemcsak annyira, mint az előző világháborúban. Soroznak, ki képeznek, vasutvonalakat építenek, gyorsan járhatóvá akarják tenni a Sahara sivatagot is, a fekete seregek hirtelen előteremtésére Afrika belsejéből az európai csatateretkre. Egyes cikkező bölcsek szerint nagy erőt képviselnek a csokoládé- és hollószinű seregek, mások azon siránkoznak, hogy nem eléggé értelmesek és megbízhatók magasztos feladatukhoz. Végeredményben a vita elméletileg nem dől el: be kell várunk a gyakorlat tüziprobáját.

Mindenesetre: miért a lázas vita? Olyan hamar idősejűvé válik már a do-log?

Mi is a rangsor az európai futballban?

Válasz Kohut Pál ranglistájára

Irtá: STÖSSEC NÁNDOR

Bukarest, január 13.

A B. L. múlt vasárnapi számában cikk jelent meg Kohut Pálnak, a csehszlovák MLSZ nemzetközileg is ismert vezetőjének tollából az európai ranglistáról. A cikkben Kohut ur (engedje meg, hogy mint régi ismerőse, ezúton üdvözljem és — mint igen ritkán — vitába szálljak vele) hosszasan ismerteti az egyes európai nemzetek futballsportjának helyzetét, majd az európai ranglistát „a mondottak és az elmúlt évek eredményei alapján” így állítja fel:

1. Anglia.
2. Ausztria.
3. Olaszország.
4. Csehszlovákia.
5. Spanyolország.
6. Magyarország.

Az ilyen ranglistáknak a sportközvelemény körében általában sokkal nagyobb jelentőséget szoktak tulajdonítani — különösen, ha ezúttal egy Kohut Pál a szerzője — semhogy ez minden visszhang nélkül maradjon.

Mindenki tudja, hogy az erőviszonyok összehasonlítására legtermészetesebb adatokat szolgáltatott számszerű eredmények, különösen a futballban mennyire nem fedik mindig a tényleges helyzetet és hogy ezért milyen nehéz és mennyi körültekintést igényel egy futballranglista felállítása. Eppen ezért egy komoly kritikanál talán sokkal fontosabbak a mellékkörülmények, melyeknek tekintetbe vétele mellett lényegesen hibb képét kaphatjuk a tényleges erőviszonyoknak, mint amilyet egy hideg és csakis számszerű eredmény elárulhat.

Kivéve Spanyolországot, a Kohut-féle ranglistában említett összes nemzet futballsportját elég jól ismerem.

Kohut elsőnek Angliát említi, de hozzátézi, hogy klasszikusulbség a Kontinens, elsősorban Ausztria, Olaszország és Anglia között nincsen. A középeurópai futball hanyatlásával szemben kiemeli Olaszországot, „mely máról-holnapra futballnagyhatalomra lépett elő.”

Az olasz futball fejlődése valóban szembeszökő, de talán ott még nem tart, hogy ha már az európai ranglistában az előkelő harmadik helyet foglalja el, akkor pl. Magyarországnak csak a hatodik hely jut. Az olasz futball hihetetlen fejlődését egyrészt valóban anyagi erejének, másrészt annak a határtalan ambíciónak köszönhet, mely veszedelmesen hasonlít a szalmalángteóriához és amely a futballsportot pár éven belül már nemzeti kérdésnek léptette elő. Kérdés azon-

ban, hogy birni fogja-e ezt a hatalmas tempót és nem fog-e kifáradni ebben a meredek iramban.

Pedig mintha ennek előjelei máris mutatkoznának. A nagy olasz válogatott krekkeji nemsokára végleg kiöregednek, viszont ilyen klasszisu tartalékok még nem állanak rendelkezésre. Kifogyóban vannak a délamerikai „olaszok”, a kezdeti lendület lázával és óriási pénzaldozatokkal felfújt színes buborék nem sokáig tartja magát és helyébe kell lépjen a józan, céltudatos nevelőmunka eredménye. És ha ez még nincs, várni kell, amíg magától megéri.

Eppen Kohuttal együtt néztük végig az utolsó olasz-magyar meccset és utána közösen állapítottuk meg, hogy a csonka magyar csapatnak (Korányi láb-törése) még a győzelemre is komoly esélyei voltak. Habár az olaszok ekkor 1:0-ra győztek, a szebbik és jobb futballt a magyarok játszották. Még a latinokhoz biztosan közelebb álló román Luchide, a bukaresti főtitkár is sápadtan és remegve mondogatta meccs után, hogy hogyan vesztette el ezt a magyar csapat.

Ugyancsak egymás mellől néztük végig Kohut Pállal a tavaszi osztrák-magyar meccset is, mely 1:1-re végződött. Akkor is közösen állapítottuk meg, hogy az osztrákok szerencséjüknek köszönhették az eldöntetlent és a magyarokat balszerencse üldözte. Az őszi, Bécsben tartott revánst már nem látam, de a kétoldali lapvéleményekből a 2:2-es eredmény igazságosnak látszott.

Láttam a legutolsó pesti csehszlovák-magyar meccset is. A magyarok 2:0-ra győztek, de győzhettek volna a csehszlovák csapat feltűnő gyenge játéka miatt többre is. Barátky 11-es is félrelépett. Ezzel szemben a csehszlovákok teljesen reális körülmények között 2:1-re verték az otthonában játszó osztrák válogatottat, amivel nem azt akarom kihozni, hogy a magyarok még náluk is jobbak

voltak, mert ők viszont a csehszlovákokat is megverték, hanem csak arra akarok rámutatni, hogy a csehszlovákoknak Pesten mutatott gyengébb játéka valószínűleg indiszpozíció lehetett.

Mindezek után nem értem, miért hatodik Magyarország akkor, amikor 2., 3. és 4. Ausztria, Olaszország és Csehszlovákia? Hogyan lehet e négy nemzet között akkora megkülönböztetést tenni, hogy a negyedik Csehszlovákia után még Spanyolországot is közbe kell iktatni, hogy csak azután jöjessen Magyarország? Ez sem az eredmény, sem az általános helyzet után, — amire pedig Kohut rangsorát építette — nem egyezik.

A magyar futball valóban hatalmas krízisen esett át, de ez csak időleges és muló okok miatt történt. Ebből még nem lehet, de nem is szabad komolyan következtetni.

A ranglista első helyét ma megingat-hatatlanul Anglia tartja. Azt hiszem, téved Kohut, amikor azt állítja, hogy nincs klasszikusulbség Anglia és a Kontinens futballja között. És ennek nem Anglia további fejlődése az oka, hanem az, hogy a kontinentális futball bástyája, a középeurópai futballsport lezül-lött. Szétszórta erejét az egész kontinens-re és ennek tüze mellett élesztgette és élesztgeti még most is a többi nemzet a maga fejlődésének lehetőségét. Az egész Kontinensen együttvéve nincs akkora futballkultúra, mint magában Angliában. Persze, különleges művészeket nálunk is ki lehet nevelni, mint ahogyan megszületett az osztrák csodacsapat, de hány ilyet tudna Anglia — természetesen a maga szellemének megfelelően — kiállítani?

Az osztrák futballnak tehát egyidőre sikerült elérni a jelenlegi legmagasabb pontot, a legjobb angol nivót, de ennek az alapja még nem lehetett olyan komoly, mint a futball őshazájának. Amikor az osztrák csodacsapat tagjai kiö-

„FILATELIA PENTRU TOTI”

Románia egyetlen filatelista (bélyeggyűjtő) szaklapja.

Megjelenik havonta egyszer, román és német nyelven.

Kérjen mutatványszámot a kiadóhivatalától Bukarest I, Str. Academiei 2

SZTOJKA LÁSZLÓ:

A NY Á M

A konyhában ül, a kályha mellett,
mert csak ott van egy kis melegség.
A szoba hűvös, kályha nincsen
meghűt sarkában, vörös szájjal.
Drága a fa s a pénz oly kevés.

Kötőget egy fehér abroszon.

Gazdag szomszédasszony rendelte.

Ha kész: pénz jön, lesz zsír, meg kenyér
szegény, szegény ezeken töpreng.

Most bemegy lassan a szobába,
szekrényben kutat enyhe lázzal,
kikerülnek: menyasszony-fátyol,
halott-koszorúk, fekete s kék,
elől rézgombos gyermek-öllöny.

A fia egyszer azt viselte,
a térdéig sem ért még akkor,
csöpp szája sok kőrő szót ejtett,
s apró kacsóját hajába furta.

Mostan a napok gyorsan tűnnek
s a temető a kedvenc helye,
mind ott vannak, akiket ismert,
föld alatt, szóval, fehéren.

Virágot visz és gyöpöt öntöz,
éjjel sokszor felül az ágyban
a kicsit borzongó gondolat arra:
hogyan lesz az, amikor elmegy...

gedtek, vagy muló indiszpozícióban
szenvédtek, ez nemcsak az eredménye-
ken, hanem a csapat játéka is rögtön
meglátszott. Még Meisl toldozásai és fol-
dozásai sem sikerültek. Nem lehetett
nagyhirten egy másik csodacsapatot
teremtteni a helyébe.

Az olasz futball kezdeti szédületes len-
gülete alábbhagyott. A nagy iramot kö-
vetni nem tudó tartalék nevelése nem ér-
hette el a magasba röppent nívót. Ezen
talán új vásárlások, vagy még a régi-
koribantartása segíthet, de mindez már a
természetellenesen gyors fejlődés termé-
szetes visszahatásai. A lanygulás az elő-
ző lendülettel szemben tehát észrevehe-
tő.

A magyar futball elsősorban anyagi,
de legfőképpen lelki válságon ment ke-
resztül. A tudás, a tehetség megvolt, de
a magyar természet ezt rombadöntötte
egy időre. Nagyon is szüksége volt azok-
ra a sorozatos, kiábrándító eredmények-
re, hogy ráeszméljen saját hibáira. Itt
legfőképpen a vezetés okolható, mely ál-
modozott és a régi emlékeken akart élő-
sködni. Az utóbbi évek eredményei azon-
ban már mutatják, hogy a felébredés
meg történt.

A csehszlovákoknál a kilengések nem
olyan nagyok, mint a magyaroknál, de
palószínű, a fejlődés sem lesz olyan
gyors. Itt is az volt a hiba, hogy az új
dők szellemét elnyomta a két nagycsa-
pat, a Sparta és a Slavia, melyeket
mesterségesen akartak tartani és görcsö-
sen ragaszkodtak hozzájuk. Ma már ők
is rájöttek, hogy a Sparta és a Slavia
csak úgy maradhat tovább, ha a többiek
is fejlődhetnek és ez a fejlődés azután
új alapja lehet ennek a két nagy név-
nek, ha már nem tudnak róluk lemondani.

A spanyol állapotok most nem engedik
meg, hogy futballsportjáról még csak
megközelítően tárgyilagos képet is alkot-
hassunk. Legutóbbi eredményeit véve
azonban alapul, inkább az európai kö-
zép átlagában rejtőzködhet.

Végeredményben tehát a rangsor első
helyein még mindig a középeurópai ál-
lamok állanak, melyek között nyugodt
elkiismerettel egyelőre nem lehet olyan
megkülönböztetéseket tenni, hogy az
egykiket föltétlenül a másik elé helyez-
zük. A másfélben is aktuális világ-
bajnokság erre bővebb feleletet adhat.
Anglián kívül a különbségeket inkább
csak érzem, amikor az európai ranglistát
így állítanám fel:

1. Anglia.
2. Ausztria.
3. Olaszország.
4. Magyarország.
5. Csehszlovákia.
6. ?

A hatodik helyet nyitva hagytam,
mert a Kohut-féle ranglistában még sze-
replő Spanyolországnak ezt a helyet sem
adnám. Van erre biztosan érdemesebb
bátyázó.

Marosvásárhely tanácsa leparancsolta Bólyai Farkas „autóját” az utcáról

Magyar feltalálók, akik a mozival, az autóval, a porcellánnal,
az ismétlő-puskákkal és a lifttel kísérleteztek

Brassó, január 13.

H. S. Dawies, Anglia egyik legtekintélyesebb fizikusát nem lehet éppen fantáziátlan embernek nevezni. Nemrégiben megjelent vaskos új könyvében regényes leírást közöl a világűrutazásról és minden kétséget kizáróan megállapítja azt, hogy a föld lakóinak a közeljövőben lehetővé válik a Marssal való közvetlen összeköttetés. Dawies komoly fizikus, könyve nagy feltűnést keltett és megindultak ellene az akadémikusok támadásai, akik balga ábrándnak minősítették állításait. Dawies röpiratban válaszolt és azzal érvelt, hogy a legtöbb nagy találmányt ábrándnak tartották mindaddig, — míg meg nem valósult. A modern technika igazolta a csodák egész sorát. Mi, magyarok, Jókai Mór szoktunk hivatkozni, a jövő század regényének megalkotójára, a huszadik század csodáinak láttára. Pedig Jókai nem kivételes magyar jelenség: a magyar mult tele van romantikus sorsu álmodozókkal.

A MOZGÓKÉP AZ „ÖRDÖG PRAKTIKÁJA”

Az Ur 1712-i esztendejében Simándi István, az ördögös sárospataki professzor, szokatlan kísérletet mutatott be tanítványainak. Egy téli napon besötétítette a termet és a diákok feje fölött megvillant az első „laterna magica” sugárkévéje. A fehér falon furcsa, lassan mozgó árnyalakok jelentek meg. Hiába mozgárazott a professzor, a diákok szívét megmarkolta a rémület. Az „ördög praktikájának” tartották a dolgot és nem akartak többé előadásra járni. Simándi professzornak később mégis sikerült legyőzni a félelmet és ezután diákjai valósággal a rabjai lettek. A professzor bartzafalvai Szabó Dávid feljegyzései szerint behatárolt foglalkozott azzal a problémával, hogy miként lehetne a külső világot mozgó képekben megörökíteni. Fényérzékeny anyagok után kutatott, amelyeken „fekete-fehér alakzatokban játszódóva a fény.” Sokat beszélt arról, hogy a mozgást elemeire kell felbontani és gyorsan

futó kis képek sorozatával ábrázolni.

Ez volt a mozi első álma. A készülék eltűnt. Megsemmisültek a feljegyzések és a mozi gondolatát Edison valósította meg.

BOLYAI FARKAS JÓSLATA

Száz esztendővel ezelőtt Marosvásárhely utcáin furcsa alkotmány gördült végig. Négykerekű „filagória fedelű” kocsi volt, hátul ajtóval. A szekér iszonyu zörgéssel vágatott át a piacon, a kofák sikoltozva ugráltak el utjából és a gyerekek szörnyű vitással futottak utána. Nagytudományú Bólyai Farkas professzor ült az ördögös masina belsejében, amely egy elmésen megszerkesztett „draisine”, azaz hajtány volt. Bólyai gőzzel akarta hajtani kocsiját, azután egy furcsa mechanizmust készített és ez hajtotta a kis mozgó házat, amelybe a téli utazáshoz még kemence is szolgált. A mechanizmus titkát nem árulta el és mikor a

marosvásárhelyi tanács betiltotta az általános riadalmat keltő járművel való közlekedést, Bólyai mérges hangon megjósolta, hogy szűz esztendő mulva, csodálatos gyorsasággal járó szekereken fognak majd az országuton közlekedni az emberek.

A jóslat bevált.

A porcellán felfedezésének dicsősége is magyar ember nevéhez fűződik. Becher János Joachim mainzi orvos 1682-ben megjelent könyvében a következő olvasható:

„Ruprecht pfalzi hercegnek vagyon egy magyarországi fazekasa, aki olyan földkeveréket talált fel, amely kiégetve átlátszó, mint a keletindiai porcellán. Az ebből való edényeket Londonban immár nyilvánosan árulják.”

A derék magyar fazekas tehát több mint harminc esztendővel Böttger előtt csinált porcellánt.

„A dömsödi sas”

Egy névtelen dömsödi kádár, jóval Lilienthal előtt, feltalálta a sárkányos sportrepülést, a mai vitorlázó repülés őst. A Bétsi Magyar Merkurius közlése szerint 1794-ben:

„Sas módjára repdesett, deszkákból és vászonokból készült alkalmatosságával, de szárnyas embernek tsufoltatván, megharagudott, szárnyait összerontotta és megfogadta, hogy többé repülni nem fog.”

Nem érdektelen Nemetz József esete sem a bécsi arzenállal. A budai professzor a mult században ismétlő puskát talált fel. A hátultöltő fegyver a Mannlicher módjára működött. Találmányát elutasították és mikor megjósolta, hogy az ilyen fegyverek fogják eldönteni a jövő háborúját, akkor kinevezték a jámbor professzort. Ugyancsak Nemetz szerkesztette az első villamos lámpát, amelynek üvegburáját gázzal töltötte meg.

A MODERN BABEL LATOMÁSA

Eszerházy Miklós herceg 1812-ben Kismartonban tartózkodott. Egy bolondos magyar gépész, Langereiter megépítette az első modern liftet a kastélyban. Az egészet, mint egy nagy óraművet, egyetlen ember kezelte. Felhúzás után egy-két ember nyolcszor közlekedhetett a lifttel a földszint és a harmadik emelet között. Langereiter Bécsben akarta értékesíteni találmányát. Irt egy röpiratot, amelyben leírta a jövő nagy városát. Bejósolta a felhőkarcolókat, amelyekben liften szállgandnak, az önmagától mozgó szekereket és az ember kiszolgálására feltalált automatafőmeget.

A bécsiek nem építettek liftet, ellenben kinevezték találmányát és jóslatait. Langereiter visszament Kismartonba, ahol — mint ezt feljegyezték — bánatában meghalt.

SALAMON ERNŐ

Barátom, a tüdőbajos

Barátom, a tüdőbajos, kinyitotta az ablakot. An volt nála, a barátnője, az után szellőztetett.

Höt Sándor az orvostanhallgató, a barátom, megitta a félliter tejet, amit Stein néni küldött be neki mindennap, azután leült a könyveihez.

Azt mondja egyszer Höt:

- Te, hogy kifárasztott ez a lány!
- Fáj?
- Na, egy kicsit, — mondotta és a könyvbe búj.
- Nem jössz ki egy kicsit?
- Rossz a lépcsőn.
- Mit csinálsz?
- Itt ülök.

Últam mellette. Félóra mulva Mag jött egy nagy aktáskával. Kiküldték. Nem tudom, mit tárgyaltak.

Mikor elment Mag, azt mondtam Hötnek:

- Bolond vagy Höt, hogy beteg vagy és mégsem vagy nyugton?
- Magot figyelik. Papirokat hozott ide, — mondta nyugodtan.
- Ide, a szobánkba? — ugrottam.
- Nézd csak, — mondotta és egy marék hamura mutatott.
- Hátba meglátták Magot?
- Ne félj.
- De félek.
- Te félsz, Te vadember? Erős vagy és félsz? Egészséges vagy és félsz?
- Ránéztem. Köhögött. Nyugodt volt és hatalmas.
- Ne haragudj reám. Gyáva vagyok.
- Nincs semmi baj.

Ő ilyen ember volt, hamar megbocsátott.

A könyvei közül szólalt meg nemsokára:

- An elmegy.
- Hova?
- Párisba megy.
- El tud menni?
- Küldik.

An apjának két emeletes háza volt és sok pénze. Természetes, hogy elküldte leányát, Ant, hogy messze legyen Hötől, aki szegény és tüdőbajos.

- Az baj.
- Baj.
- Szeretted?
- Jó volt hozzám. Én nem is tudom, miért? Tudja, hogy beteg vagyok, szegény és mégis.
- Szeretett téged.
- Lehet. Én sokat kinoztam. Tudod, An olyan, hogy mellette kell lenni. Meséli Miki, hogy egyszer hazajöttek valami kirándulásról. Csak hozzá nyult. Csak megérintette... Pedig An nem is szerette Miklóst.

- Nem bánt?
- Hozzászoktam. Most elmegy.
- Aztán bejött Margit, pirospingyolájában és kedvesen mellém ült.
- Kimenjek? — kacagott Sándor.
- Maradj csak, Sanyika, — mondta Margit, az ő zengő hangján.
- Jó vagy, te lány.
- Nem kerül pénzbe.
- Így váltották a szót.
- Aztán felállt Sanyi.
- Mégis kimegyek egy kicsit a gangra.
- Höt ott ült a székben és nézte a rácsok között járkáló, dudoló pici emberkét.
- Ne gyere közel, kicsi Gréte, — mondta és sötét lett az arca.
- Benn, mellettem, hosszú csend után azt kérdezte Margit:

- Igaz, hogy egy éven belül meghal?
- Igen.
- És nem lehet segíteni rajta?
- Szerez nekí ötezer lejt havonta, talán meggyógyul.
- Hát van nekünk pénzünk?
- Nincs. Neki sincs. Azért fog meghalni.
- Olyan erős még, olyan jókedvű, alig köhög. Nem is hiszem.
- Besötétedett.
- Holnap munkába kell mennem, —

mondta most Margit.

- Azért a harmincöt lejért.
- Igen, azért a harmincöt lejért. Hajolni. Ugy fáj a hátam. Olyan vékony vagyok. A főnököm is vékony. Pedig lehetne kövér is.

- Kimegyünk egy kicsit, valahová?
- Ne most. Mindjárt esni fog.
- Be kell hívni Sanyit.

Kimentünk utána. Be volt hunyva a szeme.

Margit belémkapaszkodott.

— Sanyi lelkem, — ráztam meg Hötöt csendesesen.

- Mi az? — nem alszom!
- Gyere be a szobába.
- Jól vagyok itt.
- Gyere be, Sanyi, — kértük.
- Nem megyek, — mondta.

Bejött. Becsuktuk az ablakot. Felgyújtottuk a villanyt.

— Tehát egy év mulva? — kérdezte Sanyi.

— Miről beszélsz? — kérdeztük sápadtan, mert nem gondoltunk arra, hogy kihallgatott.

— Tehát egy év mulva? — kérdezte megint.

— Nem volt komoly, Sanyi, — kérleltük.

- Ne hazudjatok. Én is gondoltam rá.
- De nem! ...
- Tehát a pénz segíthet csak?
- Csak a pénz.
- Az nincs.
- Nincs.

Ültünk sápadtan, mind a hárman.

Mintha megázott volna, úgy remegett mellettem Margit. Az én mellem erősen és fáradtan dobogott. Ültünk sápadtan és tehetetlenül, mert tehetetlenek voltunk.

Aztán, sokára:

— Feküdjünk le, — mondta Höt. Margit fehéren és finoman ránézett Hötre, megérintette a homlokát, aztán megfogta a kezemet és kiment. Höt piros volt és lázas.

★
Szeretném még egyszer látni Höt Sándor két szemét, Höt Sándorét, a tüdőbajos barátomét, akit most ősszel temettünk el.

Szécsi Ferenc (Temesvár)

Katica autózik

Katicának a pincében laktak, lakásuk ablaka a járdával egy szinten. Apja munkás volt, már hónapok óta munkanélküli.

Katica játszani szeretett, meztláb mászkálni és a háziur autójának hátsóira állni.

Kopott, használt butorai voltak, szegényes tartalommal. De az egyikben Katica kincseket sejtett. Ott, abban a szekrényben, a kályhához közel, az alsó fiókban, ő tudja, ott, apró színes rongydarabok vannak, amiket anyja foltoknak használ s amikkel Katica játszani szeretne.

Katica meztláb sétált az udvaron.

Bertus, a háziur kislánya, akinek meg volt tiltva, hogy a pincelakó gyerekeivel beszélgesse, irigykedve néz le a verandáról a meztelen lábcsókákra.

— Látod, én meztláb járok, te meg nem — kiáltott föl Katica.

— De én még autón is ülök, — felelt Bertus.

Ez igaz volt. Bertust gyakran vitték autózni s ez nagyon fájt Katicának. Ő még nem ült autón, legfeljebb csak a gumikat simogatta, meg a csillogó lámpákat.

Katica apja már napok óta otthon ült. Már nem járta az utcákat, felhagyott a hiábavaló munkakereséssel, a könyörgésekkel.

Mit csináljon? Többet nem tehet. Ő dolgozni akar, de ha nincs munka.

És amellettt, a szegény, beteg aszszony.

Meg a gyerek. Aki folyton soványodik. Csontcskái kiállnak, a szeme fénylik, arcocskái lázban égnek.

Alig esznek valamit. Nincs pénz. De senki sem panaszkodik.

Az asszony szótlanul tesz-vesz, néha leül pihenni, a kislány meg elfelejti az éhséget, olyan, mint a kis cica, mindig játszik.

*

Egy este az apa későn, megrakodva jött haza. Hozott húst, kenyeret, zsírt, krumplit, a kislányt sóért szalasztotta a boltba.

Az asszonnak azt mondta, hogy egy régi adósa adta meg a tartozását, abból volt a pénz és van a kincs.

Vacsora után jókedvűek voltak, az aszszonyka mosogatott, Katica az apját faggatta:

— Apa, mondd, ha Te háziur leszel, Neked is lesz autód?

— Igen, kislányom, nekem is lesz.

— És engem is elviszel akkor, ugye?

— Téged is elviszlek, de most eredj szépen aludni.

Mikor már mindnyájan lefeküdtek, Katica megint megszólalt:

— Apa, ugye, én meztláb is beülhetek majd az autóba?

— Igen, igen, csak aludj.

Katica boldog volt. Ha az ő apjának lesz autója, ő meztláb ülhet majd benne, nem úgy, mint a Bertus.

Éjfél felé durván megzörgették az ajtót.

— Kinyitni, itt a rendőrség!

Katica néhány urat és rendőrt látott berontani.

Feldúlták az egész szobát, kihányták a szekrényből a ruhákat, a fiókokból is kidobálták a színes rongyokat. Az apja sápadtan állt a szoba közepén. Anyja bágyadtan, feltámaszkodva ült az ágyon, aztán a rendőrök elmentek s magukkal vitték az apát is.

Katica kiugrott az ágyból s az anyjához szaladt.

— Hová vitték apát? Miért vitték el?

— Apa magától ment, majd visszajön, csak fekszi le szépen, — felelte s üveges szemekkel bámult maga elé.

Katica a rongyocskákhoz futott, egy csomót magával vitt az ágyba, játszott velük.

Réggel a rongyok között ébredt.

Anyja mozdulatlanul feküdt az ágyon, feje mellett véres hab.

— Anya! — sikoltotta Katica, — anya, anva!

De az anya mozdulatlan maradt. Mellette a széken üres pohár.

Szomszédok jöttek be, izgatottan beszélgettek:

— Munkanélküli volt! Szegények! — Azért lonott! — Az éjjel elvitték! — Az asszony öngyilkos lett!

Aztán egyenruhás emberek jöttek s az anyját hordágyra fektették.

Katica is velük ment.

Odalélt nagy fehér autó állt, vörös kocsizott.

A hátdőgrat föltették s Katicát is beemelték.

Az autó megindult és Katica boldog volt, hogy végre ő is autózik.

A BORZALOM,

"Nem tudtuk honnan jön az áradat, a magasból, avagy a mélyből!" — mondja a szemtanú

amelynek most huszonöt esztendeje 60.325 emberélet volt az áldozata

A messinai földrengés huszonötödik évfordulóján M. G. olasz szemtanú, aki a földrengés idején a városban lakott, a következőkben örökíti meg a város pusztulásának szörnyű éjszakáját:

1908 december 27-én, vasárnap este rendkívül meleg volt. Nyitott ablaknál néztem a kivilágított kikötőt.

28-án, hétfőn szokásom ellenére korán ébredtem. A várost köd borította, megfoghatatlan félelemérzés nyugtalanított. Öt óra 10 perckor kimentem a konyhába, felköltöttem a szobalányt és reggelit akartunk főzni. Alighogy a konyhába értem, egy borzalmas, lélegzetfójtó, rettenetes ordítás hangzott fel. Olyan volt, mint ha embermilliók ordítottak volna körülöttem. Mintha a pokol lármája tört volna ránk...

S egy pillanat múlva reszketni, recsegni kezdtek a falak.

A tenger, a tenger!

Mellettünk egy szoba fala zuhant az utcára. Be lehetett látni az elsőemeleti lakásba. A romok alatt sebesültek nyögtek. Végre elértük a Corso Vittorio Emanuele-t.

Ember ember hátán, hálóingben, félig felöltözve, paplanokba, lepedőkbe csapartan, Ordítottak. Jajongtak. Mint az örültek, hadonásztak.

Lerogytunk.

Ebben a percben két hatalmas ágyudörgésszerű robaj hangzott. Balra tőlünk két függőleges lángoszlop lövelt az égre s a tenger felől férfagyaszoló mormogás és zugás kezdődött.

A következő percekre alig tudok visszaemlékezni. A tömeg azt ordította: "a tenger, a tenger."

Alig hagytuk el a teret, pokoli robajjal már utánunk kuszott a habzó, tajtékzó, üvöltő áradat. Nem tudtuk honnan jön, a magasból, vagy a mélyből. Neki-csapott a házfalnak s azok kártyavár-

Kozmetika

Rovatvezető: Dr. med. HERSKOVITS ERZSI

A korai öregedés

Régebben a nő fiatalságának korszaka igen kevés kivétellel, már a harmincadik évvel lezárult. Tükrében naponta egyre több ráncot fedezett fel arcán és egyre több ősz hajszálát hajában s gyakorta megdöbbénnel vette észre, hogy bőrének elernyedése folytán megérkeztek a rettegett szemölcsök, amelyekből különböző hosszúságú, csunya szőrszálak ütöttek fel fejüket, ami aztán véglegesen lezárta az ifjúság időszakát.

Mindegyik jelenség ellen nem tett és nem tehetett semmit, mert hiányoztak az eszközök, amelyeknek segítségével üdeseget, ifjúságot (ami tulajdonképpen csak látszólag tűnt el oly hamar) visszanyerhetne, vagy megőrizhetne volna s így kénytelen volt megadnia magát sorának. Azok a primitív kendőző szerek, amelyeket egy-két, a sorssal dacoló nő mégis felhasznált, csak szánalmat ébresztettek a kortársakban, vagy ami még rosszabb: végezaszkodatlan gunyolódásokra késztették őket.

Szinte elviselhetlenné tették a gunyolódások a kövér nő életét, már pedig a kezdődő elhízás szintén a szervezet öregedésének jele s a nők körülbelül harmincéves korukban kezdik testük harmónikus vonalait elveszíteni. Harmincéves korban túl azután megkezdődött a hájak lerakódása, ami ellen nem is tudta, hogy védekeznie lehet s kénytelen volt azt hinni, hogy ez már a korral jár.

Manapság mindezek a szimptómák csak azoknál jelentkeznek, akik bűnös könnyelműséggel elhanyagolják saját testüknek ápolását s nem veszik figyelembe azt, hogy a mai megváltozott életmód már sokkal többet követel a nőtől, mint annakelőtte. Mert manapság a nő éppen úgy résztvesz az életben, mint a férfi és nyáron a strandon, télen pedig a különböző sportok kapcsán szinte folytonosan mutatkozik az emberek szeme előtt. Azelőtt a nő csak a konyhán, vagy a szalóban szerepelt s ha szabadlevegőre ment, akkor a kocsik és hintók ölé-

HAROM FÖLDLÖKÉS

Félig felöltözve, dermedten néztünk egymásra. Luigia, a szobalány tért először magához, megragadta a kezemet és kifelé vonszolt.

Ebben a percben a kályha összeomlott s az egyik fal kettészakadt.

Halálra szántan rohantunk a lépcsőházba. Az első földlökést újabb, erősebb követte. Körülöttünk olyan irtózatoss hangorkán zúgott, hogy kezünket a fülünkre tapasztottuk és jajgatni kezdtünk. Már a kapu alatt voltunk, amikor a harmadik lökés kidobott az utcára.

Emberek rohantak jajgatva mellettünk, ránk tiportak. Tégladarabok, cserepek, egész ablakok hullottak az utcára. Luigia a kórház felé, az Ospedale Civile felé rohant, én utána. A kórház száz lépésre volt tőlünk. De mire elértük volna, teljes koromsötétség borult a városra, az utcát kőtorlaszok zárták el s a magasból homok és hamu hullott.

ként omlottak össze. Nem messze tőlünk egy kocsit kapott fel, átemelte egy beomlott tűzfalon és behajította az éjszakába.

Minket az ár, mint papirdarabokat, egy házfalhoz nyomott, máig is csodálom, hogy életben maradtunk.

FÖLDRENGÉS, VIZ, TŰZ

Egy pillanat múlva eltűnt a víz. Térdig erő iszap borította az utcákat. Ebben gázoltunk. Kicsit világosodott.

A feketésbarna iszappól karok, lábak, fejek világítottak ki. Holttesteken gázoltunk tovább felfelé, valami magaslati helyre.

Ahogy felértünk, itt is, ott is tüzcsovak röpködtek.

A tűz egyre erősödött, vörös fény világította meg a várost és a kikötőt. A kórozó is lángokban állott.

AZ ELSŐ SEGÉLY

Végre a Via del Primo Settembrén állva maradtunk. Lassan kibontakoztak a

EZEN TABLETTÁK

NEURALGINE

JURIST

megriüintetik
a leghevesebb
fejfájást

félsziget és a Citadella körvonalai. Körülöttünk minden ház romokban hevert. Hirtelen tengerészek vettek körül. A kikötőre mutattak, az Ebro hajó legénysége volt. Cigaretával, teával kínáltak s meleg pokrócba csavarva mentettek ki a romok közül. Alig mult kilenc óra, mikor elértük a „Washington” fedélzetét és Nápoly felé indultunk.

Csak mikor betegségemből felgyógyultam, tudtam meg Nápolyban, hogy

Messinában 60.325 ember lelta halálát a legborzalmasabb elemi katasztrófánál,

a több mint százezres város lakosságának fele.

tünk fiatalsága csak igen későre fog elhagyni bennünket.

Am a ruházat majdnem az egész testet beborítja s az öregséget, vagy fiatalságot ma az arc üdőségének foka szerint szokták megítélni. Különös gondot kell tehát fordítanunk arcunk fiatalos külsőjének megőrzésére s ennek egyetlen módja a helyes és szakszerű arcápolás. Az arc ápolásának megkezdésével azonban nem szabad addig várnunk, míg már a teljesen elcsufult arcon a kozmetikus orvos sem segíthet, hanem lehetőleg még az öregség minden jelének észrevevése előtt, de legalább is akkor kell a szakorvoshoz fordulnunk, ha az első apró ráncokat észrevettük arcunkon. Mert ilyen esetekben a kozmetika valóban csodákat tehet.

KOZMETIKAI ÜZENETEK:

„Segítsé!” Csupán saját magát okolhatja, ha nem szakemberhez fordult. A bíróság mindenestere megítéli a kártérítést. Részletes választ, válaszbelvagy ellenében, levélben adhatok.

„Művésznő.” A megfagyott testrészt megfelelő kezeléssel véglegesen kigyógyítható.

A többi levélre a következő számban válaszolok.

Balzsamos oxigénés fürdőt vettem 10 percgig, tiz évet fiatalodtam utána!

az izületek fájdalmát, az izmok ernyedését, a lábak zsibbadása megszűnik.

S. Valéria urhölgy írja Bécsből a bécst. és a kir. udv. gyógyszerárának, mely a SZT. ROKUS LABSÓ öszetételét a tudomány mai állása szerint tökéletesített. Középkorú nő vagyok, de férjem szerint mégis olyan, mint egy fiatal lány. A mai gondok, a napi munka estig kifáraszt és a fáradtság — mit tagadjam — meg is látszik rajtam. Elutaztak pihenni? Erről szó nem lehet, tehát megkérdészem egy

orvost mit tegyek, hogy kálósan is olyan friss legyek, mint magam lelkileg érzem.

Ezt a tanácsot kaptam: Vegyem a legközelebbi gyógyszerárban vagy drogeriában egy csomag SZT. ROKUS SÓT. Ebből két tételt evakandál szórjon egy kád melegvízbe. A SZT. ROKUS SÓ a fürdőt

vízét teljessérvé változtatja, de a szegényes oxigén teljessérvé. Adja át magát teljesen a balzsamos, lágy veszek és mondhatom, az oxigén csodát tesz a kimerült és sokszor fárasztó testemmel.

Amilyen mértékben a ROKUS SÓ különleges táp- és sejltápláló és a bőr

porusaiba hatolnak, ugyanugy élénkítik a bőr szöveteit, az izmok rugalmasságának, a fáradtságról megsegítik.

A fürdőtől kllépe az egész test fegyeződik. Jólész megnyugvás fogja el. Az arc ráncait kismúltnak. Egy csodálatos életfluidum fogja meg átjárni, a fiatalság nagyszerű árszával párosulva.

A tanácsot megfogadtam, amikor csak tehettem, SZT. ROKUS-fürdőt vettem és mondhatom, az oxigén csodát tesz a kimerült és sokszor fárasztó testemmel.

Az egész dolog egy csekélységbe kerül (egy kis csomag 25 lej) és igazán megéri.

Vezérkérőviselet: ROZSNYAY-nyógyászter, Arad, Piata Avram Iancu.

RÁDIÓ-ÉLET

A hét rádió-műsora

Az éther színe-java

SZIMFONIKUS HANGVERSENYEK

Bécs, vasárnap 9.00: Orgona-hgv.
Bécs, vasárnap 12.20: Szimfonikus hgv.
Lipce, vasárnap 12.30: Bach kantate.
Oslo, vasárnap 21.00: Zenekari hgv.
Prága, vasárnap 21.00: Hgv.
Budapest, vasárnap 22.40: Zenekari hgv.
Toulouse, vasárnap 22.45: Szimf. hgv.
Stockholm, vasárnap 23.00: Zenekari hgv.
Luxemburg, hétfő 21.00: Lengyel hgv.
Varsó, hétfő 21.00: Diszhangverseny.
Luxemburg, hétfő 22.00 Diszhangverseny.
Toulouse, hétfő 22.00 Operák.
Róma, hétfő 22.45: Spanyol hgv.
Luxemburg, kedd 21.00: Belga zene.
Bukarest, kedd 21.20: Szimf. hgv.
Brüsszel, kedd 22.00: Zenekari hgv.
Frankfurt, kedd 22.00: Beethoven-hgv.
Toulouse, kedd 22.30: Szimf. hgv.
Lipce, szerda 18.50: Beethoven-hgv.

Luxemburg, szerda 21.00: Zenekari hgv.
Toulouse, szerda 21.10: Operák.
Brüsszel, szerda 22.00: Szimf. hgv.
Luxemburg, csütörtök 21.00: Zenekari hgv.
Bécs, csütörtök 21.30: Filharmonikus hgv.
Róma, csütörtök 21.40: Szimfonikus hgv.
München, csütörtök 22.00: Beethoven-hgv.
Budapest, csütörtök 22.20: Orgona-hgv.
Brüsszel I., csütörtök 23.15: Szimf. hgv.
Bukarest, péntek 21: Szimf. hgv.
Varsó, péntek 21: Szimf. hgv.
Luxemburg, péntek 21: Szimf. hgv.
Lipce, péntek 22: Beethoven hgv.
Laibach, péntek 23.05: Zenekari hgv.
Belgrád, szombat 13.05: Dal hgv.
Lipce, szombat 18.50: Beethoven hgv.
Luxemburg, szombat 21: Hangverseny est.
Brüsszel I., szombat 22: Szimf. hgv.
Varsó, szombat 22.20: Chopin hgv.

OPÉRÁK ÉS OPERETTEK

Belgrád, vasárnap 17.30: Traviata.
Königsbrunn, vasárnap 21: Fidelio.
Róma, vasárnap 21.40: Santarellina.
Toulouse, vasárnap 23: A szevillai borbély.
Bozen, hétfő 20.50: Groconda.
Páris, hétfő 21.20: Loulou.
Belgrád, hétfő 21.30: Operarészletek.
Brüsszel I., hétfő 22: A spanyol táncosnő.

Palermo, kedd 21: A paraszttobozás.
Varsó, kedd 21.15: Othello.
Palermo, kedd 22: Bajazzók.
Budapest, szerda 20.30: Operarészletek.
Róma, szerda 22: Operarészletek.
Bukarest, csütörtök 20.35: Operarészletek.
Budapest, péntek 20.30: Operarészletek.
Brüsszel II., szombat 22: Pillangó kisasszony.

Vasárnapról - vasárnapig

Vasárnap, január 14.

Bukarest, 11.50: Vallásos előadás, templomi zene. 12: Szimf. zene gramofonon. 13: Gramofon. 14.15: Könnyű zene. 18: Dzszz. 20: Rádiószabadegyetem, gramofon, előadás. 21: Jean Athanasiu énekel. 21.20: A stúdió zenekarának hgv. 23: Dzszz. — Budapest. 10.15: Hírek. 11: Istentisztelet. 15: Gramofon. 16.45: Szóló-hgv. 18: Az „Acélhang”-dalárda előadása. 18.45: Felolvasás Amerikáról. 19.20: A Bertha-zenekar hgv. 20.50: Tárcsa. 21.20: Rigó Jancsi zenekarának előadása. 22.30: Hírek. 22.40: Zenekari hgv. 24: A Garay-dzszz közvetítése a Royal-szállóból. — Bécs. 12.20: Szimf. hgv. 13.35—15: Szórákzóztató zene. 16.25: Kamarazene. 18.05: Ismert művészek gramofonon. 20: Bécsi zene. 21: Cseh zene. 23.30: Esti hgv.: a bécsi szimf. zenekara.

Hétfő, január 15.

Bukarest, 13: Hírek, gramofon. 13.30: Hgv. 14.30: Hírek. 14.15: Könnyű zene gramofonon. 18: A stúdió zenekarának előadása. 20: Rádiószabadegyetem, gramofon, előadás. 21: Kamarazene. 21.30: Előadás. 21.45: Mia Roma asszony dalestje. 22.15: Krasnijansky asszony zongorázik. 23: Román népzene. — Budapest. 10.15: Hírek. 11: Istentisztelet. 13.05: Gramofon. 14.30: Katonazene. 17: Asszonyok órája. 18: Seta Budapesten. 18.30: Kávéházi zene. 20: Magyar dalok, előadja László Imre. 21.30: Clemens Krausz és Hubay Jenő hgv. 22.50: Könnyű zene. Bartók-dalok, gramofon és zongora. 23.40: Farkas Sándor cigányzenekara. — Bécs. 13: Ismert művészek gramofonon. 13.30: Szórákzóztató zene. 18.15: Német, svéd, norvég, finn, francia, cseh, lengyel, orosz, magyar népdalok. 20.30: Operette-előadás. 23.50: Esti hgv.

Kedd, január 16.

Bukarest, 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könnyű zene gramofonon. 18: Román népzene. 20: Rádiószabadegyetem. 21: Tana Navascu asszony dalokat ad elő. 21.20: Szimf. hgv. 21.20: Szimf. hgv. 22: Előadás. Hgv. — Budapest. 10.15: Hírek. 11: Istentisztelet. 13.05: A stúdió zenekarának hgv. 14.30: Kolompár cigányzenekar. 20.20: Kovács István zongoravirtuóz előadása. 21.30: Közvetítés a bécsi Operából. 22.30: Az Operaház zenekarának hgv. 23.30: Hírek, majd az Operaház zenekarának hgv. — Bécs. 13: A bécsi szimf. zenekar déli hgv. 20.40: Részletek

Mozart-operákból, 21.45: Hangjáték, 22.55: A bécsi szimfonikusok esti hgv.

Szerda, január 17.

Bukarest, 13: Hírek, gram. 14.15: Könnyű zene gramofonon. 18: Zenekari hgv. 19.15: Hgv. 20: Rádiószabadegyetem 21: Kamarazene, Beethoven kvintett. 22.15: Zongora-hgv. 23: Román népzene. — Budapest. 10.15: Hírek. 11: Istentisztelet. 13.05: Rádiózenekar hgv. 14.30: Az állás-nélküli zenészek hgv. 17: Csevegés, 18.30: Csevegés Erdélyről. 19: Bertha István szalonzenekarának hgv. 20: Munkás-félóra. 20.30: Verdi „Alarcosbál” c. operája. 24.15: Gramofon. — Bécs. 13: Déli hgv. 13.30: Szórákzóztató zene. 23.15: A bécsi szimf. zenekarának esti hgv.

Csütörtök, január 18.

Bukarest, 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könnyű zene gramofonon. 17.15: Gyermek órája. 18: Vegyes román zene. 20: Rádió szabadegyetem. 20.35: Opera-közvetítés. — Budapest. 10.15: Hírek. 11: Istentisztelet. 13.05: Cigányzene. 14.30: Balalajkahgv. 18.30: Zenekari hgv. 20: Dallgv. 20.30: Vigjáték. 22.20: Orgonahgv. 22: Hírek. Orgonahgv. 23.30: Hgv. 23.55: Rácz Benci cigányzenekara. — Bécs. 13: A bécsi szimfonikusok déli hgv. 18.10: Csello-hgv. 20: Népzene. 21.30: A bécsi filharmonikusok hgv. 23.30: Esti hgv.

Péntek, január 19.

Bukarest, 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könnyű zene gramofonon. 20: Rádiószabadegyetem. 21: Szimf. hgv. — Budapest. 10.15: Hírek. 11: Istentisztelet. 13.05: Dzszz két zongorán. 13.30: Dallgv. 17: Csevegés. 18.30: Bachmann trio hgv. 20.10: Külpolitikai szemle. 20: Operaközvetítés. 23.30: Hírek, cigányzene, majd dzszz. — Bécs. 13: Déli hgv. 17.55: Gitár-hgv. 23.45: Téliport Ausztriában, 23.55: Ismert művészek gramofonon.

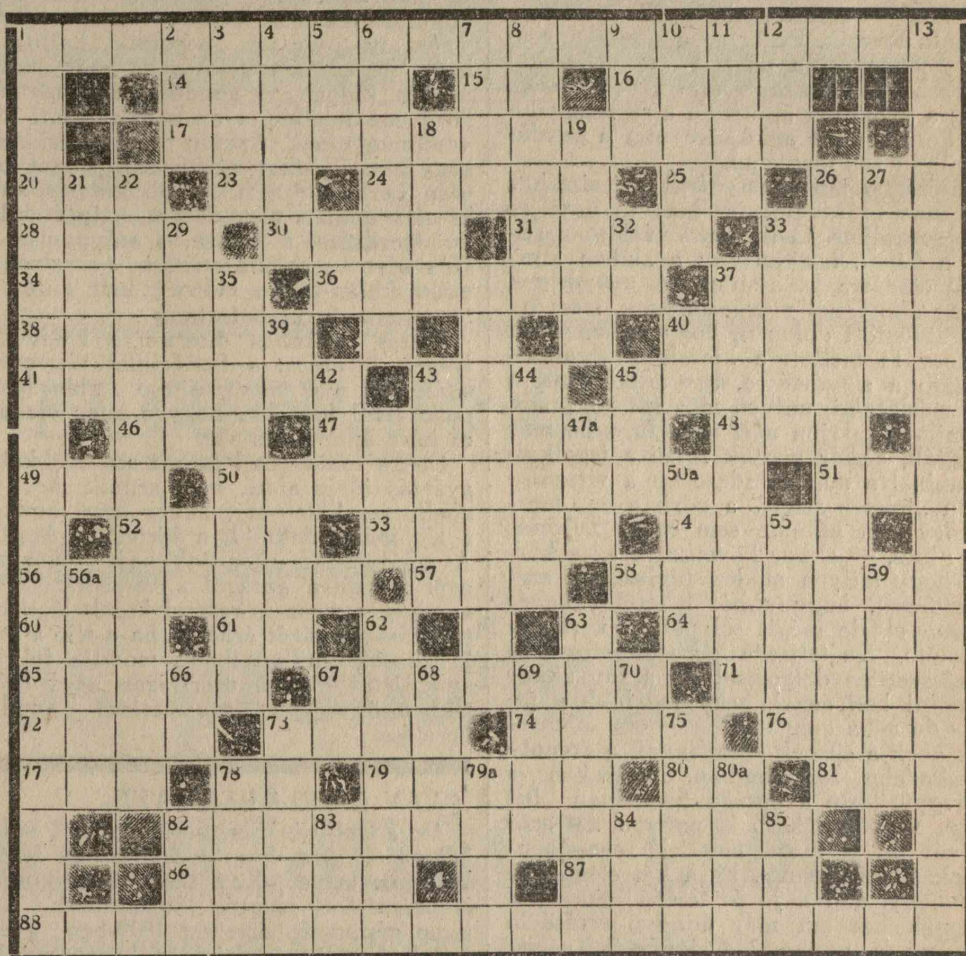
Szombat, január 20.

Bukarest, 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könnyű zene. 18: Hangverseny. 20: Rádiószabadegyetem. 21.30: Előadás. 22: Tánczene. 23: Román népzene. — Budapest. 10.15: Hírek. 11: Istentisztelet. 13.05: Rádió-hgv. 14.30: Az Ország—Friss-trió hgv. 17: Csevegés. 18.40: Kalmár Pál énekel. 19.30: A rádió póstája. 23: Hírek. 23.20: Mándits zenekarának hgv. 23: Cigányzene. — Bécs. 13: Déli hgv. 18.45: Gramofon. 19.55: Ginditta, Lehar új darabja. 23.10: Esti hgv.

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény

Fodor József (Galócás) munkája.

Vízszintes sorok: 1. Szabó Dezső műve, 14. Angol fizikus és vegyész, a kísérleti fizika és vegytan kiváló művelője. 15. Orosz folyó, 16. Vissza: gyár. 17. Ady-vers címe, 20. Testrész (ék. föl.). 23. Fém, 24. A kereskedőnek sok ilyen áruja van, 25. Rangjelző, 26. Francia király (fonetikusan), 28. ...ole tükrös asztal, 30. Női név, 31. Török edesség, 33. Csata, 34. Uszály — idegenül, 36. Magyar költő és kritikus, 37. Gyors, 38. Két szó: 1. Francia szín, 2. Francia víz fonetikusan (vissza), 40. Neumann et Popovits-cég, 41. Két szó: 1. Tiltó szócseke, 2. Eltesz, 45. Kissé nyújtott sóhajítás, 45. Két szó: 1. Tél előtt van, 2. Z-vél: Kontinens (ford.), 46. Latin lesek, 47. Walzer, 48. Oto, 49. Szájban van, 50. Erdély délkeleti sarkát így hívják, 51. Régi súlymérték, 52. Berzsenyiben van, 53. Elcsen, 54. Erdekeinket védi (névelővel), 56. A magyar történeti regény megteremtőjének vezetéknéve és keresztnevének kezdőbetűje, 57. Vadász teszi, 58. Két szó: 1. Római isten, 2. Európai folyó, 60. Áyc., 61. Vissza: köszönés, 64. Bboses, 65. Két szó: 1. A-val növény, 2. Talál, 67. Magyar fejedelem, 71. Mese, 72. Két szó: 1. Idegen helyeslés, 2. Számnév, 73. Bizonyít, 74. Középeurópai folyó, 76. Vissza: női név, 77. Menetrendi rövidítés, 78. Időhatározó, 79. Vissza: II. Vilmos volt német császár lakóhelye, 80. Napilap, 81. Iparos (fordítva), 82. Két erdélyi város, 86. Az a hely, ahol a magyarokat megverték először Európában, 87. A szerelmi költészet görög muzája, 88. Modern héber költő (T=L).

Függőleges sorok: 1. Nemrég ezt hozott az angyal, 2. Magyar király (ék. föl.). 3. É-olaszországi város, 4. Oegyiptomi város, ma Assuan (a=e), 5. Csol, keverve, 6. Két szó: 1. Napoleon híres vezére, 2. Napoleon fogvatartási helye, 7. Mindennek van, 8. Magyar hajógyár van itt, 9. Palóc-álm, 10. Európa legmagasabb hegyein élő állat, 11. Hint, 12. Szívünkben van, 13. Államkormányzási forma, 18. M-el a végén, riadó, 19. Madár, 21. Idegen szerep, 22. Vissza: Nagy magyar költő és kritikus, 26. Sajnos, még ma is van, 27. Latin hegyi nimfa, 29. Vissza: F-el, égő-márka, 32. Papirforma (ford.), 33. Város Afganisztanban, 35. Lóra mondják, 36a. Görög mondai hős, kinek sarka sebezhetetlen volt, 37. Menekülés (névelővel), 39. Biztató szócseke, 40. Személynévmás, 42. Kék — keverve, 43. Orosz város a Felső-Oka mellett (dupla mássalhang.), 44. Rokon, 45. Aö, 47a. G.T.P. 50a. Idegen isten (vissza), 53. Híres országgyűlés, 56a. Ford: a technika új vívmánya, 59. Drágakő (vissza), 62. Két szó: 1. Német férfi, 2. Muri, 63. A németek felévig ostromolták 1916-ban (w=v, vissza), 66. Klasszikus kötőszó (ford.), 67. Vissza: klasszikus kötőszó, 68. Idegen árfolyam, 69.

ker, germán vezér, 70. Vissza: Kettőshangzó, 73. Bíró viseli, 75. Ló-eledel, 78. Idegen divat, 79a. A telefonbeszélgetők közül az egyik (vissza), 80a. A víz is ez (vissza), 82. Állati betegség, 83. Oyn, 84. Klasszikus művészet, 85. Román hát,

A Vasárnapi Lapok 1933 december 31-iki számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtését beküldték még a következők: Weisz Samuné, Criscior, Winkelmayer Ottóné, Kardos Jenő, Szatmár. Tánccos Balázs, Csikmind-szent.

Tarka hírek

KI VÁSÁROL MEG 90 MILLIÓÉRT EGY TALIZMÁNT?

Kinában most kerül árverésre a volt császári ház kincseskamrája. Nagy gondot okoz az eladónak, hogy akad-e majd vevője annak a talizmán, amelynek árát kilencvenmillió lejtben szabták meg. A talizmán egy apró szobrocska, mely a hívők meggyőződése szerint a világ minden betegségét azonnal meggyógyítja. A gyógyulás már a szobrocska pusztá megérintésére bekövetkezik.

A TÁNCMŰVÉSZET ÚJ UTJA

Essen városa nemcsak az európai nehézipar központja, hanem, ugylátszik, a modern táncművészetnek is szűkebb hazája. Legnagyobb iskolája táncosztályában működik egy Jooss nevű zenepedagógus, akinél zenekíséret nélkül, kottáról lehet modern táncokat tanulni. A kották a táncmozgások egyes fázisai, csak úgy, mint a zenében a hangjegyek, a kották sorai közé rajzolt ábrák révén tanulhatók meg.

HERNYÓSZERÜ PÁNCÉLKOCSIK

A lezerelés időszakában a japánok új hadiszerek gyártását határozták el. Legújabbán alig egy méternél magasabb hernyószzerű páncélkocsival kísérleteztek a hadgyakorlatok folyamán. A kocsi hernyómódra kuszik. Legénysége csak fekvő lehet a rajta elhelyezett gépfegyverekből. A hadvezetőség — a békekonzferencia dicsőségére — nagyon meg van elégedve az újfajta páncéloskocsi működésével.

COTYNÉ A FÉRJE ELLEN

Coty, a francia parfümkirály elvált felesége 5.760.000 dollárt követel per után az urától — Amerikában. Az ítélet Cotyt ugyanis arra kötelezte, hogy 160.000 frankot, azaz vagyonának felét az asszonynak megfizesse. Minthogy ezt az összeget Franciaországban nem tudja behajtani, Amerikában perel, ahol a parfümkirálynak szintén nagy gyárai vannak.

Valami a síról

Amikor a kezdő sző bemegy a kereskedőhöz és válogatni kezd a szép rendben egymás mellett sorakozó, nemes remekbe készült sítalpak között, a legkritikább esetben van tisztában azzal, hogyan is készítik ezeket a szép színekben pompázó, fényesre lakkozott „deszkákat” vagy „léceket” — amint a sítalpakot általában nálunk nevezzük. Pedig az a sítészka, ami végre megnyeri a tetszését, talán sokkal nehezebb és hosszabb utat futott meg, amíg a gyökéren álló fától a sikereskedőhöz került, mint amekkora utat a gazdája talpán fog megtenni.

Valóságos tanulmány kell a szízeshez alkalmas fa kiválogatásához, és a teljes kidolgozásához. Csak rövid vázlatban adjuk a képét, hogyan lesz a „lábon álló” fából eladásra kész sítalp. A nehézségek a még álló fánál megkezdődnek, mert ha már eldöntött dolog is, hogy az amerikai hickory fa mellett a kőrisfa a legalkalmasabb a sigyártásra, azt mind külön kell mérlegelni, milyen idős fát vágjanak ki, milyen talajon nőtt az a fa, s ha már levágták, akkor melyik része a legalkalmasabb. Ha már mindezeket a vizsgálatokon „jelesen felelt” a kőrisfa — mert hickory sem nálunk, sem egész Európában nincs, — akkor következik az a kérdés, hogy milyen módon fűrészeljék szét a fatörzset, hogy abból lehetőleg kevés vesszen el, de mégis sok sítalp kerüljön ki belőle. Ha teljesen lelkiismeretesen és előírászerűen dolgozzák fel a fát, akkor számolni kell azzal, hogy legalább a fele — de néha még több is — elvesz, mert csak azok a sílecek számítanak a komoly kereskedelmi forgalomban, amelyek a fa égyvürirete a deszka-hosszában fut végig, vagy legalább is nagyon kis szöglet zár be. A fának emellett csomómentesnek is kell lennie. Ez a két elemi követelmény, ami a jó és tartós sítalpak jellemzője. Ezt ma már minden élvásárló ellenőrizi is, úgyhogy a sigyártók, — ha komolyan veszik a mesterségüket, — már maguk selejtezik ki a szíresre alkalmatlan deszkákat és nem is vesződnek a rossz anyag feldolgozásával.

De még mielőtt idáig került volna a fa, legalább két teljes évig száraz, fedett helyen kell tartani, hogy kellően kiszáradjon. Ha a levágott fát nyomban, úgy nyersen dolgozzák fel, vagy mesterségesen szárítanak ki, az pusztán kirakati tárggyá tenné a sít, komoly használatra azonban alkalmatlan volna, mert a nyer-

sen feldolgozott fa természetes nedvessége megátolja a csuszást, a hirtelen száritott fa pedig likacsos, törekeny és hamar kopik. Az is külön gond, hogy az egy párt képező sítalpakot ugyanegy deszkából kell kivágni, hogy tökéletesen egyformák legyenek anyagban és kidolgozásban. Ha pedig mindezeket már tulajdonítottak a sílecek, amelyek ekkor még valóban „lécek”, — mert semmiben sem különböznek más léctől, — gözbe kerülnek, itt puhítják, pácólják, hajlítják, hogy megadják a pontos hajlatát, amire megint különleges gondot kell ügyelni, hogy megfeleljen a szíes gyakorlati követelményeinek. Azután presbe kerülnek, hogy a hajlásukat megtartsák, s csak ezután kerül sor a finomabb kidolgozásra, az alakjának a megadására, a futófelület kidolgozására, a hossza, a sulypontja, a szélessége meghatározására, amelyekre mind külön-külön előírást kell milliméter pontossággal betartani.

Festés, lakkozás, diszítés, a kötés helyének kifurása, a futófelület vízmentesítése, az élek megerősítése után lehet csak arról beszélni, hogy a sílec eladásra kész állapotban van.

De ha sok a gond és baj a sílecekkel a gyártás ideje alatt, nem szűnik meg a gondozási kötelesség akkor sem, amikor a léc már valakinek a birtokába került. A gondozatlan sílec sok bajt okozhat, nem is szólva azokról a veszedelmekről, amelyek a rossz és rosszul kezelt lécekkel turistáskodó szőrt érhetik, ha a síje a legkritikusabb pillanatban mondja fel a szolgálatot. Eppen ezért igen nagy mértékben önvédelem is a sítalpak gondos kezelése.

A VÉN GARDA VERSENYE

Az angol gépkocsitulajdonosok súlyt helyeznek arra, hogy legalább egy ősrégi kocsijuk legyen. Kay Don világrekorder is bemutatott nemrég látogatóinak egy ilyen gépkocsit, amelyet 1899-ben gyártottak. London és Brighton közt a minap versenyt rendeztek, amelyen hetvenöt öreg kocsi vett részt. Győzött egy autó, amelyet tulajdonosa egy fontért vásárolt meg és óránként 50 kilométer sebességet ért el vele.

SZŐKE KISFIU A CIGANYPURDÉK KÖZT

Párisból írják: A normandiai Trinchbray község határában cigányok táboroztak. A csendőröknek feltűnt, hogy a cigánypurdék közt egy rózsásarcu, szőke

fiúcska van. Az egyik cigány a csendőrök kérdéseire elmondta, hogy a gyermeket száz frankért vette meg az anyjától, egy nyomorgó, iszákos asszonytól, aki Ambriéresben lakik. A csendőrök a kisfiút magukkal vitték és megindították a nyomozást. Kiderült, hogy a cigány igazat mondott, sőt az is kitűdött, hogy a fiu kis nővérét a gyermekek időközben elhalt apja szintén cigányoknak adta el. A két gyermeket most árvaházban helyezték el, az anya ellen pedig, aki nyomorával védekezett, megindították az eljárást.

POLGARI RUHAS PINCÉREK

Mi a pincéri mesterség lényege? Mindenki habozás nélkül megfelelhet rá: a frakk és fekete nyakkendő. Jövő évtől kezdve azonban legalább is Németországban újra kell definiálni a pincért. Azok az emberek, akik ezen a tiszteletreméltó pályán működnek, szürke zakót fognak viselni. A közönséget tekintélyes polgári külsejű uriember, főmérnök és tőzsdetanácsos-külsejű emberek fogják kiszolgálni. Az udvariasságnak egy ideig mindenestre használni fog az új rendszert. Az ember mégsem tud gorombáskodni tekintélyes urakkal, akikhez nem tapad elmúlt gorombaságok emléke. Végre valami, amit az új Németország csinál és ami szimpatikus.

Primăria Comunei Maiures

No. 755—1933.

HIRDETMEY

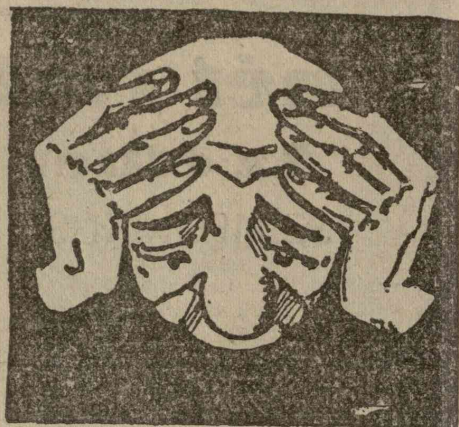
Az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy 1934 február 3-án, d. e. 10 órákor Maiures—Szászmagyóros (Brassó vm.) község előljáróságánál nyilvános árverés tartatik kb. 27 ha területen levő faanyag eladása tárgyában. A fa Maiures község erdejében van, kb. 9759 köbméter bükkhasábfá és 764 köbméter bükkgömbmennyiségre becsülve.

A kikiáltási ár 105.230 lej.

Az árverést a nyilvános számvérvőség-ről szóló törvény 87—110 paragrafusainak, valamint az OCL szabályzat és a 127 számú, 1931 évi Monitorul Oficialban közzétett feltételek szerint fogják megtartani.

Mndazok, akik az árverésen résztvenni óhajtanak, kötelesek ajánlatokkal együtt a fa becseriékeknek 5 százalékát bantatpénzképpen letenni. Az ajánlatok az árverezési feltételek alapján beadandók. A feltételek a község-házánál és a brassói erdőkerületnél megtekinthetők. Maiures község előljárósága

Nem bírom tovább

Megöl a fejfájás, a fejdörögcsök napról-napra sürűbben kiroznak és úgy érzem, mintha abroncsba szorítanák a fejemet.

— Mit csinálhat. On kétségbeesésében? De hogy ne szenvedjen és kínlódjon tovább, vagy olyan gyógyszerekkel kísérletezzék, amelyek vagy egyáltalán nem használnak, vagy esetleg árthatnak is, ajánlunk Onneg egy olcsó egyszerű és kitűnő orvosságot, amelyet úgy a külföldön, mint nálunk már régóta használnak és amely elsorendűen bevált. Olyan készítmény ez, amelynek összetételénél fogva csodás hatása van fejfájás és idegzsába ellen.

Megtalálja minden gyógyszer-tarban és dropériában. A neve:

ALGOCRATINE

IPARVÁLLALAT,

az ország három nyelvét jól beszélő, 23—28 év közötti, jóméjű fiatal embereket keres. márkacikkeknek propagálására. Ajánlatokat fényképmelléklettel „Agilis” jellegre a lap kiadóhivatalába.

A modern házasság

Írta: Prof. Dr. Wilhelm Steckl, fordította és jegyzeteket ellátta Dr. Gärtner Pál. Ára 90 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56-58. sz. alatt az udvarban.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Használt, jókarban levő kávépörkölőt, villanyerőre, vagy anélkül, megvételre keresek. Ajánlatokat „Kávépörkölő” jellegre a kiadóba. 1156

Veszek 70 HP. gőzgépet, fűrészporthúzóesre, készpénzért. Cim 1163. szám alatt a brassói kiadóban.

Az Ön egészséget

óvja meg, ha lakásának és irodájának padlóját a higienikus

LINOLEUM-

burkolattal látja el.

Linoleum-ot nagy választékban talál

TELLMANN & WOCET
cégnél,
BRASSÓ, BUZASOR 8.

Welkens-csillár legszebb, legjobb, legolcsóbb. Nagy választék! Szent János-utca 32. 1121

Eladó 1 staffivágó duplakör-fűrészes Brunn Königsfeld gyártmány, 1 káminelli fűrészes, 1 nut fűrészes gyalugép Kirchner, 3 körfűrészes, 5 pályakocsi, sinek, csapágyak, szíjtárcsák és szíjak. Cim B. Ackermann, Lunca de Mijloc, județul Ciuc. 1127

Prima vaddisznós kutyák, fűrészes eb, tacsókópopó eladók. Bővebbet választékkal László Zsigmondnál, Dumbăveni. 194

Vendéglődi konyha, cukrász, szakács, vagy perfekt gazdaszony részére kiadó, kedvező feltételek mellett. Cim: Sft. Gheorghe, Klein et Fährndrich könyvkereskedő. 198

Állást nyer

Idősebb, egyedülálló ur, tanján, városhoz közel, keres gazdasághoz értő házvezetőnőt. Kertészeti oklevéllel rendelkezők előnyben. Részletes ajánlatot a kiadóba. 1142

Könyvelő, ki a román, német, magyar nyelvet szóban és írásban bírja, felvétetik. Brassó, Brutarilor 4. 1159

RÁDIO

a 7133-as 3 lámpás

Orion Super

800 lejes havi részletre

Bemutatás díjmentes

BRAUN S.

rádió- és villanyfelszerelési vállalat Brassó, Str. M. Titulescu (Tehénpalac) 7.

Lakás

Kiadó üzlethelyiség, lakással együtt, kitűnő műszárszéknek. Cim 1160. szám alatt a brassói kiadóban.

Házasság

Minden információt kibíró, 28. éves okl. mérnök vagyok. Unom az egyedülállót. Ismeretség hiányában ezuton keresem székegy származású, csinos, barna, jól szituált urlányt ismerettségét, házasság céljából. Szíves megkereséseket lehetőleg fényképpel „Tan megmegtalálom” jellegre a kiadóba kérek. Diszkréció becsületesszóra. 1141

Szöllőoltványokat

a legkeresettebb fajokból garantált fajtisztán, ugymint amerikai sima és gyökerező alanyvesszőket szállít:

CASPARI FR. Mediaș

Arjegyzék kívánatra ingyen!

100.000 felvilágosodott ember

vár erre az értékes műre, melyet orvostudós szerzője negyven évi orvosi gyakorlat gazdag tapasztalatai alapján írt az emberiség gyógyítására és segítségére. Aki szeretneinek a legjobbat akarja, ajándékozza meg őket ezzel a könyvvel:

Természetes gyógy mód és táplálkozás

Írta: BUCSANYI GYULA dr., egészségügyi tanácsos, főorvos.

A tartalomjegyzék rövid kivonata: A természetes életmód alapfogalma. Természetes táplálkozás. Mi az ember természetes tápláléka? Vegetarizmus. A vér megromlása, helytelen táplálkozás folytán. A táplálékok. A hús. Tojás. Hüvelyesek. A sajt. A szénhidrátok. A zsírok. A vitaminok. Főzelék. Gyümölcs. A fűszerek. Alkohol. Nyersdiéta. Hogyan és mennyit együnk? Napfürdés. A nap a tüdőbajoknál. A nap a köszvénynél. Napfény a szívbántalmak kezelésénél. A napfény az anyagesere bántalmaknál. Napfürdés a gyomorbántalmaknál. Napfény a női bajoknál. A gyermekek napfürdője. Minek tulajdonítom a napfény gyógyhatását? A légfürdés. A torna. Fürdés, mosakodás. Hogyan használjuk a hideg vizet tüdőről. Az alvás. A levegő. Idegápolás. Lélekápolás. A lélek gondozása. A vizgyógymódok. A hideg víz, mint gyógytényező. Gyermekeápolás. A csecsemő gondozása. A szoptatás. A gyermek ápolása az első életévben. A koplálókúra. Gyümölcskúra. A betegség megelőzése. Egyes, gyakrabban előforduló betegségek természetes gyógykezelése. Agyvérzés. Álmatlanság. Agyguta. Aranyér. Arczsába. Asthma. Angolkór. Buskomorság. Börbántalmak. Belférgék. Bélhurut. Csú. Cukorbetegség. Csontszu. Étvágytalanság. Elhízás. Epék. Farsontzsába. Fehér folyás. Gégehurut. Gerinevelő sorvadás. Gyomorbajok. Görcsös havibaj. Hányás. Hasmenés. Heregyulladás. Hólyaghurut. Hízaló gyógy mód. Hőghurut. Ideggyengeség. Idegbénulás. Idegzsába. Impotencia. Karbunkulus. Köszvény. Légzőhurut. Májbajok. Méhgyulladás. Ondófolys. Orrvérzés. Orrbűz. Paralizis progressiva. Petefészekgyulladás. Sápókór. Szájbűz. Sárgaság. Székrekedés. Szédülés. Skrophulózis. Szívajok. Rekedtség. Rheumatizmus. Ischiás. Térizsóny. Tüdővész. Tüdő táglulás. Vérhas. Vörsegyenség. Verbajok. Vértisztító teák. Vesebajok. Vízibetegségek. Visszértágulatok. Utóérelmezesedés, stb., stb. E mű a magyar könyvpiac szenzációja. A leg többet forgatott olvasmánya öregnek és fiatalnak.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában. Ára 120.— Lei. (V dékre plusz portó).